

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2013

Fortsatt uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen

Ref

Andra delbetänkandet avgivet av
kommittén för försöksverksamhet med
vuxenutbildning

Stockholm 1973:9

1973:9

NO
S

Statens offentliga utredningar
1973:9
Utbildningsdepartementet

Fortsatt uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen

Andra delbetänkandet avgivet av kommittén
för försöksverksamhet med vuxenutbildning
FÖVUX
Stockholm 1973

Fortsett uppsökande
vetenskapligt för
cirkelskolelärare inom
vuxenutbildningen

Till Statsrådet och chefen för utbildningsdepartementet

Kungl. Maj:t bemyndigade den 23 januari 1970 statsrådet Moberg att tillkalla åtta sakkunniga med uppgift att bedriva försöksverksamhet med vuxenutbildning.

Med stöd av nämnda bemyndigande tillkallades den 6 februari 1970 såsom sakkunniga ledamoten av riksdagen f. d. förvaltningschefen Sven Ekström, utbildningsintendenten i Svenska industritjänstemannaförbundet Evert Brandgård, direktörsassistenten i Svenska arbetsgivareföreningen Margareta Dahlgren, departementssekreteraren i utbildningsdepartementet Berndt Johansson, studierektorn i Arbetarnas bildningsförbund Inge Johansson, numera ombudsmannen i Landsorganisationen i Sverige Henry Persson, numera avdelningschefen i riksrevisionsverket Åke Sanell samt undervisningsrådet i skolöverstyrelsen Gösta Vestlund.

Åt Ekström uppdrogs att såsom ordförande leda de sakkunnigas arbete.

De sakkunniga har antagit namnet kommittén för försöksverksamhet med vuxenutbildning (FÖVUX).

Till sekreterare åt kommittén förordnades fr. o. m. den 1 april 1970 studiesekefteraren i Svenska kommunalarbetsförbundet Per-Ebbe Persson.

Till biträdande sekreterare förordnades fr. o. m. den 1 september 1971 dåvarande biträdande sekreteraren åt kommittén för studiestöd åt vuxna Peter Engberg.

I och med utgången av mars 1972 erhöill Persson begärt entledigande och fr. o. m. den 1 april 1972 förordnades i stället Engberg till sekreterare åt kommittén.

Till biträdande sekreterare förordnades fr. o. m. den 15 augusti 1972 studieombudsmannen Eva-Maria Danvind.

För att såsom experter biträda kommittén har tillkallats fr. o. m. den 9 oktober 1970 forskningsassistenten Solveig Johansson, fr. o. m. den 15 februari 1971 t. o. m. den 30 september 1972 redaktionssekreteraren Gunilla Boëthius och fr. o. m. den 1 april 1972 statistikchefen Göran Svanfeldt.

Kommittén har tidigare avgivit delbetänkandet Uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen (SOU 1972:19), som innehåller en redogörelse för det första årets försöksverksamhet.

Kommittén får härmed överlämna delbetänkandet Fortsatt uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen. I detta betänkande presenteras det andra årets försöksverksamhet.

För utvärdering av genomförda åtgärder har kommittén anlitat Sveriges Radios publik- och programforskningsavdelning. Kommittén har genomfört kursuppläggnings- och studieorganisations- och cirkelledarutbildningen gemensamt med Arbetarnas bildningsförbund. Studieverksamheten har bedrivits i samarbete med lokalavdelningar av Arbetarnas bildningsförbund och Tjänstemännens bildningsverksamhet på försöks- och orterna. Kommittén har dessutom samrått med arbetsgivare inom den privata och inom den offentliga sektorn samt med fackföreningar inom Landsorganisationen i Sverige och Tjänstemännens centralorganisation.

Kommittén fortsätter sitt arbete. Verksamheten under det tredje försöksåret, som nu pågår, kommer att redovisas i kommitténs huvudbetänkande år 1974, vilket också avses innehålla förslag baserade på erfarenheterna från alla tre försöksåren.

Stockholm den 11 januari 1973

Sven Ekström

Evert Brandgård

Margareta Dahlgren

Berndt Johansson

Inge Johansson

Henry Persson

Åke Sanell

Gösta Vestlund

/Peter Engberg

Eva-Maria Danvind

Eventuella synpunkter på delbetänkandet
kan sändas till

FÖVUX

Svensksundsvägen 17

111 49 STOCKHOLM

Innehåll

<i>Sammanfattning</i>	19
Allmänt	19
Den uppsökande verksamheten	23
Studiecirkelverksamheten	25
 Kapitel 1 <i>Försöksverksamhetens uppläggning</i>	31
1.1 Bakgrund	31
1.2 Sammanfattning av verksamheten under det första försöks- året	32
1.3 Uppläggning av verksamheten under det andra försöksåret	34
1.3.1 Målgrupper och försöksplan	34
1.3.2 Svårigheter vid utvärderingen	39
1.3.3 Representativitet	39
1.3.4 Utformning av vissa insatser i försöksverksamheten	39
1.3.4.1 Studierådgivning	39
1.3.4.2 Studiestöd	40
1.3.4.3 Stimulansbidrag	40
1.3.4.4 Ersättning till deltagare för förlorad arbets- förtjänst	40
1.3.4.5 Studieorganisatörsutbildning	40
1.3.4.6 Cirkelledarutbildning	41
1.3.5 Tidsplan	41
1.3.6 Kostnader	41
1.4 Kortfattad beskrivning av uppläggnings av verksamheten under det tredje försöksåret	42
 Kapitel 2 <i>Den uppsökande verksamheten</i>	43
2.1 Utformning	43
2.2 Rekryteringsresultat	44
2.2.1 Tidigare FÖVUX-deltagare	45
2.2.2 De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	46
2.2.3 Skiftarbetare inom industrin	47
2.2.4 Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	48
2.2.5 Hemarbetande kvinnor	49
2.2.6 Anställda vid skyddade verkstäder	51
2.2.7 Rekryteringsresultat fördelat på kön	52
2.3 Uppgiftsinsamlingen	54
2.4 Uppräkningen av de insamlade uppgifterna	54

2.5	Studievillkorens rekryterande effekt bland dem som ville delta i FÖVUX	55
2.5.1	Tidigare FÖVUX-deltagare. De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	56
2.5.2	Skiftarbetare inom industrin. Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	56
2.5.3	Hemarbetande kvinnor	57
2.5.4	Anställda vid skyddade verkstäder	57
2.5.5	Studiestödets rekryterande effekt	58
2.6	Bakgrundsuppgifter om de uppsökta	58
2.6.1	Tidigare FÖVUX-deltagare	59
2.6.2	De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	63
2.6.3	Skiftarbetare inom industrin	67
2.6.4	Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	69
2.6.5	Hemarbetande kvinnor	72
2.6.6	Anställda vid skyddade verkstäder	74
2.7	Ämnen	77
2.8	Uppgivna orsaker till att vilja delta i FÖVUX det andra försöksåret	79
2.9	Uppgivna orsaker till att inte vilja delta i FÖVUX det andra försöksåret	80
2.10	Synpunkter från studieorganisatörerna	80
2.10.1	Den uppsökande verksamheten	80
2.10.2	Tidigare FÖVUX-deltagare. De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	81
2.10.3	Skiftarbetare inom industrin	81
2.10.4	Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	82
2.10.5	Hemarbetande kvinnor	83
2.10.6	Anställda vid skyddade verkstäder	84
2.10.7	Studieorganisatörernas argument	85
2.11	Jämförelse med kontrollgrupp	85
2.12	Uppföljning av dem som kontaktades under FÖVUX: s första försöksår	85
2.12.1	Studieaktivitet 1971/72 för deltagare, studieavbrytare och anmälda som aldrig kom till cirklar under FÖVUX: s första försöksår på de orter där försöksverksamheten avslutades i och med det första försöksåret	86
2.12.2	Rekryteringsresultat första och andra försöksåren i Malmberget, Borås och Malmö	86
	Kapitel 3 <i>Studiecirkelverksamheten</i>	88
3.1	Urval av deltagare till studiecirkelarna	88
3.1.1	Tidigare FÖVUX-deltagare	88
3.1.2	De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	89
3.1.3	Skiftarbetare inom industrin	89
3.1.4	Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	89
3.1.5	Hemarbetande kvinnor	89
3.1.6	Anställda vid skyddade verkstäder	89

3.2	Cirkelsammankomsternas antal och tid	90
3.3	Studielokaler	90
3.4	Cirkelledare	90
3.5	Studiematerial	91
3.5.1	Svenska	91
3.5.2	Engelska	92
3.5.3	Matematik	93
3.5.4	Samhällskunskap	94
3.5.5	Inställning till audiovisuella hjälpmedel	95
3.6	Arbetet i cirkelarna	95
3.7	Studierådgivning	96
3.8	Studievillkor och studiestöd	99
3.9	Hur deltagarnas förväntningar inför studierna uppfyllts	100
3.9.1	Planer på fortsatta studier	102
3.9.2	Önskemål om betyg eller intyg	102
3.10	Frånvaro	103
3.11	Studiernas varaktighet	103
3.11.1	Studiernas varaktighet med avseende på kön	104
3.11.2	Studiernas varaktighet med avseende på ålder	104
3.11.3	Studiernas varaktighet med avseende på grundutbildning	105
3.11.4	Studiernas varaktighet med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning	105
3.11.5	Studiernas varaktighet med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen	105
3.11.6	Studiernas varaktighet med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst	105
3.11.7	Studiernas varaktighet med avseende på antalet hemmavarande barn	106
3.12	Uppgivna orsaker till att inte påbörja studierna	106
3.13	Uppgivna orsaker till att avbryta studierna	106
3.14	Synpunkter från arbetsledare inom industrin och vårdsektorn	107
	Tabellbilaga	111
	Summary in English	187

Figurer

1. Resultat av den uppsökande verksamheten bland de olika grupperna, procent	44
2. Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare, procent	45
3. Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX, procent	47
4. Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare inom industrin, procent	48
5. Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn, procent	48
6. Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor, procent	50
7. Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder, procent	51
8. Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på kön, procent	52
9. Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på kön, procent	53
10. Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på kön, procent	53
11. Studievillkorets betydelse vid anmälan till deltagande för skiftarbetare inom industrin och personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn, procent	56
12. Studievillkorets betydelse vid anmälan till deltagande för hemarbetande kvinnor, procent	57
13. Studievillkorens betydelse vid anmälan till deltagande för anställda vid skyddade verkstäder fördelat på studievillkor, procent	58
14. Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på ålder, procent	60
15. Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på grundutbildning, procent	61
16. Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, procent	61
17. Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, procent	62

18. Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på antal hemmavarande barn, procent	63
19. Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på ålder, procent	64
20. Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på grundutbildning, procent	65
21. Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, procent	65
22. Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, procent	66
23. Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på antal hemmavarande barn, procent	67
24. Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare inom industrin med avseende på ålder, procent	68
25. Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, procent	69
26. Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på ålder, procent	70
27. Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, procent	70
28. Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, procent	71
29. Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på ålder, procent	72
30. Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, procent	73
31. Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på antal hemmavarande barn, procent	74
32. Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på ålder, procent	75
33. Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, procent	75
34. Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, procent	76
35. Önskat ämne för dem som ville delta i FÖVUX, procent	77

36. Önskat ämne för dem som ville delta i FÖVUX fördelat på de olika grupperna, procent	78
37. Deltagarnas uppfattning om stimulansbidragets betydelse under studietiden, procent	98
38. Deltagarnas uppfattning om betydelsen av studier på delad arbetstid och fritid under studietiden, procent	99
39. Hur kursen motsvarat deltagarnas förväntningar, procent	101

Tabeller

2.1	Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare för de olika orterna	111
2.2	Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare fördelat på de olika åldersgrupperna. Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent	112
2.3	Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte velat delta i FÖVUX för de olika orterna totalt och uppdelat på studievillkor	112
2.4	Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte velat delta i FÖVUX fördelat på de olika åldersgrupperna. Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent . . .	113
2.5	Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare inom industrin för de olika orterna	114
2.6	Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare inom industrin fördelat på de olika åldersgrupperna. Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent	115
2.7	Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn för de olika orterna	116
2.8	Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn fördelat på de olika åldersgrupperna. Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent .	117
2.9	Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor för de olika orterna totalt och fördelat på studievillkor	118
2.10	Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor fördelat på de olika åldersgrupperna. Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent	119
2.11	Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder för de olika orterna	120
2.12	Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder fördelat på de olika åldersgrupperna. Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent	121

2.13	Svarsfrekvens för enkäter respektive intervjuer bland deltagarna i FÖVUX det andra försöksåret, absoluta tal och procent	122
2.14	Studievillkorets betydelse vid anmälan till deltagande för skiftarbetare och personal med schemalagd arbetstid, uppräknade tal och procent	123
2.15	Studievillkorets betydelse vid anmälan till deltagande för hemarbetande kvinnor, uppräknade tal och procent	123
2.16	Studievillkorens betydelse vid anmälan till deltagande för anställda vid skyddade verkstäder, uppräknade tal och procent	123
2.17	Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på ålder, absoluta tal och procent	124
2.18	Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent	124
2.19	Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent	124
2.20	Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på residens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, uppräknade tal och procent	125
2.21	Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent	125
2.22	Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på antal hemmavarande barn, uppräknade tal och procent	126
2.23	Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på ålder, absoluta tal och procent	127
2.24	Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent	127
2.25	Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent	127
2.26	Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på residens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, uppräknade tal och procent	128
2.27	Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent	128
2.28	Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på antal hemmavarande barn, uppräknade tal och procent	129
2.29	Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbe-	

	tare inom industrin med avseende på ålder, absoluta tal och procent	130
2.30	Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent	130
2.31	Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent	130
2.32	Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på restiden längd mellan bostaden och arbetsplatsen, uppräknade tal och procent	131
2.33	Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent	131
2.34	Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på antal hemmavarande barn, uppräknade tal och procent	132
2.35	Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på ålder, absoluta tal och procent	132
2.36	Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent	133
2.37	Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent	133
2.38	Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, uppräknade tal och procent	134
2.39	Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent	134
2.40	Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på antal hemmavarande barn, uppräknade tal och procent	135
2.41	Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på ålder, absoluta tal och procent	136
2.42	Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent	136
2.43	Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent	136

2.44	Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent	137
2.45	Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på antal hemmavarande barn, uppräknade tal och procent	137
2.46	Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på yrkesutbildning, uppräknade tal och procent	138
2.47	Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på tidigare förvärvsarbete, uppräknade tal och procent	138
2.48	Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på ålder, absoluta tal och procent	138
2.49	Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent	139
2.50	Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent	139
2.51	Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, uppräknade tal och procent . . .	140
2.52	Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent	140
2.53	Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på antal hemmavarande barn, uppräknade tal och procent	141
2.54	Önskat ämne för dem som ville delta i FÖVUX, procent . . .	141
2.55	Studieaktivitet bland deltagarna i FÖVUX om inte studieorganisationsbedrivit uppsökande verksamhet, procent . . .	142
2.56	Av tidigare FÖVUX-deltagare uppgivna orsaker till att vilja delta ytterligare ett år, absoluta tal och procent	142
2.57	Av dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX uppgivna orsaker till att vilja delta det andra försöksåret, absoluta tal och procent	143
2.58	Uppgivna orsaker till att inte vilja delta i FÖVUX det andra försöksåret, absoluta tal och procent	144
2.59	Studier 1971/72 för de deltagare från FÖVUX:s första försöksår som besvarat enkäten, procent	145
2.60	Studier 1971/72 för de studieavbrytare och anmälda som aldrig kom till studierna under FÖVUX:s första verksamhetsår vilka besvarat enkäten, procent	145
2.61	Resultat av den uppsökande verksamheten det första och det andra försöksåret i Malmberget, Borås och Malmö fördelat på åldersgrupper, absoluta tal och procent	87
2.62	Resultat av den uppsökande verksamheten det första och det	

	andra försöksåret i Malmberget, Borås och Malmö fördelat på kön, absoluta tal och procent	87
3.1	Antal studiecirklar inom FÖVUX det andra försöksåret . .	146
3.2	Antal studietimmar i studiecirkarna uppdelat på orter och studievillkor	147
3.3	Resultat av studierådgivningen i studiecirkarna, procent . .	148
3.4	Intresse bland deltagarna i studiecirkarna för studierådgivningen, procent	149
3.5	Deltagarnas förväntningar på kunskapernas användning, procent	149
3.6	Deltagarnas förväntade användning av kunskaperna på olika områden, procent	150
3.7	Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för de tidigare FÖVUX-deltagarna, procent	151
3.8	Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX, procent	152
3.9	Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för skiftarbetare inom industrin, procent	153
3.10	Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn, procent	154
3.11	Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för hemarbetande kvinnor, procent	155
3.12	Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för anställda vid skyddade verkstäder, procent	156
3.13	Deltagarnas planer på fortsatta studier, procent	157
3.14	Deltagarnas önskemål om betyg eller intyg, procent	158
3.15	Frånvaron fördelad på de olika deltagargrupperna och studievillkoren, absoluta tal och procent	158
3.16	Uppgivna anledningar till frånvaro i de olika deltagargrupperna, procent	159
3.17	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna, absoluta tal och procent	160
3.18	Svarsfrekvens för intervjuer bland dem som aldrig påbörjade och dem som avbröt studierna i FÖVUX det andra försöksåret, absoluta tal och procent	161
3.19	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på kön, absoluta tal och procent	162
3.20	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på ålder, absoluta tal och procent	162
3.21	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent	163
3.22	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent	163
3.23	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland	

	tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, absoluta tal och procent	164
3.24	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent	164
3.25	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent	165
3.26	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på kön, absoluta tal och procent	166
3.27	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på ålder, absoluta tal och procent	166
3.28	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent	167
3.29	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent	167
3.30	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, absoluta tal och procent	168
3.31	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent	168
3.32	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent	169
3.33	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på ålder, absoluta tal och procent	170
3.34	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent	170
3.35	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent	171
3.36	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, absoluta tal och procent	172
3.37	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent	172
3.38	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent	173

3.39	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på ålder, absoluta tal och procent	174
3.40	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent	174
3.41	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent	175
3.42	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, absoluta tal och procent	176
3.43	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent	176
3.44	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent	177
3.45	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland hemarbetande kvinnor med avseende på ålder, absoluta tal och procent	178
3.46	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland hemarbetande kvinnor med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent	178
3.47	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland hemarbetande kvinnor med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent	179
3.48	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland hemarbetande kvinnor med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent	180
3.49	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland hemarbetande kvinnor med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent	180
3.50	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på kön, absoluta tal och procent	181
3.51	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på ålder, absoluta tal och procent	181
3.52	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent	182
3.53	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent	182

3.54	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, absoluta tal och procent	183
3.55	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent	183
3.56	Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent	184
3.57	Uppgivna orsaker till att inte påbörja studier inom FÖVUX, absoluta tal och procent	185
3.58	Uppgivna orsaker till att avbryta studier inom FÖVUX, absoluta tal och procent	186

Sammanfattning

Allmänt

Kommittén för försöksverksamhet med vuxenutbildning (FÖVUX), som tillsattes av regeringen 1970, har till uppgift att systematiskt pröva och utvärdera åtgärder för att undanröja de hinder, som nu utestänger vuxna med kort och bristfällig ungdomsutbildning från att delta i vuxenutbildning. Verksamheten bedrivs i form av studiecirklar, dit deltagarna rekryteras genom uppsökande verksamhet. Avsikten är att förvärva erfarenheter som kan komma det fortsatta reformarbetet på vuxenutbildningsområdet till godo, så att de kortutbildade, lågavlönade och kulturellt sämst lottade ges möjligheter att utnyttja de utbildningsresurser samhället ställer till förfogande.

Bakgrunden till försöksverksamheten är en skrivelse från Landsorganisationen i Sverige (LO) och Arbetarnas bildningsförbund (ABF) till utbildningsdepartementet, i vilken det framhölls att vuxenutbildningen i de former den hittills bedrivits i första hand kommit de yngre och relativt välutbildade till godo. LO och ABF föreslog därför en försöksverksamhet, som skulle rikta sig till de utbildningsmässigt sämst gynnade. Syftet angavs vara att genom flexibla studieformer och olika slags studiestimulerande åtgärder försöka nå de vuxna som hade kort och bristfällig utbildning och på grund av geografiska, ekonomiska, sociala och psykologiska skäl inte deltog i vuxenutbildning.

Under det första försöksåret 1970/71 uppsöktes anställda på arbetsplatser (industrier och vårdinstitutioner) på ett tiotal orter i landet av fackliga studieorganisatörer, som försökte rekrytera dem till studier i något av ämnena svenska, engelska, matematik eller samhällskunskap. Arbetsplatserna representerade arbetsmiljöer av olika slag (tung industri med skiftgång, arbetsplatser som domineras av kvinnlig arbetskraft samt sådana belägna i glesbygd). De uppsökta, som i allmänhet hade sex- eller sjuårig folkskola som enda grundutbildning, fick välja vilket ämne de önskade läsa och de kunde dessutom välja mellan olika studievillkor (studier på delad arbetstid och fritid, på fritid med 300 kronor i stimulansbidrag samt på fritid utan stimulansbidrag). Studierna liksom studiematerialen var kostnadsfria. Dessutom utgick studiestöd som ersättning för av studierna betingade extra kostnader för resor, måltider och barntillsyn samt för inkomstbortfall på grund av förlorat extraarbete. På varje ort startades tolv cirklar, en för varje ämne och studievillkor.

Av de 3 962 personer som kontaktades i den uppsökande verksam-

heten ville 2 074, dvs. 52 procent, delta i studierna. Variationen var emellertid stor mellan de olika orterna, bl. a. beroende på hur stor del av de anställda som uppsöktes. På de orter där studieorganisatorerna av olika skäl endast hade tillfälle att uppsöka en mindre del av de anställda, vände de sig sannolikt i första hand till sådana, som de bedömde som mera benägna att anmäla sig. Därigenom blev andelen studieintresserade större på dessa orter än på de orter där studieorganisatorerna kontaktade en större del av de anställda, däribland även sådana som kunde bedömas som mindre intresserade av att delta. Bland andra faktorer som inverkade på rekryteringsresultaten kan nämnas studieorganisatorernas olika uppläggning av uppsökandet samt variationen i arbetstider, arbetsmiljöer, förhandsinformation m. m. på de olika orterna.

De som inte var intresserade av att delta nämnde oftast som orsak, att fritiden var alltför dyrbar för att användas till studier, att de hade andra intressen och ville umgås med familjen hellre än att studera eller att de över huvud taget var mycket upptagna på sin fritid. Några ansåg också att de var för gamla för att studera.

Av dem som önskade delta i studiecirkelarna ville de flesta, 41 procent, läsa engelska i första hand, medan 29 procent önskade läsa matematik, 20 procent svenska och endast 12 procent samhällskunskap i första hand. (Summan överstiger 100 procent beroende på att de uppsökta kunde önska mer än ett ämne i första hand.) De flesta, 64 procent, ville helst läsa på studievikket med stimulansbidrag, medan 30 procent föredrog att studera delvis på arbetstid. Den minsta andelen, som önskade det senare studievikket, fanns bland de kvinnliga anställda på vårdinstitutionerna, som av hänsyn till arbetskamraterna inte ansåg sig kunna lämna arbetet under arbetstid. Ett mindre antal deltagare, 9 procent, ville läsa utan stimulansbidrag, oftast med motiveringen att de inte ville känna några förpliktelser. (Även här överstiger summan 100 procent beroende på att man kunde önska mer än ett studievillkor i första hand.) Deltagarnas uppgifter om vad i studieorganisatorernas argumentering, som lockat till deltagande, antyder att det var av underordnad betydelse vilka argument som använts. Det avgörande var att man över huvud taget blivit uppsökt.

Alla de 2 074 personer som anmält sig till studier kunde på grund av de begränsade resurserna inte beredas plats i FÖVUX-cirklar, utan ungefär hälften av de anmälda erbjöds därför studier i vanlig cirkelverksamhet. 1 098 personer uttogs till FÖVUX-cirklar. Av de uttagna fullföljde två tredjedelar kursen. 21 procent infann sig inte till cirkelstarten och 15 procent avbröt studierna. Andelen uttagna som aldrig kom och andelen studieavbrytare var alltså sammanlagt 36 procent. I cirklarna utan stimulansbidrag uppgick den till 42 procent, i cirklarna med stimulansbidrag till 31 procent och i cirklarna på delad arbetstid och fritid till 33 procent av deltagarna. För ungefär en tredjedel av fallen visar uppföljningen av intervjuerna att det var omöjligt för ifrågavarande personer att börja i cirklarna. De övriga angav olika praktiska skäl, men i många fall föreföll osäkerhet och andra psykologiska anledningar ha haft stor betydelse. Frånvaron var ungefär lika omfattande för de olika studievillkoren. Cirklarna läste i genomsnitt 51 studietimmar under det

första försöksåret.

83 procent av deltagarna hade endast folkskola som grundutbildning och 64 procent uppgav att de inte bedrivit några studier sedan de avslutade sin obligatoriska skolgång. Trots att de flesta deltagare alltså saknade studievana, planerade 76 procent av dem att fortsätta sina studier.

Verksamheten under det första försöksåret redovisas utförligt i delbetänkandet Uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen (SOU 1972: 19).

I föreliggande delbetänkande redogörs för verksamheten under det andra försöksåret 1971/72. Liksom under det första året var syftet även nu att pröva och utvärdera åtgärder för att undanröja studiehinder bland kortutbildade vuxna. Huvuddelen av verksamheten gällde också under det andra året vissa utvalda arbetsplatser på ett tiotal orter i landet, där anställda uppsöktes av fackliga studieorganisatörer, som försökte rekrytera dem till cirkelstudier i något av ämnena svenska, engelska, matematik eller samhällskunskap.

På tre av de orter som deltog under det första året bedrevs försöksverksamhet även under det andra året. Verksamheten, vilken omfattade samma arbetsplatser som föregående år, avsåg dels tidigare FÖVUX-deltagare, vilka erbjöds möjlighet att bedriva fortsatta studier, dels dem som tidigare avböjt deltagande i FÖVUX, vilka nu fick ett förnyat erbjudande.

Under det första året omfattade verksamheten endast förvärvsarbetsande personer och ingen uppdelning gjordes efter slag av arbetstid, utan anställda med dagtidsarbete och skiftarbete deltog i samma grupper. Under det andra året genomfördes därutöver särskilda försök bland anställda inom industrin och sjukvården med tre- och fyrskift eller komplicerade tjänstgöringsscheman. För dessa kategorier prövades en särskilt tillrättalagd studieorganisation.

Dessutom utvidgades verksamheten under det andra året till att även omfatta hemarbetande kvinnor och anställda vid skyddade verkstäder.

Följande målgrupper och orter ingick i det andra årets försöksverksamhet:

1. Tidigare FÖVUX-deltagare

Sammanlagt tio cirklar i Malmberget, Borås och Malmö

På dessa orter erbjöds de som deltog i FÖVUX-cirklar under det första året fortsatta studier i samma ämne eller i något av de andra tre ämnena. De studievillkor som tillämpades var studier på fritid utan stimulansbidrag i Malmberget, studier på fritid med stimulansbidrag i Borås och studier på delad arbetstid och fritid i Malmö.

2. De som tidigare inte ville delta i FÖVUX

Sammanlagt 13 cirklar i Malmberget, Borås och Malmö

På dessa orter omfattade verksamheten personer som av olika skäl avböjde medverkan under det första året. De tre studievillkoren

fördelades slumpmässigt på dem som skulle uppsökas, så att studieorganisationsörerna erbjöd var och en som kontaktades ett i förväg fastställt studievillkor.

3. Skiftarbetare inom industrin

Sammanlagt tolv cirklar i Kalix, Luleå och Norrköping

På dessa orter gällde försöksverksamheten skiftarbetande arbetare och tjänstemän inom industrin med tre- och fyrskift. Dessa erbjöds studier i huvudsak på fritid utan stimulansbidrag, men med ledighet från arbetet vid de tillfällen då cirkelsammankomsten inföll på arbetstid. Sammankomsterna förlades till en bestämd tid varje vecka oberoende av om deltagarna arbetade eller var lediga. Härigenom kom studierna oftast att bedrivas på fritid, men i genomsnitt var tredje eller var fjärde gång inföll de på arbetstid.

4. Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn

Sammanlagt tolv cirklar i Södertälje, Luleå och Norrköping

På dessa orter berördes sjukvårdspersonal av försöksverksamheten. Studievillkoret var detsamma som för skiftarbetarna inom industrin, dvs. studierna ägde i huvudsak rum på fritid, men när cirkelsammankomsten inföll på arbetstid fick deltagarna ledigt för att delta i cirklarna.

5. Hemarbetande kvinnor

Sammanlagt 19 cirklar i Kalix, Luleå, Älvdalen, Södertälje, Norrköping och Malmö

På dessa sex orter, valda så att de representerade tre olika ortstyper, uppsöktes hemarbetande kvinnor i vissa bostadsområden. De bostadsområden, som försöksverksamheten skulle gälla, utvaldes i samråd med det medverkande studieförbundets lokalavdelningar. En förutsättning var att urvalet skulle bestå av områden med en stor andel kortutbildade hemarbetande kvinnor. Inom varje bostadsområde fördelades studievillkoren slumpmässigt på de olika adresserna (portgångarna), så att en tredjedel av de uppsökta erbjöds studier med stimulansbidrag och en tredjedel studier utan stimulansbidrag. En tredjedel uppsöktes inte alls, utan tjänade som kontrollgrupp.

6. Anställda vid skyddade verkstäder

Sammanlagt 16 cirklar i Mora/Orsa, Solna och Borås

På dessa orter omfattade försöksverksamheten de anställda vid fyra skyddade verkstäder. Studievillkoren var fördelade på orterna, så att de uppsökta i Mora/Orsa skulle erbjudas studier på delad arbetstid och fritid, de i Solna studier på fritid utan stimulansbidrag och de i Borås studier på fritid med stimulansbidrag.

Som framgått ovan var studievillkoren det andra året bestämda på förhand för de olika målgrupperna. De deltagare som studerade med stimulansbidrag erhöll vardera 300 kronor om de hade varit närvarande minst 70 procent av studietimmarna och de som studerade på delad arbetstid och fritid läste i stort sett halva tiden på arbetstid och halva tiden på fritid utan löneavdrag för den tid de använt till studier. Dessutom utgick studiestöd som ersättning för av studierna betingade extra kostnader för resor, måltider och barntillsyn samt för inkomstbortfall på grund av förlorat extraarbete. Studierna och studiematerialen var kostnadsfria för deltagarna.

Genom enkäter och intervjuer insamlades uppgifter om deltagarna, de personer som inte ville delta, de personer som aldrig kom till någon sammankomst eller som avbröt studierna under verksamhetsåret samt studieorganisatörerna och cirkelledarna m. fl. En uppställning över de undersökningsmoment som ingått i utvärderingen återfinns på sidan 38 i kapitel 1.

FÖVUX fortsätter sitt arbete. Verksamheten under det tredje försöksåret 1972/73, som nu pågår, kommer att redovisas i kommitténs huvudbetänkande år 1974. I detta avser kommittén också att avge förslag, som baseras på erfarenheterna från alla tre försöksåren.

Den uppsökande verksamheten

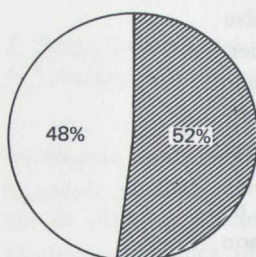
Inför den uppsökande verksamheten utvaldes de studieorganisatörer, som skulle verka på arbetsplatserna, av respektive fackförening i samråd med den lokala ABF- eller TBV-avdelningen. De studieorganisatörer, som skulle arbeta i bostadsområdena, utvaldes av ABF:s lokalavdelningar. Studieorganisatörerna på varje försöksort deltog i endagskonferenser för information och lokal planläggning. Därefter startade den uppsökande verksamheten. Uppgiften för de sammanlagt 52 studieorganisatörerna var liksom föregående år att genom uppsökande verksamhet under arbetstid på arbetsplatserna respektive dörrknackningskampanj i bostadsområdena rekrytera så många som möjligt inom respektive målgrupp till studier. De uppsökta skulle vara mellan 25 och 67 år, ha sex- eller sjuårig folkskola som enda grundutbildning och i huvudsak inte tidigare ha deltagit i vuxenutbildning. Studieorganisatörerna fick genom kommittén ersättning motsvarande i genomsnitt en veckas arbetsförtjänst.

Resultatet av den uppsökande verksamheten fördelat på de olika grupperna presenteras i figur 1. Varje cirkel representerar de uppsökta och vidare anges n = antalet uppsökta, hur stor andel som kontaktats och hur stor andel som ville delta för varje målgrupp. Som synes var det svårast att rekrytera dem som inte heller föregående år ville delta i FÖVUX. För övriga grupper överensstämmer emellertid resultaten väl med dem som erhöles under det första försöksåret, då i genomsnitt 52 procent av de kontaktade ville delta. Vissa tolkningar av resultaten för det andra året återfinns i kapitel 2.

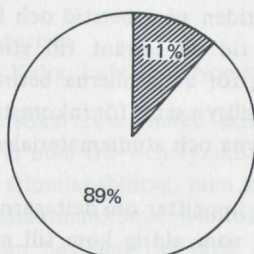
Det bör observeras, att undersökningsresultaten från statistisk utgångspunkt inte kan generaliseras till att gälla andra orter, arbetsplatser och bostadsområden, eftersom undersökningen omfattat ett begränsat antal

Figur 1 Resultat av den uppsökande verksamheten bland de olika grupperna, procent

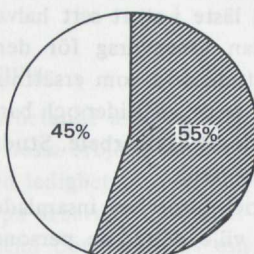
n = antalet uppsökta

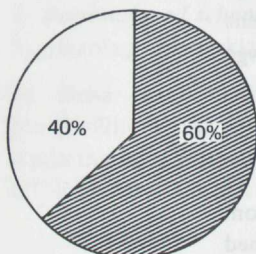
Tidigare FÖVUX-deltagare
n = 243
100% av målgruppen uppsöktes

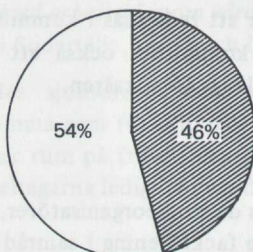
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX
n = 728
uppgift saknas om andel uppsökta

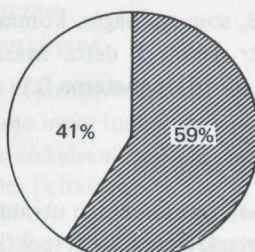
Skiftarbetare inom industrin
n = 675
32% av målgruppen uppsöktes

Personal med schema-lagd arbetstid inom vårdsektorn
n = 632
35% av målgruppen uppsöktes

Hemarbetande kvinnor
n = 447
39% av målgruppen uppsöktes

Anställda vid skyddade verkstader
n = 223
68% av målgruppen uppsöktes

Andel som önskade delta i FÖVUX

Andel som ej önskade delta i FÖVUX

individer och slumpmässigt urval i huvudsak inte förekommit. Det finns emellertid skäl anta att de undersökta arbetsplatserna och bostadsområdena inte alltför mycket skiljer sig från andra sådana av liknande slag, och att en verksamhet under samma betingelser på liknande arbetsplatser och i liknande bostadsområden skulle ge i huvudsak likartade resultat.

Om studieorganisatörerna kände till de uppsökta situation och kanske till och med var personligt bekanta med dem, förefaller de helt naturligt att ha nått bättre resultat än annars. De tendenser till negativa samband mellan andelen uppsökta och andelen som önskade delta, som konstaterats i föregående års försöksverksamhet, var vidare mindre tydliga under detta år.

När det gäller resultaten av den uppsökande verksamheten var variationen mellan målgrupperna och även mellan orterna, beroende på

lokala förhållanden, ibland påtaglig. Några genomgående tendenser kan emellertid iakttas. Intresset av att delta avtog i allmänhet med stigande ålder. I de målgrupper där såväl män som kvinnor ingick var männen oftast något mer intresserade än kvinnorna. Skillnaden torde dock i huvudsak kunna förklaras med speciella förhållanden i försöksverksamheten. Studieintresset sjönk för några grupper med stigande familjeinkomst, vilket kan förklaras med att båda vuxna i familjen förvärvsarbetade eller att någon hade extraarbete. Vidare önskade ofta de med ett eller två hemmavarande barn delta i större utsträckning än de som saknade barn. Det är troligt att de som hade hemmavarande barn tidigare inte kunnat tillfredsställa sitt studiebehov på grund av problem med barntillsynen, och att de därför var mera benägna att utnyttja de möjligheter som erbjöds genom FÖVUX. Det bör emellertid noteras, att intresset ofta åter var lägre bland dem som hade tre eller flera hemmavarande barn. Det förefaller också, som om bristen på fritidssysselsättningar utanför tätorterna gjort personer med längre resväg mer intresserade än andra. De kontaktade, som endast hade sex- eller sjuårig folkskola som grundutbildning, var i allmänhet mera benägna att vilja delta än de med längre grundutbildning. Denna skillnad är emellertid naturlig med hänsyn till försöksverksamhetens inriktning. När det gäller studieintresset med hänsyn till tidigare erfarenhet av vuxenutbildning är tendenserna oklara. De som inte ville delta i studierna uppgav oftast som orsak, att de kände sig för gamla för att studera.

Studievillkorens och studiestödets rekryterande effekter har undersökts. Att skiftarbetarna och personalen med schemalagd arbetstid fick möjlighet att gå ifrån arbetet då cirkelsammankomsten inföll på arbetstid, visade sig som väntat ha avgörande betydelse för deras möjlighet att delta i studierna. Däremot hade stimulansbidraget, t. ex. bland hemarbetande kvinnor, knappast någon rekryterande effekt. Studiestödet, i detta fall kollektivt anordnad barnpassning eller ersättning för barntillsyn, hade dock stor betydelse för de hemarbetande kvinnornas beslut att anmäla sig till FÖVUX. För övriga grupper hade studiestödet liten eller ingen betydelse.

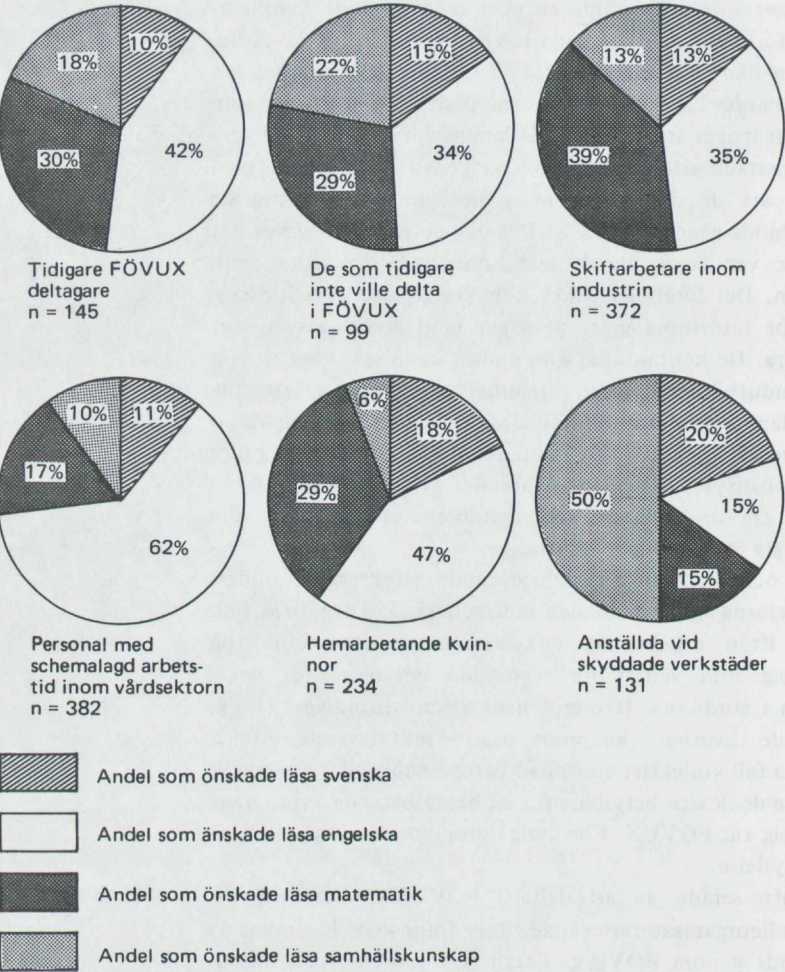
De som var intresserade av att delta i FÖVUX-studier fick vid kontakten med studieorganisatörerna ange vilket ämne de ville studera av de fyra som erbjöds genom FÖVUX. Totalt sett var engelska, liksom under det första försöksåret, det mest önskade ämnet. Matematik kom på andra plats och därefter samhällskunskap och svenska med sinsemellan ungefär lika stor frekvens. Önskemålen skilde sig dock väsentligt för de olika grupperna (figur 36).

Studiecirkelverksamheten

Inom vissa av de målgrupper där FÖVUX bedrev uppsökande verksamhet, fanns även under det andra året fler som ville delta i FÖVUX än som av resursskäl kunde beredas plats i försöksverksamheten. Urvalet av de deltagare som skulle få läsa inom FÖVUX:s ram skedde slumpmässigt bland alla som ville delta. De övriga erbjöds kostnadsfria fritidsstudier i

Figur 36 Önskat ämne för dem som ville delta i FÖVUX, fördelat på de olika grupperna, procent

Se tabell 2.54
n = antalet angivna önskemål

vanlig studiecirkelverksamhet. Totalt omfattade försöksverksamheten 82 studiecirklar med 761 deltagare.

Flertalet cirklar studerade mellan 40 och 60 studietimmar, och medelvärdet för samtliga cirklar var 48 studietimmar. De flesta av de cirklar, som studerade på delad arbetstid och fritid, fortsatte studierna längre tid än de övriga studiecirkarna inom respektive deltagarkategori.

Cirkelledarna inom FÖVUX hade i de flesta fall tidigare erfarenhet från vuxenutbildning. Inför försöksverksamheten anordnades cirkelledarutbildning under en dag lokalt på försöksorterna. Utbildningen omfattade en presentation av försöksverksamheten och en genomgång av det studiematerial, som skulle användas i studiecirkelarna. Deltagarnas

uppfattning om vilka egenskaper som var viktiga hos en cirkelledare varierade. De flesta ansåg att förståelse och tolerans gentemot deltagarna hade den största betydelsen och många poängterade också kunnskap i ämnet och vikten av att cirkelledaren uppträdde demokratiskt.

Liksom under det första försöksåret rapporterade cirkelledarna regelbundet till projektledningen om hur arbetet fortlöpte i cirkelarna. Synpunkter och erfarenheter redovisades också från de medverkande studieförbunden.

Inom vissa deltagargrupper kunde ett fysiskt tröttande arbete och yrkesskador medföra svårigheter för deltagarna att genomföra studierna. Detta problem var dock mindre i de cirklar som läste delvis på arbetstid. Det var också vanligt att deltagarna kände osäkerhet inför den egna förmågan och den nya situation, som studierna innebar för dem, särskilt i början av studietiden.

För deltagare med oregelbundna arbetstider inom industrin och vårdsektorn tillämpades ett system med ersättare när cirkelsammanskomsten inföll på arbetstid. I många fall synes detta ha fungerat bra. Bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn fanns större svårigheter att ersätta dem, som deltog i försöksverksamheten, än bland skiftarbetarna inom industrin. För dessa båda grupper begränsar de oregelbundna arbetstiderna starkt de anställdas möjligheter att delta i aktiviteter vid sidan om arbetet. Det är ofta en förutsättning för deras studier att dessa kan anordnas på eller i anslutning till arbetsplatsen och åtminstone delvis på arbetstid. Planeringen av studierna bör genomföras gemensamt av utbildningsanordnaren, arbetsledningen och den befattningshavare som svarar för personalplaneringen. FÖVUX bedriver fortsatt försöksverksamhet bland anställda med oregelbundna arbetstider.

För de hemarbetande kvinnor, som deltog i FÖVUX, förekom i en del fall problem med barntillsynen under cirkelsammanskomsterna. Alla hade visserligen möjlighet att endera utnyttja kollektivt anordnad barnpassning eller att få bidrag till enskild sådan, men inte alla barn accepterade barnpassningen, och i en del fall fanns svårigheter att ordna enskild barntillsyn.

De anställda vid skyddade verkstäder hade mycket varierande förkunskaper och förutsättningar för studiearbetet, vilket innebar att cirkelledarna i ännu högre grad än i andra cirklar fick anpassa studietakt och studiematerial efter de enskilda deltagarnas behov. Just dessa cirklar upplevdes dock som ytterst positiva och stimulerande av cirkelledarna.

I början av studietiden gavs deltagarna handledning i studieteknik av cirkelledarna. Dessutom planerades och genomfördes i samverkan med arbetsmarknadsstyrelsens yrkesvägledningsbyrå studierådgivning av en yrkesvägledare vid en cirkelsammanskomst under vårterminen. Denna utformades snarast som en allmän diskussion om utbildning och arbetsmarknad. Totalt 65 procent av deltagarna uppgav att de fått del av denna insats. Uppgifterna varierade dock mycket mellan de olika deltagargrupperna. Detsamma gäller deltagarnas uppfattning om värdet av den genomförda studierådgivningen.

Deltagarnas synpunkter på studieivillkorens betydelse under studietiden undersöktes vid verksamhetsårets slut för dem som studerat med

stimulansbidrag och för dem som läst delvis på arbetstid.

De anställda vid skyddade verkstäder var mest positiva till stimulansbidraget, vilket också visade sig vid rekryteringen. I allmänhet förefaller dock stimulansbidraget inte ha haft någon avgörande betydelse för studiernas genomförande. Uppfattningen om studier på delad arbetstid och fritid var betydligt mera positiv, men antalet som studerade på detta studievillkor var så litet, att resultatet bör tolkas med försiktighet.

Endast hemarbetande kvinnor sökte och erhöll studiestöd i större omfattning. Av de kvinnor som fick studiestöd ansåg majoriteten att det betytt mycket för deras möjlighet att genomföra studierna.

Vid studieverksamhetens början trodde i genomsnitt 28 procent av deltagarna att de skulle få *stor* användning av kursen och 71 procent att de skulle få *någon* användning av den. Endast en procent trodde inte att de skulle få någon användning alls av sina kunskaper från studieverksamheten.

Deltagarna ansåg i de flesta fall att kursen som helhet motsvarat deras förväntningar. Endast åtta procent tyckte att den hade varit sämre än de väntat sig. Drygt en tredjedel ansåg att studiecirkeln varit bättre än väntat, medan 45 procent menade att den motsvarat förväntningarna. Nedan presenteras hur de olika deltagargrupperna upplevde sitt utbyte av kursen (figur 39).

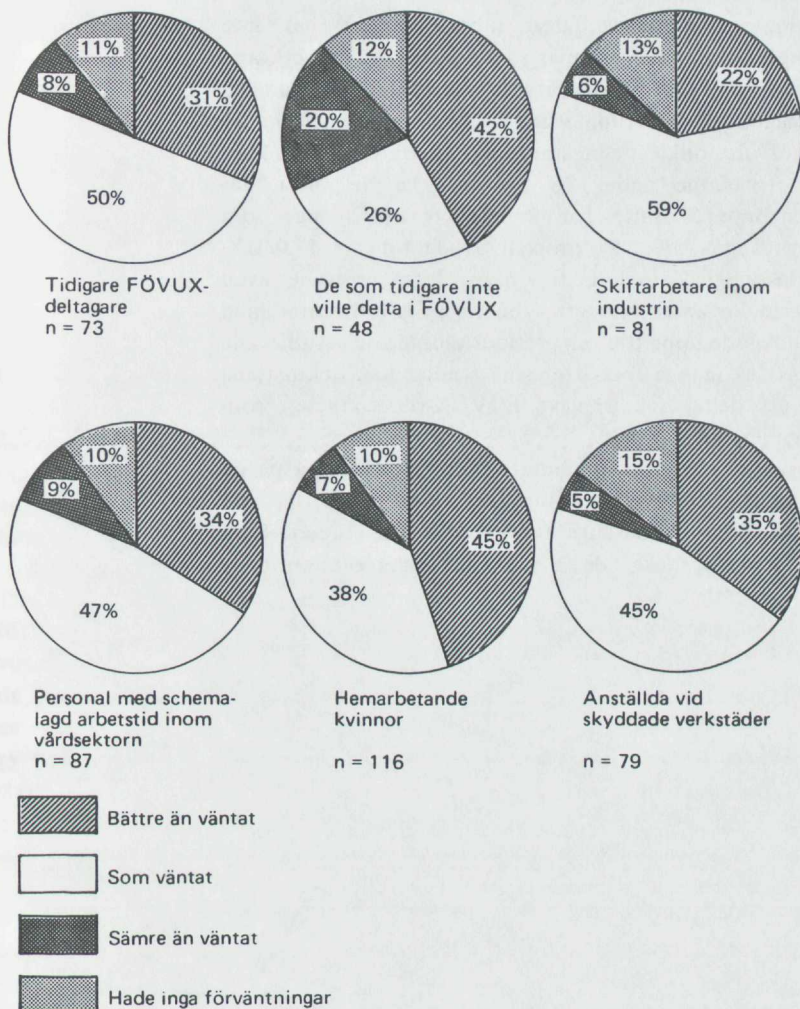
Det övervägande flertalet av dem som uttagits att delta i FÖVUX-studier fullföljde dessa. Andelen som aldrig påbörjade studierna varierade mellan 9 och 23 procent, och andelen studieavbrytare mellan 10 och 26 procent för de olika deltagargrupperna. De som redan första året deltagit i försöksverksamheten var betydligt mer benägna att fullfölja cirkelarbetet även det andra året än övriga grupper. Endast 9 procent av de uttagna deltagarna i denna grupp påbörjade inte sina studier, och 10 procent avbröt dem under studietidens gång, varför sålunda 81 procent av dem fullföljde studierna. Den största andelen som aldrig kom till cirkeln fanns bland de hemarbetande kvinnorna och bland dem som det första året inte ville delta i FÖVUX. Dessa båda grupper hade däremot en liten andel studieavbrytare. Skiftarbetarna inom industrin påbörjade i relativt hög utsträckning studierna, men hade en stor andel studieavbrytare. Denna grupp hade den minsta andelen fullföljare, 57 procent av de uttagna deltagarna.

Både rent praktiska orsaker och sådana som kan antas ha med osäkerhet och andra psykologiska studiehinder att göra anfördes från dem som inte påbörjade studierna eller avbröt dem under terminernas gång. Av de uppgivna skälen torde cirka 40 procent ha utgjorts av rent praktiska problem, varav många inte kunde påverkas av den enskilde deltagaren.

FÖVUX synes i stor utsträckning ha nått den avsedda målgruppen. Bland dem som tidigare deltagit i FÖVUX och dem som det första året avböjt att delta hade så gott som samtliga, 90 procent respektive 88 procent av de deltagare som lämnat uppgifter om detta, sex- eller sjuårig folkskola som enda grundutbildning. 64 procent respektive 73 procent hade inte studerat efter avslutad grundutbildning. Bland skiftarbetarna inom industrin hade 79 procent endast sex- eller sjuårig folkskola och 57

Figur 39 Hur kursen motsvarat deltagarnas förväntningar, procent

n = antalet intervjuade

procent hade inte några studier därutöver. Motsvarande uppgifter för personal inom vårdsektorn var 80 procent respektive 62 procent. De hemarbetande kvinnorna hade i genomsnitt något längre grundutbildning än de tidigare redovisade grupperna. Bland dem hade nämligen 74 procent av dem som besvarat dessa frågor endast sex- eller sjuårig folkskola, medan 64 procent inte hade studerat efter avslutad grundutbildning. Till annan grundutbildning än sex- eller sjuårig folkskola räknades även särskola, vilket medförde att redovisningen av de anställda vid skyddade verkstäder upptar den lägsta andelen, 67 procent, med enbart sex- eller sjuårig folkskola som grundutbildning. De hade däremot

den största andelen som inte hade någon studievana, 77 procent. Om hänsyn togs till utbildningsbakgrunden bland dem som ej besvarat dessa frågor och om de med särskola eller annan kortare grundutbildning lades till kategorin med sex- eller sjuårig folkskola, skulle här redovisade procentsiffror sannolikt bli ännu högre.

Någon utvärdering av studieresultaten inom FÖVUX har inte genomförts. Genomgående för alla grupper som deltog i försöksverksamheten var emellertid det stora intresset av att fortsätta studierna. Andelen som önskade att i någon form återuppta sina studier varierade mellan 61 och 85 procent för de olika deltagargrupperna. Under det första försöksåret var motsvarande andel 76 procent. På de orter där försöksverksamheten inte fortsatte har undersökts hur många som studerat under det gångna året. 55 procent av de tidigare FÖVUX-deltagarna har därvid uppgivit att de bedrev någon form av studier även under detta år. Detta får anses vara ett synnerligen gott resultat med hänsyn till ovan redovisade uppgifter om grundutbildning och studievana bland deltagarna. Att så många fortsätter sina studier kan också tjäna som ett mått på att deltagarna upplevt FÖVUX-verksamheten som meningsfull och stimulerande.

Under året har synpunkter även inhämtats från arbetsledarna på de arbetsplatser där skiftarbetare inom industrin och personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn rekryterades till studier. Som framgår av avsnitt 3.14 var också dessa praktiskt taget genomgående positiva till försöksverksamheten.

1.1 *Bakgrund*

Statsrådet Moberg tillkallade den 6 februari 1970 åtta sakkunniga med uppgift att bedriva försöksverksamhet med vuxenutbildning. De sakkunniga antog namnet kommittén för försöksverksamhet med vuxenutbildning (FÖVUX).

Bakgrunden till försöksverksamheten är en skrivelse av den 12 juni 1969 från Landsorganisationen i Sverige (LO) och Arbetarnas bildningsförbund (ABF) till utbildningsdepartementet, i vilken det framhölls att vuxenutbildningen i de former den dittills bedrivits i första hand kommit de yngre och relativt välutbildade till godo. LO och ABF föreslog därför en försöksverksamhet som skulle rikta sig till de utbildningsmässigt sämst gynnade. Syftet angavs vara att genom flexibla studieformer och olika slags studiestimulerande åtgärder försöka nå de vuxna som hade kort och bristfällig utbildning och på grund av geografiska, ekonomiska, sociala och psykologiska skäl inte deltog i vuxenutbildning.

Försöksverksamheten, som föreslogs genomföras på ett tiotal orter och inom olika slag av arbetsmiljöer, skulle i huvudsak bedrivas som studiecirkelverksamhet och koncentreras till några få viktiga ämnen, exempelvis svenska, engelska, matematik och samhällskunskap. Rekryteringen av deltagare skulle ske genom uppsökande verksamhet med studieorganisatörer som på arbetstid gick runt på arbetsplatserna och informerade om studier. Verksamheten föreslogs bli helt kostnadsfri för deltagarna, som dessutom skulle få möjlighet till studierådgivning samt studiestöd för resekostnader o. dyl. Vissa studiestimulerande åtgärder föreslogs också.

I kommitténs direktiv av den 23 januari 1970 framhålls bl. a. följande.

”En av de viktigaste frågorna vid det fortsatta reformarbetet med vuxenutbildningen är hur man skall utveckla lämpliga uppsökande åtgärder som riktar sig till de utbildningsmässigt sämst tillgodosedda. För detta ändamål finns behov av olika former av försöksverksamhet. En försöksverksamhet bör nu komma till stånd för att man skall kunna undersöka vilka förhållanden som medverkar till att personer med kort

och bristfällig grundutbildning inte utnyttjar möjligheterna till vuxenutbildning. Därvid bör man pröva åtgärder som kan medverka till att undanröja studiehindren för sådana personer. Verksamheten bör anordnas i studiecirkelns form för personer som inte redan kompenserat brister i sin grundutbildning genom studier inom det allmänna utbildningsväsendet, folkbildningen e. dyl. I den mån utbildningsprogram för radio och television står till förfogande bör dessa om möjligt utnyttjas i utbildningen. För den aktuella utbildningen bör särskilda rekryteringsfrämjande åtgärder komma i fråga. Inom ramen för försöket bör prövas vilka rekryteringsfrämjande effekter som skilda typer av ekonomiskt stöd under studierna får.”

Under de två genomförda försöksåren 1970/71 och 1971/72 samt i den verksamhet som pågår 1972/73 har FÖVUX i enlighet med direktiven systematiskt prövat och utvärderat åtgärder för att undanröja de hinder, som nu utestänger vuxna med kort och bristfällig ungdomsutbildning från att delta i vuxenutbildning. Verksamheten har hela tiden bedrivits i form av studiecirklar, dit deltagarna rekryterats genom uppsökande verksamhet. Försöksuppläggningsen har emellertid varierat i olika avseenden mellan de tre åren.

1.2 Sammanfattning av verksamheten under det första försöksåret

Under det första försöksåret uppsöktes anställda på arbetsplatser (industrier och vårdinstitutioner) på ett tiotal orter i landet av fackliga studieorganisatörer, som försökte rekrytera dem till studier i något av ämnena svenska, engelska, matematik eller samhällskunskap. Arbetsplatserna representerade arbetsmiljöer av olika slag (tung industri med skiftgång, arbetsplatser som domineras av kvinnlig arbetskraft samt sådana belägna i glesbygd). De uppsökta, som i allmänhet hade sex- eller sjuårig folkskola som enda grundutbildning, fick välja vilket ämne de önskade läsa och de kunde dessutom välja mellan olika studievillkor (studier på delad arbetstid och fritid, på fritid med 300 kronor i stimulansbidrag samt på fritid utan stimulansbidrag). Studierna liksom studiematerialen var kostnadsfria. Dessutom utgick studiestöd som ersättning för av studierna betingade extra kostnader för resor, måltider och barntillsyn. På varje ort startades tolv cirklar, en för varje ämne och studievillkor.

Av de 3 962 personer som kontaktades i den uppsökande verksamheten ville 2 074, dvs. 52 procent, delta i studierna. Variationen var emellertid stor mellan de olika orterna, bl. a. beroende på hur stor del av de anställda som uppsöktes. På de orter där studieorganisatörerna av olika skäl endast hade tillfälle att uppsöka en mindre del av de anställda, vände de sig sannolikt i första hand till sådana, som de bedömde som mera benägna att anmäla sig. Därigenom blev andelen studieintresserade större på dessa orter än på de orter där studieorganisatörerna kontaktade en större del av de anställda, däribland även sådana som kunde bedömas som mindre intresserade av att delta. Bland andra faktorer som inverkade på rekryteringsresultaten kan nämnas studieorganisatörernas olika uppläggning av uppsökandet samt variationen i arbetstider, arbetsmiljöer,

förhandsinformation m. m. på de olika orterna.

De som inte var intresserade av att delta nämnde oftast som orsak, att fritiden var alltför dyrbar för att användas till studier, att de hade andra intressen och ville umgås med familjen hellre än att studera eller att de över huvud taget var mycket upptagna på sin fritid. Några ansåg också att de var för gamla för att studera.

Av dem som önskade delta i studiecirkelarna ville de flesta, 41 procent, läsa engelska i första hand, medan 29 procent önskade läsa matematik, 20 procent svenska och endast 12 procent samhällskunskap i första hand. (Summan överstiger 100 procent beroende på att de uppsökta kunde önska mer än ett ämne i första hand.) De flesta, 64 procent, ville helst läsa på studievillkoret med stimulansbidrag, medan 30 procent föredrog att studera delvis på arbetstid. Den minsta andelen, som önskade det senare studievillkoret, fanns bland de kvinnliga anställda på vårdinstitutionerna, som av hänsyn till arbetskamraterna inte ansåg sig kunna lämna arbetet under arbetstid. Ett mindre antal deltagare, 9 procent, ville läsa utan stimulansbidrag, oftast med motiveringen att de inte ville känna några förpliktelser. (Även här överstiger summan 100 procent beroende på att man kunde önska mer än ett studievillkor i första hand.) Deltagarnas uppgifter om vad i studieorganisatörernas argumentering, som lockat till deltagande, antyder att det var av underordnad betydelse vilka argument som använts. Det avgörande var att man över huvud taget blivit uppsökt.

Alla de 2 074 personer som anmält sig till studier kunde på grund av de begränsade resurserna inte beredas plats i FÖVUX-cirklar, utan ungefär hälften av de anmälda erbjöds därför studier i vanlig cirkelverksamhet. 1 098 personer uttogs till FÖVUX-cirklar. Av de uttagna fullföljde två tredjedelar kursen. 21 procent infann sig inte till cirkelstarten och 15 procent avbröt studierna. Andelen uttagna som aldrig kom och andelen studieavbrytare var alltså sammanlagt 36 procent. I cirkelarna utan stimulansbidrag uppgick den till 42 procent, i cirkelarna med stimulansbidrag till 31 procent och i cirkelarna på delad arbetstid och fritid till 33 procent av deltagarna. För ungefär en tredjedel av fallen visar uppföljningen av intervjuerna att det var omöjligt för ifrågavarande personer att börja i cirkelarna. De övriga angav olika praktiska skäl, men i många fall föreföll osäkerhet och andra psykologiska anledningar ha haft stor betydelse. Frånvaron var ungefär lika omfattande för de olika studievillkoren. Cirkelarna läste i genomsnitt 51 studietimmar under det första försöksåret.

83 procent av deltagarna hade endast folkskola som grundutbildning och 64 procent uppgav att de inte bedrivit några studier sedan de avslutade sin obligatoriska skolgång. Trots att de flesta deltagare alltså saknade studievana, planerade 76 procent av dem att fortsätta sina studier.

Verksamheten under det första försöksåret redovisas utförligt i delbetänkandet Uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen (SOU 1972: 19).

1.3 Uppläggning av verksamheten under det andra försöksåret

1.3.1 Målgrupper och försöksplan

I föreliggande delbetänkande redogörs för verksamheten under det andra försöksåret. Liksom under det första året var syftet även nu att pröva och utvärdera åtgärder för att undanröja studiehinder bland kortutbildade vuxna. Huvuddelen av verksamheten gällde också under det andra året vissa utvalda arbetsplatser på ett tiotal orter i landet, där anställda uppsöktes av fackliga studieorganisatörer, som försökte rekrytera dem till cirkelstudier i något av ämnena svenska, engelska, matematik eller samhällskunskap.

På tre av de orter som deltog under det första året bedrevs försöksverksamhet även under det andra året. Verksamheten, vilken omfattade samma arbetsplatser som föregående år, avsåg dels tidigare FÖVUX-deltagare, vilka erbjöds möjlighet att bedriva fortsatta studier, dels dem som tidigare avböjt deltagande i FÖVUX, vilka nu fick ett förnyat erbjudande.

Under det första året omfattade verksamheten endast förvärvsarbetande personer och ingen uppdelning gjordes efter slag av arbetstid, utan anställda med dagtidsarbete och skiftarbete deltog i samma grupper. Under det andra året genomfördes därutöver särskilda försök bland anställda inom industrin och sjukvården med tre- eller fyrskift eller komplicerade tjänstgöringsscheman. För dessa kategorier prövades en särskilt tillrättalagd studieorganisation.

Dessutom utvidgades verksamheten under det andra året till att även omfatta hemarbetande kvinnor och anställda vid skyddade verkstäder.

Följande målgrupper, orter och arbetsplatser ingick i det andra årets försöksverksamhet:

1. Tidigare FÖVUX-deltagare

Malmberget	Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)
	Tempo
	Domus
Borås	Lövberga ålderdomshem
	Fodervävnader AB
	Rydboholms AB Viskafors
	Textilfabriken Merkur AB
Malmö	Kockums Mekaniska Verkstads AB

På dessa orter erbjöds de som deltog i FÖVUX-cirklar under det första året fortsatta studier i samma ämne eller i något av de andra tre ämnena. De studie villkor som tillämpades var studier på fritid utan stimulansbidrag i Malmberget, studier på fritid med stimulansbidrag i Borås och studier på delad arbetstid och fritid i Malmö.

2. De som tidigare inte ville delta i FÖVUX

<i>Malmberget</i>	Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB) Tempo Domus Lövsberga ålderdomshem
<i>Borås</i>	Fodervävnader AB Rydboholms AB Viskafors Textilfabriken Merkur AB
<i>Malmö</i>	Kockums Mekaniska Verkstads AB

På dessa orter omfattade verksamheten personer som av olika skäl avböjde medverkan under det första året. De tre studievillkoren fördelades slumpmässigt på dem som skulle uppsökas, så att studieorganisationsörerna erbjöd var och en som kontaktades ett i förväg fastställt studievillkor.

3. Skiftarbetare inom industrin

<i>Kalix</i>	Bulten-Kanthal AB Kalixverken AB Statens Skogsindustrier (ASSI) Karlsborgs bruk
<i>Luleå</i>	Norrbottens Järnverk AB (NJA)
<i>Norrköping</i>	Fiskeby AB

På dessa orter gällde försöksverksamheten skiftarbetande arbetare och tjänstemän inom industrin med tre- och fyrskift. Dessa erbjöds studier i huvudsak på fritid utan stimulansbidrag, men med ledighet från arbetet vid de tillfällen då cirkelsammankomsten inföll på arbetstid. Det bedömdes nämligen inte vara möjligt att anpassa förläggningen av cirkelsammankomsterna till deltagarnas arbetstider, eftersom dessa varierade mellan olika deltagare inom samma cirkel. Sammankomsterna förlades till en bestämd tid varje vecka oberoende av om deltagarna arbetade eller var lediga. Härigenom kom studierna oftast att bedrivas på fritid, men i genomsnitt var tredje eller var fjärde gång inföll de på arbetstid. När studierna genomfördes på arbetstid tillämpades ett system med ersättare för deltagarna.

4. Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn

<i>Södertälje</i>	Södertälje sjukhus
<i>Luleå</i>	Luleå lasarett
<i>Norrköping</i>	Centrallasarettet i Norrköping

På dessa orter berördes sjukvårdspersonal av försöksverksamheten. Studievillkoret var detsamma som för skiftarbetarna inom industrin, dvs. studierna ägde i huvudsak rum på fritid, men när cirkelsammankomsten inföll på arbetstid fick deltagarna ledigt för att delta i cirkeln.

5. Hemarbetande kvinnor

För varje ort gjordes försök att karakterisera arbetsmarknaden för kvinnor.

<i>Kalix</i>	glesbygd, dålig tillgång på arbetstillfällen för kvinnor
<i>Luleå</i>	tätort, dålig tillgång på arbetstillfällen för kvinnor
<i>Älvdalen</i>	glesbygd, dålig tillgång på arbetstillfällen för kvinnor
<i>Södertälje</i>	tätort, dålig tillgång på arbetstillfällen för kvinnor
<i>Norrköping</i>	tätort, god tillgång på arbetstillfällen för kvinnor
<i>Malmö</i>	tätort, god tillgång på arbetstillfällen för kvinnor

På dessa sex orter, valda så att de representerade tre olika ortstyper, uppsöktes hemarbetande kvinnor i vissa bostadsområden. De bostadsområden, som försöksverksamheten skulle gälla, utvaldes i samråd med det medverkande studieförbundets lokalavdelningar. En förutsättning var att urvalet skulle bestå av områden med en stor andel kortutbildade hemarbetande kvinnor. Inom varje bostadsområde fördelades studievillkoren slumpmässigt på de olika adresserna (portgångarna), så att en tredjedel av de uppsökta erbjöds studier med stimulansbidrag och en tredjedel studier utan stimulansbidrag. En tredjedel uppsöktes inte alls, utan tjänade som kontrollgrupp.

6. Anställda vid skyddade verkstäder

<i>Mora/Orsa</i>	Öna Mekaniska Verkstad Mora Orsa Träförädling
<i>Solna</i>	SSV-produkter
<i>Borås</i>	Borås arbetscentral

På dessa orter omfattade försöksverksamheten de anställda vid fyra skyddade verkstäder. Studievillkoren var fördelade på orterna, så att de uppsökta i Mora/Orsa skulle erbjudas studier på delad arbetstid och fritid, de i Solna studier på fritid utan stimulansbidrag och de i Borås studier på fritid med stimulansbidrag.

Under det första försöksåret fick de som var intresserade av att delta välja ämne och studievillkor. Härefter startades en studiecirkel i varje ämne och på varje studievillkor per ort. Vid urvalet av cirkeldeltagare bland dem som anmält sitt intresse av att delta eftersträvades för varje cirkel en jämn fördelning på bakgrundsvariablerna kön, ålder, skolbakgrund och familjesituation. Genom detta förfarande blev ett antal deltagare placerade i cirklar med annat ämne och/eller studievillkor än de önskat.

Under det andra försöksåret var tillvägagångssättet annorlunda. Som framgått ovan var studievillkoren för de olika målgrupperna bestämda på förhand. När det gällde ämnesvalet sammansattes cirklar för varje grupp med hänsyn till redovisade önskemål. På grund av de begränsade resurserna kunde emellertid inte heller under det andra året alla som anmält sig beredas plats i FÖVUX-cirklar, utan en del anmälda erbjöds därför senare studier i vanlig cirkelverksamhet. Uttagningen till FÖVUX-

cirklar gjordes genom slumpmässigt urval. Verksamheten omfattade sammanlagt 82 studiecirklar. Antalet startade cirklar inom de olika målgrupperna redovisas i avsnitt 3.1.

Inom varje grupp gjordes jämförelser mellan deltagarna och de personer som inte ville delta. Vidare undersöktes för några kontrollgrupper den spontana rekryteringen till studier då ingen uppsökande verksamhet bedrevs. Sådana kontrollgrupper fanns under det andra året dels bland hemarbetande kvinnor (se punkt 5 ovan), dels bland tidigare FÖVUX-deltagare, där det första årets deltagare på de orter där försöksverksamheten inte fortsatte tillfrågades om sina eventuella studier under det andra året. Resultaten har beskrivits med avseende på anmälnings-, frånvaro- och studieavbrottsfrekvens samt med avseende på deltagarnas upplevelse av möjligheterna att använda de förvärvade kunskaperna. De undersökningsmoment som ingått i utvärderingen framgår av uppställningen på sidan 38.

Under höstterminen insamlades uppgifter om cirkeldeltagarna. Avsikten var att få en beskrivning av de olika målgrupperna med avseende på bakgrundsvariabler (kön, ålder, utbildningsbakgrund och familjesituation). Dessutom tillfrågades deltagarna om erfarenheter av den uppsökande verksamheten. Samtidigt intervjuades samtliga studieorganisatörer om hur de hade lagt upp och genomfört den uppsökande verksamheten.

Under hela verksamhetsåret rapporterade cirkelledarna skriftligt från varje cirkelsammankomst om hur arbetet fortskridit samt om frånvarofrekvens och frånvaroorsaker.

Under vårterminen insamlades uppgifter om

- a) cirkeldeltagare
- b) personer som avbrutit studierna under verksamhetsåret eller som aldrig kom till någon cirkelsammankomst
- c) personer som uppsöktes men inte ville eller kunde delta
- d) personer som deltog under det första försöksåret på de orter där FÖVUX-verksamheten inte fortsatte.

Deltagarna intervjuades om sina synpunkter på verksamheten dvs. själva rekryteringen, cirkelarbetet, cirkelledaren, hur deras förväntningar hade uppfyllts och eventuella planer på vidare studier. Studieavbrytarna och de som aldrig kom till någon sammankomst fick härutöver också besvara frågor om anledningarna till att de avbrutit respektive aldrig påbörjat sina studier. Intervjuerna med dem som inte önskat delta upptog frågor om skälen till detta. Dessutom intervjuades cirkelledarna om arbetet i gruppen samt om orsaker till frånvaro och studieavbrott. Synpunkter på kursmaterialet inhämtades också.

Vidare intervjuades en del av arbetsledarna på arbetsplatserna för skiftarbetare inom industrin och personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn angående samordningen av studier och arbete för dessa grupper.

*Undersökningsmoment som ingått i utvärderingen av det andra försöks-
året*

Uppgifter har insamlats från följande grupper	Urval ¹		Insamlingsmetoder
	Antal per- soner	Urvalsprincip	
<i>Cirkeldeltagare</i>			
tidigare FÖVUX-deltagare	90	samtliga på två orter slumpmässigt urval på en ort	enkät vid kursens början, intervju vid kursens slut
de som tidigare inte ville delta i FÖVUX	73	samtliga	
skiftarbetare inom in- dustrin	144	slumpmässigt urval	
personal med schemalagd arbetstid inom vård- sektorn	144	slumpmässigt urval	
hemarbetande kvinnor	197	samtliga på tre orter slumpmässigt urval på tre orter	
anställda vid skyddade verkstäder	127	samtliga	
<i>Personer som inte önskade delta</i>			
tidigare FÖVUX-deltagare	117	samtliga	enkät kompletterad med telefonintervju
de som tidigare inte ville delta i FÖVUX	105	slumpmässigt urval	telefonintervju
skiftarbetare inom in- dustrin	60		
personal med schemalagd arbetstid inom vård- sektorn	60		
hemarbetande kvinnor	108		
anställda vid skyddade verkstäder	60		
<i>Uttagna deltagare som ej påbörjade studierna</i>	135	samtliga	telefonintervju
<i>Studieavbrytare</i>	124	samtliga	telefonintervju
<i>Kontrollgrupp av tidi- gare FÖVUX-deltagare</i>	445	samtliga	postenkät
<i>Kontrollgrupp av hem- arbetande kvinnor</i>	535	slumpmässigt urval	postenkät
<i>Studieorganisörer</i>	52	samtliga	personlig intervju efter den uppsökande verksam- heten
<i>Cirkelledare</i>	55	samtliga	kontinuerlig rapporte- ring under hela kursen, personlig intervju i slutet av kursen
<i>Arbetsledare på arbets- platserna för skift- arbetare inom industrin och personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn</i>	18	urval av tre per arbetsplats	personlig intervju i slutet av kursen

¹ Med urval av cirkeldeltagare avses i denna uppställning de som uttogs till FÖVUX-cirkelarna. Hur många som blev föremål för enkät respektive intervju framgår av tabell 2.13. Med urval i övriga fall avses det urval av personer för enkäter och intervjuer som var nödvändigt av resursskäl.

1.3.2 Svårigheter vid utvärderingen

Vilka orter, som skulle väljas ut för verksamheten bland hemarbetande kvinnor, bestämdes ursprungligen med avsikten att möjliggöra en belysning av skillnader mellan olika ortstyper. De skillnader i resultat, som kunnat påvisas, förefaller emellertid att vara betingade av andra faktorer, än sådana som sammanhänger med hur de valda orterna har karakteriserats. Det enda undantaget är vissa resultat i Älvdalen, som direkt kan anses bero på att denna ort ligger i glesbygd (se avsnitt 2.2.5).

De problem, som alltid är förknippade med insamling av uppgifter genom postenkät, visade sig under det andra försöksåret i enkäten till de hemarbetande kvinnor, som skulle utgöra kontrollgrupp. Svarsfrekvensen på denna enkät blev så låg, att inga slutsatser kunde dras från materialet.

Att verksamheten omfattade så många helt olika målgrupper, medförde att vissa delgrupper kom att bestå av alltför få personer för att möjliggöra meningsfulla uttolkningar av resultaten.

1.3.3 Representativitet

Eftersom valet av orter, arbetsplatser, bostadsområden och försökspersoner ej skett slumpmässigt, är inte resultatet av det andra årets försöksverksamhet i strikt statistisk mening representativt för hela landet. Det har inte bedömts vara praktiskt möjligt att genomgående använda ett slumpmässigt urvalsförfarande. Ett visst inslag av slumpmässighet förekom dock vid urvalet av dem, som berördes av verksamheten. Sålunda uttogs deltagarna till studiecirkelarna genom ett slumpmässigt urval bland de anmälda. Av praktiska skäl fick emellertid vissa justeringar göras främst i grupperna av anställda med oregelbundna arbetstider. Också urvalet av portgångar, i de utvalda bostadsområdena för uppsökande verksamhet bland hemarbetande kvinnor, gjordes slumpmässigt.

1.3.4 Utformningen av vissa insatser i försöksverksamheten

1.3.4.1 Studierådgivning

Studierådgivning och studieteknisk handledning i inledningsskedet tillgodosågs i huvudsak genom cirkelledarna. Dessutom hade deltagarna möjlighet att vid studiernas avslutning få råd och vägledning för eventuella fortsatta studier. Denna studierådgivning, vilken utformades som en deltagaranpassad allmän diskussion om utbildning och arbetsmarknad, planlades av projektledningen i samarbete med arbetsmarknadsstyrelsens yrkesvägledningsbyrå. Samtliga cirkelledare informerades om verksamheten vid särskilda cirkelledarkonferenser. Omfattningen av studierådgivningen i cirkelarna varierade mellan de olika orterna och deltagargrupperna. Förutom cirkelledaren medverkade i allmänhet också en yrkesvägledare från respektive arbetsförmedling (se vidare avsnitt 3.7).

1.3.4.2 Studiestöd

Studierna och studiematerialen var nu liksom under det första året kostnadsfria för deltagarna. Likaså utgick studiestöd som ersättning för av studierna betingade extra kostnader för resor, måltider och barntillsyn samt för inkomstbortfall på grund av förlorat extraarbete. Studiestödet utgick inte generellt, utan kunde sökas av samtliga deltagare och prövades i varje särskilt fall av de lokala ABF- eller TBV-funktionärerna innan det godkändes av projektledningen (se vidare avsnitt 3.8).

1.3.4.3 Stimulansbidrag

Deltagarna med studievillkoret studier på fritid med stimulansbidrag erhöll vardera 300 kronor om de hade varit närvarande minst 70 procent av studietimmarna. I allmänhet gavs stimulansbidrag också vid något lägre närvarofrekvens, förutsatt att deltagarna kunde styrka nödvändigheten av frånvaron (se vidare avsnitt 3.8).

1.3.4.4 Ersättning till deltagare för förlorad arbetsförtjänst

Deltagarna med studievillkoret studier på delad arbetstid och fritid läste i stort sett halva tiden på arbetstid och halva tiden på fritid. Skiftarbetarna inom industrin och personalen med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn läste på arbetstid i genomsnitt var tredje eller var fjärde gång. Deltagarna erhöll i allmänhet sin ordinarie lön direkt från respektive företag utan avdrag för den tid de använt till studier. Företagen debiterade sedan FÖVUX dessa kostnader i efterhand. Vid ett par företag gjordes emellertid löneavdrag och deltagarna fick i stället ersättning motsvarande ordinarie lön från kommittén. FÖVUX:s kostnader för ersättning till deltagarna för förlorad arbetsförtjänst var under det första försöksåret i genomsnitt 12 kronor och under det andra året i genomsnitt 15 kronor per studietimme under arbetstid inkl. lönebikostnader. Kostnader för administration eller eventuellt produktionsbortfall har inte debiterats FÖVUX (se vidare avsnitt 3.8).

1.3.4.5 Studieorganisatörsutbildning

De studieorganisatörer, som var verksamma på arbetsplatserna, utvaldes av respektive fackförening i samråd med den lokala ABF- eller TBV-avdelningen. De flesta av dem hade tidigare erfarenhet som studieorganisatörer i sina fackföreningar. De studieorganisatörer, som arbetade bland hemarbetande kvinnor, utvaldes av respektive lokala ABF-avdelning. De flesta av dem hade ingen tidigare erfarenhet som uppsökare. Inför verksamhetens början anordnades studieorganisatörsutbildning lokalt på försöksorterna. Den pågick under en dag och omfattade dels presentation av försöksverksamheten, dels planläggning av det uppsökande arbetet, som varje studieorganisatör skulle utföra. 49 av de 52 studieorganisatörerna deltog i utbildningen. Övriga informerades på annat sätt (se vidare avsnitt 2.1).

1.3.4.6 Cirkelledarutbildning

De flesta av de cirkelledare, som arbetade inom FÖVUX under det andra försöksåret, hade tidigare erfarenhet som cirkelledare. Inför verksamhetens början anordnades cirkelledarutbildning lokalt på försöksorterna. Den pågick under en dag och omfattade dels presentation av försöksverksamheten, dels genomgång av det studiematerial, som skulle användas i FÖVUX-cirklarna. 47 av de 55 cirkelledarna deltog i utbildningen. Övriga informerades på annat sätt (se vidare avsnitt 3.4).

1.3.5 Tidsplan

Verksamheten genomfördes enligt följande tidsplan:

Kontakter med studieförbund, fackliga organisationer och företag	april 1971—aug. 1971
Studieorganisatörsutbildning och cirkelledarutbildning	aug. 1971—sept. 1971
Uppsökande verksamhet	sept. 1971—okt. 1971
Studiecirkelverksamhet	sept. 1971—juni 1972
Studierådgivning vid studiernas slut	mars 1972—april 1972
Utvärdering av resultat	sept. 1971—dec. 1972
Bearbetning och sammanställning av resultat	sept. 1971—jan. 1973

1.3.6 Kostnader

Försöksverksamheten under det andra året medförde följande kostnader (i kronor).

Från kommittéanslaget:

Deltagaravgifter m. m.	47 751: 37	
Förlorad arbetsförtjänst för deltagare	72 443: 11	
Stimulansbidrag	72 750:—	
Studiestöd	25 197: 25	
Studierådgivning	7 241: 63	
Cirkelledarutbildning	12 900:—	
Studieorganisatörsutbildning	5 700:—	
Förlorad arbetsförtjänst för studieorganisatörer vid uppsökande verksamhet	25 745: 36	
Utvärdering	220 000:—	489 728: 72

Från studiecirkelanslaget:

Beräknat statsbidrag till 82 prioriterade cirklar med 3 936 timmar à 40 kronor	157 440:—
Totalt	647 168: 72

1.4 Kortfattad beskrivning av uppläggningsen av verksamheten under det tredje försöksåret

Kommittén fortsätter sitt arbete. I det tredje försöksårets verksamhet, som av olika skäl begränsats till en region, nämligen Östergötlands län, ingår anställda med regelbundna arbetstider (dagtid, ej skiftgång), anställda med skiftarbete eller oregelbundna arbetstider, hemarbetande kvinnor och handikappade. För uppnående av bättre representativitet har uttagningen av arbetsplatser till försöket bland anställda med regelbundna arbetstider, som är det dominerande, genomförts med slumpmässigt urval. För skiftarbetarna undersöks effekterna av studievillkoret studier på betald tid. Verksamheten bland handikappade är begränsad till blinda, döva, hörselskadade och rörelsehämmade, vilka rekryteras genom uppsökande verksamhet i bostadsområden. Vidare kan nämnas att studiestödets rekryterande effekt liksom den spontana rekrytering, som äger rum när inga rekryteringsfrämjande åtgärder förekommer, undersöks närmare. I övrigt är uppläggningsen i stort sett densamma som de båda föregående åren. Verksamheten under det tredje året kommer att redovisas i kommitténs huvudbetänkande år 1974. I detta avser kommittén också att avge förslag, som baseras på erfarenheterna från alla tre försöksåren.

2.1 Utformning

Den uppsökande verksamheten för rekrytering till FÖVUX-studier utformades under det andra försöksåret i huvudsak på samma sätt som det första året. Särskilda studieorganisatörer utvaldes av respektive fackförening i samråd med den lokala ABF- eller TBV-avdelningen. De studieorganisatörer, som arbetade bland hemarbetande kvinnor valdes ut av ABF:s lokalavdelning. Studieorganisatörerna genomförde sedan uppsökande verksamhet på arbetsplatserna under arbetstid för de förvärvsarbetande målgrupperna. De hemarbetande kvinnorna kontaktades i bostadsområdena. Genom att informera om och propagera för studieverksamheten rekryterade de totalt 52 studieorganisatörerna intresserade inom de olika målgrupperna till studier. Studieorganisatörerna fick genom kommittén ersättning motsvarande i genomsnitt en veckas arbetsförtjänst.

I augusti och september 1971 deltog studieorganisatörerna på varje försöksort i endagskonferenser för information och lokal planläggning. Därefter startade den uppsökande verksamheten. Uppgiften för studieorganisatörerna var liksom föregående år att rekrytera så många som möjligt inom respektive målgrupp, som var mellan 25 och 67 år, hade sex- eller sjuårig folkskola som enda grundutbildning och i huvudsak inte tidigare hade deltagit i vuxenutbildning, det första årets försöksverksamhet dock undantagen på berörda orter. De uppsökta erbjöds att studera på ett fastställt studievillkor, men gavs möjlighet att själva välja ämne bland de fyra som förekommer inom FÖVUX, svenska, engelska, matematik eller samhällskunskap. Vid rekryteringen medförde och presenterade studieorganisatörerna det studiematerial, som skulle användas i cirkelarna.

Kommittén träffade överenskommelse med samtliga arbetsgivare, som berördes av försöksverksamheten, att denna skulle få bedrivas i enlighet med den uppgjorda planen. Samarbetet fungerade bra i så gott som samtliga fall.

När den uppsökande verksamheten avslutats organiserades totalt 82

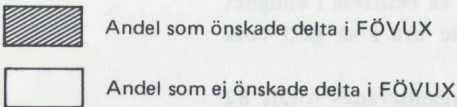
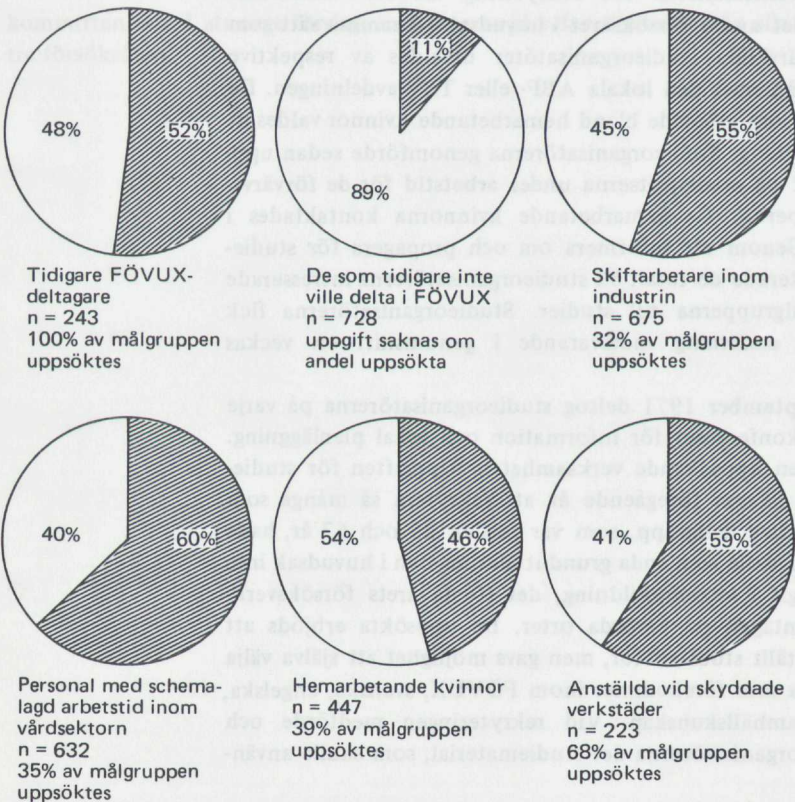
studiecirklar. Uppsökta personer, som ville delta, men som ej kunde beredas plats inom försöksverksamheten, erbjöds studera i avgiftsfria studiecirklar utanför FÖVUX.

2.2 Rekryteringsresultat

Studieorganisatörerna vände sig i den uppsökande verksamheten till sex grupper, nämligen anställda som tidigare deltagit i FÖVUX-verksamhet, sådana som under det första försöksåret avböjt att delta i erbjudna FÖVUX-studier, anställda med tre- eller fyrskift inom industrin, personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn, hemarbetande kvinnor samt anställda vid skyddade verkstäder.

Figur 1 Resultat av den uppsökande verksamheten bland de olika grupperna, procent

n = antalet uppsökta

Resultatet av den uppsökande verksamheten fördelat på de olika grupperna presenteras i figur 1. I denna och följande figurer i avsnitt 2.2 representerar varje cirkel de uppsökta fördelade på olika grupper eller orter. I cirkelarna anges hur stor andel som önskade delta i försöksverksamheten, och vidare anges n=antalet uppsökta, för varje grupp och ort. Totalredovisningen över rekryteringsresultatet för varje grupp anger även hur stor andel av målgruppen som kontaktades i den uppsökande verksamheten (figur 1). De tabeller som ligger till grund för de grafiska framställningarna redovisas i tabellbilagan.

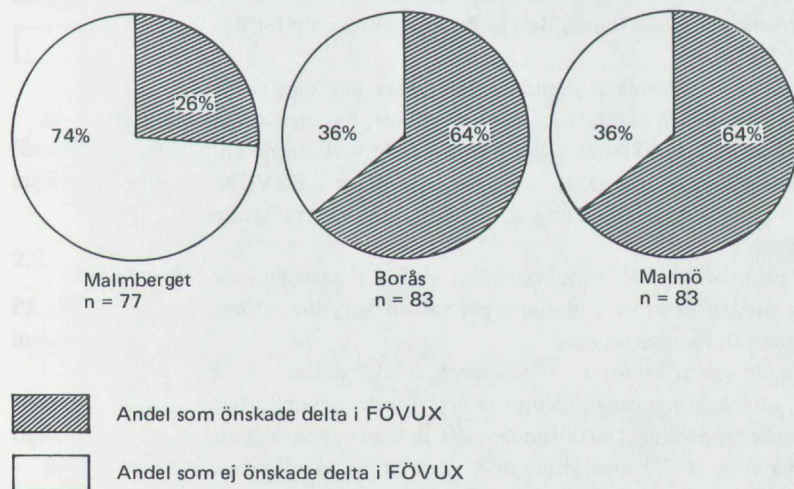
2.2.1 Tidigare FÖVUX-deltagare

På tre av de orter där FÖVUX bedrivit verksamhet under det första försöksåret fortsatte försöksverksamheten på samma arbetsplatser. Studieorganisatörerna gick ut med ett förnyat erbjudande om studier till deltagare som varit närvarande minst 70 procent av den utsatta studietiden.

Figur 2 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare, procent

Se tabell 2.1

n = antalet uppsökta

I tabell 2.1 i tabellbilagan samt i figur 2 redovisas resultatet av denna uppsökande verksamhet ort för ort. Av dem som kontaktades önskade i genomsnitt 52 procent delta. Variationen mellan orterna var emellertid stor. I Malmberget ville en betydligt mindre del fortsätta sina studier än i Borås och Malmö.

Flera orsaker förefaller ligga bakom det väsentligt lägre procenttalet i Malmberget. Två av grupperna som under det första studieåret läst svenska avslutade inte sina studier förrän i juni månad, vilket dels medförde att deltagarna läst ut hela materialet, dels möjligen också innebar att deltagarna från dessa grupper var mera studietrötta än övriga deltagare då höstterminen började. Cirkelarna i matematik splittrades av en omläggning i skiftgången, vilken innebar att många bytte arbetstider. En cirkelledare hade misskött sin cirkel, och negativa effekter av detta märktes även då andra årets studier skulle påbörjas. Ytterligare en bidragande orsak till skillnaden i intresse för fortsatt deltagande kan vara de mer förmånliga studievillkoren i Borås (studier på fritid med stimulansbidrag) och Malmö (studier på delad arbetstid och fritid) jämfört med Malmberget (studier på fritid utan stimulansbidrag).

Tabell 2.2 i tabellbilagan visar åldersfördelningen dels för målgruppen, dels för dem som önskade delta i FÖVUX-studier. Även här fanns vissa skillnader mellan orterna. I Malmberget var intresset för deltagande i stort sett jämnt fördelat mellan åldersgrupperna, medan i Borås den äldsta åldersgruppen, 51–67 år, och i Malmö den mellersta åldersgruppen, 40–50 år, visade det största intresset av att delta i fortsatt FÖVUX-verksamhet.

2.2.2 De som tidigare inte ville delta i FÖVUX

På de tre orter där tidigare FÖVUX-deltagare gavs möjlighet till fortsatta studier uppsökte studieorganisatorerna även dem som av olika anledningar avböjt att delta i FÖVUX-verksamheten under det första försöksåret. Sammanlagt 11 procent av dessa anmälde sig nu till studier under det andra året (tabell 2.3).

Tabell 2.3 visar även fördelningen mellan antalet personer som fanns att gå ut till på varje studieort uppdelade på studievillkor, hur stor andel av dessa som i realiteten kontaktades i den uppsökande verksamheten, samt hur stor procent av de uppsökta som önskade delta i FÖVUX-studier. Några skillnader mellan de olika studievillkorens rekryterande effekt kan inte utläsas.

Även för denna grupp varierade, som framgår av figur 3, andelen som ville delta i studier mellan orterna. I Malmberget var en betydligt större andel intresserade än i Borås och Malmö.

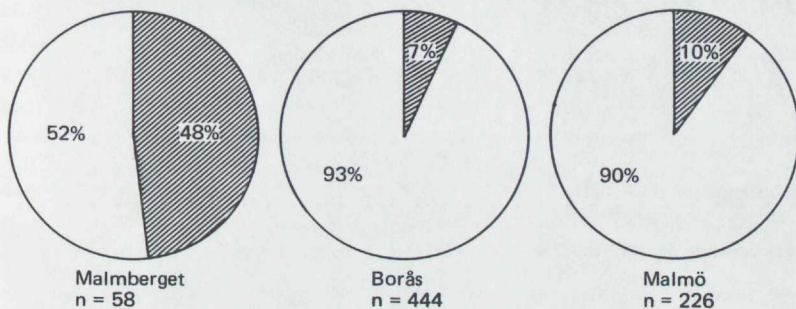
I Malmberget hade de som första försöksåret avböjt deltagande i verksamheten inte tillåtit studieorganisatorerna att anteckna namn eller andra uppgifter om de uppsökta. Detta innebar att det inte fanns någon förteckning på vilka som skulle kontaktas inför det andra försöksåret. Samtliga anställda på de berörda företagen blev därför slumpmässigt tilldelade de olika studievillkoren, och därefter sökte studieorganisatorerna upp alla de kunde erinra sig hade avböjt deltagande första försöksåret och erbjöd dem studier på de studievillkor de tilldelats. Studieorganisatorerna kom alltså i Malmberget att kontakta en mindre del av dem som tidigare inte velat delta i FÖVUX-verksamheten, medan uppsökarna på de andra orterna tog kontakt med praktiskt taget alla dem som tidigare tackat nej. Det väsentligt större intresset i Malmberget kan åtminstone

delvis förklaras med att studieorganisatörerna där i större utsträckning tog kontakt med personer de kände sedan tidigare, eftersom de bättre kom ihåg dem som sådana som tidigare inte velat delta i FÖVUX-verksamhet. Studieorganisatörerna i Malmberget ägnade också mera tid och uppmärksamhet åt varje uppsökt person, eftersom de där kontaktade väsentligt färre personer än på de båda andra orterna.

Figur 3 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX, procent

Se tabell 2.3

n = antalet uppsökta

Andel som önskade delta i FÖVUX andra försöksåret

Andel som ej önskade delta i FÖVUX andra försöksåret

Intresset av att delta i FÖVUX-verksamheten under det andra försöksåret bland dem som tidigare avböjt deltagande avtog totalt sett med stigande ålder (tabell 2.4).

2.2.3 Skiftarbetare inom industrin

På tre orter har uppsökande verksamhet bedrivits på arbetsplatser inom industrin bland anställda som arbetade tre- och fyrsift.

I genomsnitt 55 procent av de kontaktade skiftarbetarna önskade delta i studiecirklar inom försöksverksamheten. Resultatet är som framgår av figur 4 i stort sett detsamma på de olika orterna.

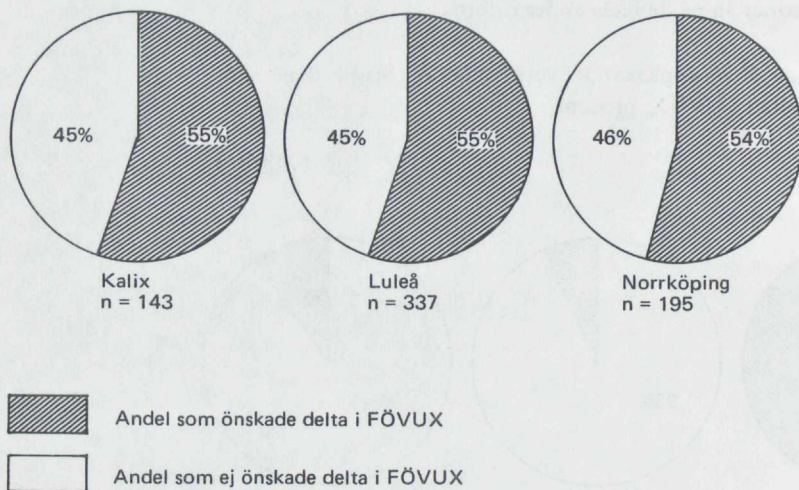
Av tabell 2.5 i tabellbilagan framgår att andelen uppsökta i detta försök inte påverkade det relativa antalet intresserade. Tendenser till sådana samband noterades under det första årets försöksverksamhet.

Studieintresset bland de uppsökta skiftarbetarna avtog genomgående med stigande ålder (tabell 2.6).

Figur 4 Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare inom industrin, procent

Se tabell 2.5

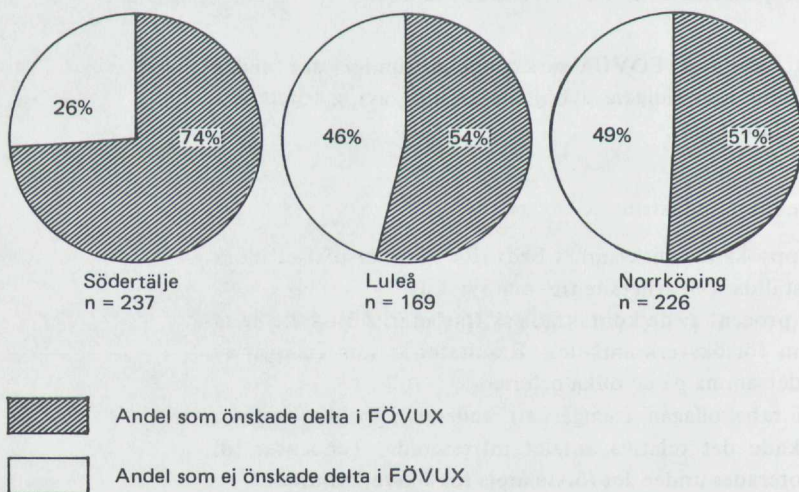
n = antalet uppsökta

Figur 5 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn, procent

Se tabell 2.7

n = antalet uppsökta

2.2.4 Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn

Uppsökande verksamhet bland anställda med schemalagd arbetstid har bedrivits på tre orter. Totalt önskade 60 procent av de tillfrågade delta i

försöksverksamheten. Variationen mellan de tre orter som berördes av den uppsökande verksamheten var, som framgår av figur 5, ganska stor. I Södertälje var andelen intresserade av att delta i studier betydligt större än i Luleå och Norrköping.

Den större andelen studieintresserade i Södertälje kan ha berott på ett utbrett missförstånd bland de anställda, nämligen att alla som anmälde sig till FÖVUX-studier skulle beredas tillfälle att gå ifrån arbetet när cirkelsammankomsterna inföll under arbetstid. I realiteten kunde, som redovisas i avsnitt 3.1, endast en del av dem som ville delta få studera på detta studievillkor.

Resultatet av den uppsökande verksamheten fördelat på ålder redovisas i tabell 2.8 i tabellbilagan. Åldersuppgift saknas för 21 procent av de kontaktade i Luleå, vilket gör att endast absoluta tal kan redovisas i åldersfördelningen för dem som önskade delta i Luleå. Procenttalen i den totala åldersfördelningen för dem som önskade delta baseras på resultaten från Södertälje och Norrköping.

2.2.5 Hemarbetande kvinnor

Studieorganisatörerna på sex orter sökte upp hemarbetande kvinnor i de bostadsområden, som utvalts i samråd med de lokala ABF-avdelningarna.

För studieorganisatörernas del förelåg vissa svårigheter att få kontakt med den avsedda målgruppen. Någon förteckning över vilka kvinnor som var hemarbetande och i övrigt uppfyllde de krav som fastställts för deltagande i försöksverksamheten fanns vid undersökningstillfället inte att tillgå. En del av den för uppsökande verksamhet avsatta tiden kom därför att gå åt till kontakter med personer utanför den egentliga målgruppen.

Totalt ville 46 procent av de kontaktade kvinnorna inom målgruppen delta i studier inom försöksverksamheten. Andelen intresserade varierade dock starkt mellan de olika orterna, som också framgår av figur 6.

Det största intresset för att delta i FÖVUX-studier fanns i Älvdalen, trots att studieorganisatörerna där kontaktade 100 procent av målgruppen. Försöket visar således inte något negativt samband mellan andelen uppsökta och andelen som önskade delta. Tendenser till sådana samband har som redan nämnts framkommit i föregående års försöksverksamhet.

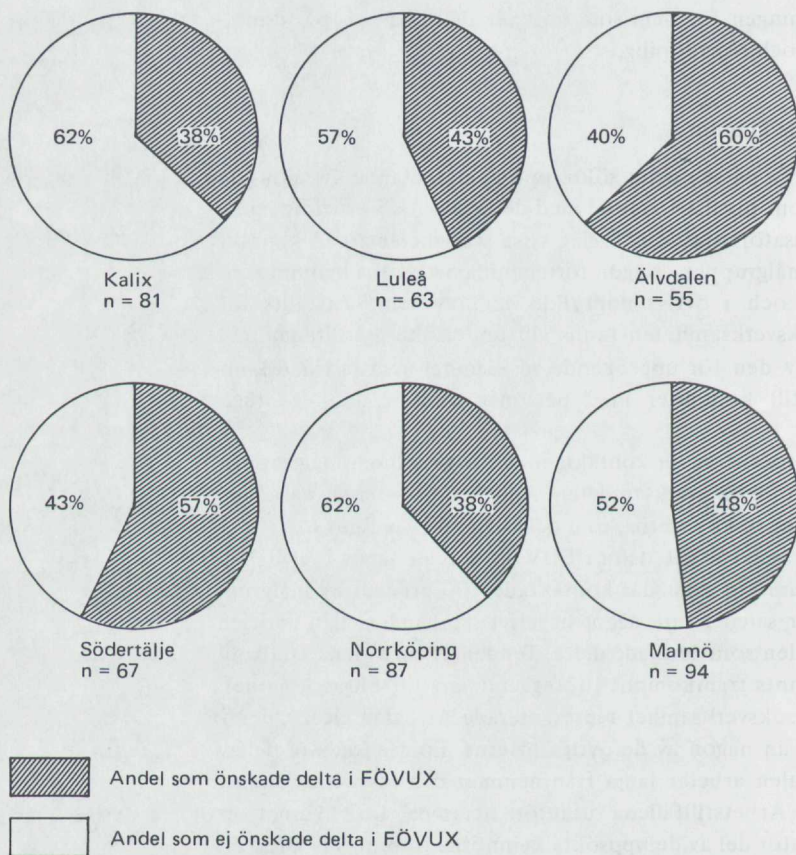
I andra årets försöksverksamhet representerade Älvdalen glesbygden i större utsträckning än någon av de övriga orterna. En mycket stor del av männen från Älvdalen arbetar långt från hemmet och reser hem endast över veckosluten. Arbetstillfällena utanför hemmen för kvinnor är mycket få, och en stor del av de uppsökta kvinnorna tillbringade alltså all sin tid med att sköta hemmet åt en under veckorna mindre familj. Detta gjorde, att de hemarbetande kvinnorna kanske var mer benägna att acceptera ett erbjudande om fritidsstudier än kvinnor i tätort med större valmöjligheter. Dessutom framhöll studieorganisatörerna i Älvdalen fördelen med att vara personligt bekant med de flesta uppsökta, också det unikt för denna ort.

Vad gäller studie villkorens rekryterande effekt, visar försöket totalt sett inga skillnader mellan de erbjudna alternativen. I tabell 2.9 presenteras resultatet av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor fördelat på studie villkor. Som framgår av tabellen varierar resultatet mellan de olika orterna. Med stöd av bl. a. intervjuer med deltagare och studieorganisatörer kan antas att det här rör sig om slumpmässiga variationer. Försöket visar alltså inte någon rekryteringsfrämjande effekt för stimulansbidraget.

Figur 6 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor, procent

Se tabell 2.9

n = antalet uppsökta

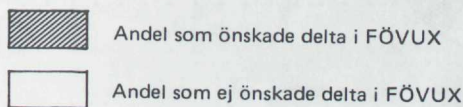
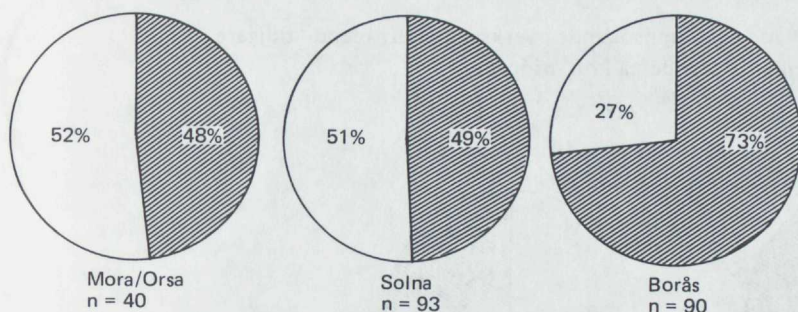

Det största intresset av att delta i studier fanns inom de båda yngre åldersgrupperna bland de hemarbetande kvinnorna, 25–39 år och 40–50 år; se tabell 2.10 i tabellbilagan.

Figur 7 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder, procent

Se tabell 2.11

n = antalet uppsökta

2.2.6 Anställda vid skyddade verkstäder

Tre olika studievillkor fördelades på de tre försöksorterna med uppsökande verksamhet bland anställda vid skyddade verkstäder. I Mora/Orsa erbjöds de uppsökta möjlighet att få läsa på delad arbetstid och fritid. I Solna skulle de endast få erbjudande om möjlighet till studiestöd som studiestimulerande åtgärd, och i Borås skulle de erbjudas möjlighet till både studiestöd och stimulansbidrag. I praktiken blev emellertid förutom de anställda i Mora/Orsa även de i Solna erbjudna möjlighet att få läsa delvis på arbetstid. Anledningen till detta var att man inom den skyddade verkstaden i Solna redan tidigare kommit överens om att vissa studier, som bedrevs av de anställda, skulle få äga rum delvis på arbetstid. Studieorganisatorerna i Solna ansåg därför att det inte var lämpligt att inom FÖVUX:s ram erbjuda sämre villkor än vad som i övrigt gällde inom verkstaden. I Borås fick de uppsökta uppfattningen att stimulansbidraget skulle utgå efter endast en termins studier, dvs. efter ca 20 studietimmar.

Av dem som kontaktades önskade i genomsnitt 59 procent delta i studiecirkel inom FÖVUX. Den relativt största andelen positiva svar erhöles i Borås, där som tidigare nämnts möjlighet till stimulansbidrag erbjöds (figur 7).

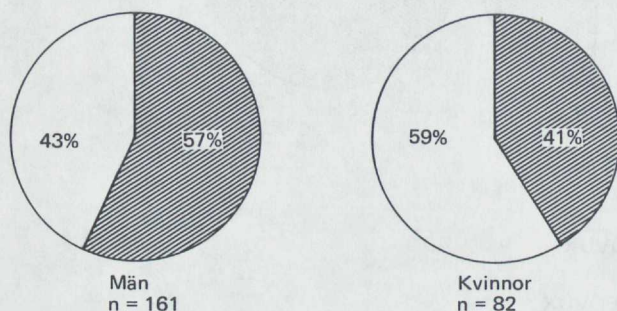
En stor andel av de anställda vid de skyddade verkstäderna tillhörde den äldsta åldersgruppen, 51–67 år, och studieorganisatorerna sökte upp de anställda i proportion till detta (tabell 2.12). Liksom för flertalet övriga grupper förelåg ett sjunkande intresse av att delta i studier med stigande ålder.

2.2.7 Rekryteringsresultat fördelat på kön

Då gruppen skiftarbetare inom industrin nästan uteslutande bestod av män, och gruppen personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn praktiskt taget enbart av kvinnor, är en uppdelning på kön för dessa kategorier ej meningsfull.

Figur 8 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på kön, procent

n = antalet uppsökta

Andel som önskade delta i FÖVUX

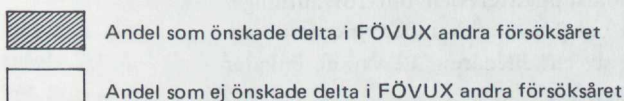
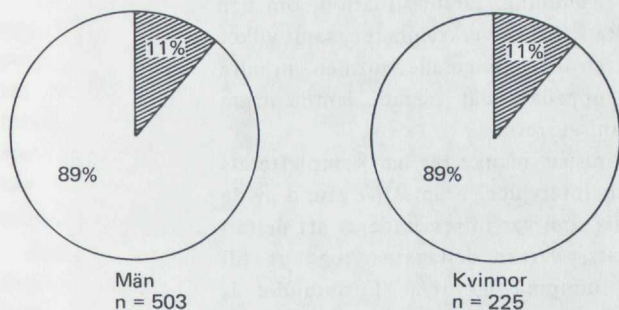
Andel som ej önskade delta i FÖVUX

Bland dem som tidigare deltagit i FÖVUX-studier, och som erbjöds möjlighet till fortsatta studier var, som framgår av figur 8, männen mer benägna att delta än kvinnorna. Målgruppen var dock så liten att även små, lokala förändringar i deltagarsammansättningen påverkade totalresultatet i hög grad. Av de 24 kvinnorna i Malmberget, som uppsöktes och erbjöds fortsatt deltagande i FÖVUX, avböjde 22 stycken. På två arbetsplatser där huvuddelen av deltagarna var kvinnor erbjöd arbetsgivaren studier på delad arbetstid och fritid. Detta bedömdes av deltagarna som fördelaktigare än studier inom FÖVUX:s ram, varför de avböjde vidare deltagande inom FÖVUX. Vid en annan arbetsplats, också med kvinnliga deltagare, ansåg de anställda att de på grund av krävande arbete inte orkade med studier under ännu ett år, varför de också där avstod från fortsatt deltagande. Skillnaden i intresset av att delta mellan män och kvinnor i gruppen tidigare FÖVUX-deltagare torde i huvudsak kunna förklaras med ovan nämnda faktorer.

Bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX och som nu åter uppsöktes, var andelen som ville delta lika stor bland kvinnor som bland män (figur 9).

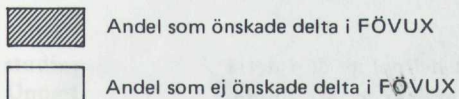
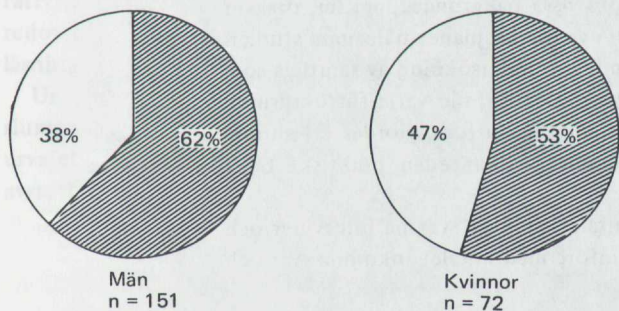
Figur 9 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på kön, procent

n = antalet uppsökta

Figur 10 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på kön, procent

n = antalet uppsökta

Bland de anställda vid skyddade verkstäder var männen mer intresserade av att delta än kvinnorna (figur 10). Till någon del kan skillnaden förklaras med den styrning till fackliga studier som gjordes från studieorganisatorernas sida, och som möjligen kan ha påverkat rekryteringen.

2.3 Uppgiftsinsamlingen

Under den uppsökande verksamheten skulle studieorganisatörerna fylla i en blankett för varje person de kontaktade. På blanketten skulle lämnas uppgifter om kön, ålder, tidigare utbildning, familjesituation, om den tillfrågade var intresserad av att delta i försöksverksamheten, samt vilket ämne han/hon önskade läsa. På en ort fungerade rutinen mindre tillfredsställande, då en del av de uppsökta där vågrade lämna några uppgifter om sig själva till studieorganisatörerna.

Uppgifterna från studieorganisatörernas blanketter har kompletterats med inkomna svar från enkäter och intervjuer. Främst på grund av de begränsade resurserna kunde inte alla som var intresserade av att delta i FÖVUX-verksamheten beredas plats, varför deltagarna togs ut till studiecirkelarna i huvudsak genom slumpmässigt urval. Förfarandet är närmare beskrivet i avsnitt 3.1.

Vid höstterminens början genomfördes en enkät med deltagarna. Frågor ställdes om en del bakgrundsuppgifter och om förväntningar inför studierna. Enkäten delades ut och besvarades under cirkelsammankomsten, varefter den samlades in av cirkelledaren. Besvarade enkäter inkom från 94 procent av deltagarna.

Dessutom gjordes vid slutet av vårterminen personliga intervjuer med deltagarna för att belysa deras upplevelser av cirkelarbetet och den genomgångna kursen, samt för att undersöka intresset av fortsatta studier. Intervjuer genomfördes med 484 av de 502 deltagare som fullföljde sina studier. Det är således 96 procent av deltagarna som har intervjuats.

Ett urval av dem som avböjde deltagande i försöksverksamheten intervjuades också. De tillfrågades om vissa bakgrundsuppgifter, orsaker till att inte vilja delta i FÖVUX och eventuella planer på senare studier. På grund av begränsade resurser kunde en undersökning av samtliga som avböjde deltagande i FÖVUX inte genomföras. Från varje försöksgrupp, utom tidigare FÖVUX-deltagare där samtliga uttogs, gjordes ett slumpmässigt urval, sammanlagt 510 personer, vilka sedan praktiskt taget alla intervjuades.

I tabell 2.13 i tabellbilagan är antalet möjliga svar på intervjuer och enkäter avseende cirkeldeltagarna jämfört med antalet inkomna svar och fördelat på de olika grupperna.

2.4 Uppräkningen av de insamlade uppgifterna

Som framgår av föregående avsnitt, baserar sig en hel del av de i detta kapitel redovisade uppgifterna på enkäter och intervjuer av ett slumpmässigt urval av dem som ville, respektive inte ville, delta i FÖVUX.

Antalet studiecirkel inom varje målgrupp var planerat till ett visst antal, vilket betydde att de som önskade delta i de olika målgrupperna hade olika stor sannolikhet att komma med i det urval, som sedan utgjorde deltagarna i cirkelarna. För en närmare beskrivning av urvalsförfarandet i de olika grupperna hänvisas till avsnitt 3.1.

Från dem som inte ville delta valdes slumpmässigt i varje målgrupp ett antal personer, som sedan intervjuades. Även här hade individerna olika stor sannolikhet att komma med i urvalet, beroende på vilken målgrupp de tillhörde.

Uppgifterna från de olika urvalen har för jämförbarhetens skull räknats upp till att gälla alla som ville, respektive inte ville, delta. Vid urvalet av personer från olika grupper till undersökningen har det kunnat konstateras att vissa grupper blivit något överrepresenterade eller underrepresenterade i urvalen. För att få bästa möjliga skattningar har olika vikter använts vid uppräkningsförfarandet, så att de grupper som varit överrepresenterade har räknats upp med lägre vikter och de underrepresenterade med motsvarande högre vikter.

Eftersom urvalen av deltagare och dem som inte ville delta gjorts slumpmässigt är urvalen representativa för de uppsökta av respektive kategori. Genom att använda uppräkningsförfarandet har det blivit möjligt att göra mer rättvisande jämförelser mellan de olika grupperna.

Urvalet av deltagare gjordes i huvudsak slumpmässigt. Detta förfarande kunde dock inte tillämpas fullständigt, då produktionstekniska hänsyn måste tas. Personer med sådana kunskaper eller sådan befattning att de var svåra att ersätta, gavs inte rätt att delta i studier delvis på arbetstid. Vidare tilläts vid sådana studier endast ett begränsat antal från samma avdelning att delta. Bland de anställda vid skyddade verkstäder fanns personer med sådana handikapp, att de inte kunde delta i den grupp de genom slumpen uttagits till. Dessa och liknande praktiska justeringar av deltagarsammansättningen påverkade slumpmässigheten i urvalet och därmed representativiteten i begränsande riktning. Det rörde sig dock om små ingrepp, varför de uppräknade resultaten i stort sett kan sägas vara rättvisande. Av denna begränsning följer dock, att de uppräknade tal som redovisas bör uppfattas som ungefärliga värden, och tyngdpunkten i läsningen bör läggas vid tendenser snarare än vid exakta tal.

Urvalet som intervjuades av dem som inte ville delta gjordes också slumpmässigt. Här förekommer dock av någon anledning en snedhet i urvalet bland de skiftarbetande inom industrin, som närmare redovisas i avsnitt 2.6.3.

2.5 Studievillkorens rekryterande effekt bland dem som ville delta i FÖVUX

I det följande redovisas hur de som ville delta i FÖVUX upplevde studievillkorens betydelse för beslutet att anmäla sig till studierna. Uppgifterna baserar sig på intervjuer med deltagarna. Svaren har räknats upp att gälla alla som ville delta, för att uppgifterna skall vara jämförbara med övriga uppgifter i detta kapitel. I de figurer som finns i detta avsnitt åskådliggör varje cirkel dem som accepterade erbjudandet att studera på det aktuella studievillkoret. För varje grupp har angivits n = det uppräknade antal som ville delta. Tabellerna som ligger till grund för figurerna återfinns i tabellbilagan.

2.5.1 Tidigare FÖVUX-deltagare. De som tidigare inte ville delta i FÖVUX

I grupperna tidigare FÖVUX-deltagare och de som året innan inte ville delta i FÖVUX var antalet som studerade med studievillkoren studier på delad arbetstid och fritid och studier på fritid med stimulansbidrag förhållandevis litet. Någon uppräknig av intervjuaren med avseende på studievillkorens rekryterande effekt har därför inte gjorts. Uppgifterna ger inte grund för slutsatser angående hur dessa grupper uppfattade de olika studievillkoren. Vid intervjuerna uppgav dock flertalet deltagare att stimulansbidraget saknade betydelse, eller att de vid cirkelstarten inte kände till att de hade möjlighet att erhålla något sådant bidrag.

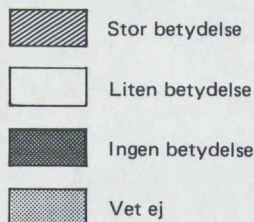
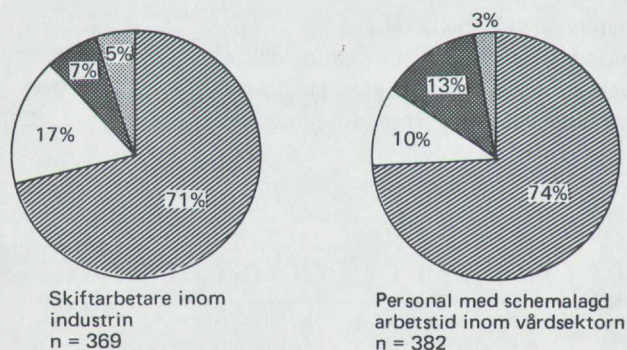
2.5.2 Skiftarbetare inom industrin. Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn

Av figur 11 framgår att studievillkoret, dvs. möjlighet att gå från arbetet då studiecirkeln inföll på arbetstid, hade stor betydelse vid anmälan till studierna för ca tre fjärdedelar av dem som ville delta. Denna uppfattning styrks också av försöksresultatet i Södertälje (tabell 2.8), där en stor andel av de uppsökta önskade delta i studier (74 %), och där den uppsökta personalen trodde att alla, som anmälde sig till FÖVUX-studier, skulle beredas tillfälle att studera på detta studievillkor.

Figur 11 Studievillkorets betydelse vid anmälan till deltagande för skiftarbetare inom industrin och personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn, procent

Se tabell 2.14

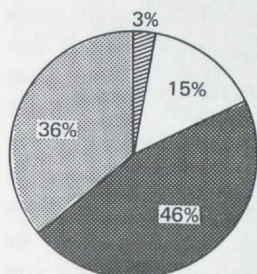
n = det uppräknade antalet som ville delta i FÖVUX

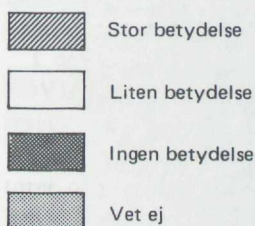
Figur 12 Studievillkorets betydelse vid anmälan till deltagande för hemarbetande kvinnor, procent

Se tabell 2.15

n = det uppräknade antalet som ville delta i FÖVUX

Hemarbetande kvinnor
n = 206

2.5.3 Hemarbetande kvinnor

Studievillkoren, studier med eller utan stimulansbidrag, fördelades slumpmässigt bland adresserna till de hemarbetande kvinnorna i de utvalda bostadsområdena. Någon skillnad i studievillkorens rekryterande effekt kunde inte utläsas ur resultatet av den uppsökande verksamheten.

För denna grupp har inställningen till stimulansbidraget undersökts. Av figur 12 framgår, att kvinnorna ansåg att detta saknade betydelse för deras anmälan till studier. Resultatet bör dock tolkas med viss försiktighet, då det totala antalet kvinnor som studerade med detta studievillkor, och vilkas intervjusvar ligger till grund för figuren, var litet.

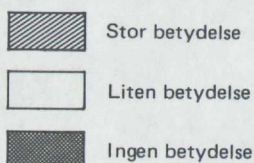
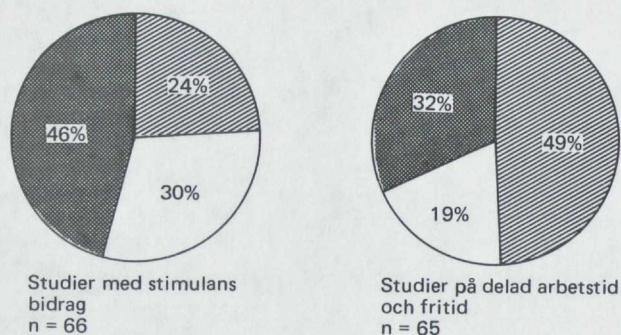
2.5.4 Anställda vid skyddade verkstäder

Som framgår av figur 13 ansåg nära hälften av de anställda vid skyddade verkstäder, som anmälde sig till studier delvis på arbetstid, att detta studievillkor hade haft stor betydelse för deras anmälan till cirkelstudier, medan en mindre del av dem, som erbjöds stimulansbidrag, ansåg att detta studievillkor hade haft stor betydelse. Detta motsäges i viss mån av resultatet av den uppsökande verksamheten, som visade att de uppsökta

Figur 13 Studievillkorens betydelse vid anmälan till deltagande för anställda på skyddade verkstäder fördelat på studievillkor, procent

Se tabell 2.16

n = det uppräknade antalet som ville delta i FÖVUX

var mest intresserade av att delta, när de erbjöds att studera med stimulansbidrag. Det förelåg dock speciella omständigheter, som kan tänkas ha påverkat resultatet. Stimulansbidraget utbetalades för de studerande i Borås efter endast en termins studier, och flera deltagare avbröt därefter sina studier. Deras synpunkter på studievillkoren, som kan antas vara positiva gentemot stimulansbidraget, kom alltså inte med i de intervjuer som ligger till grund för figur 13.

2.5.5 Studiestödets rekryterande effekt

I de intervjuer som genomfördes bland deltagarna vid studieårets slut, och vilkas svar räknats upp att gälla dem som ville delta i FÖVUX, tillfrågades samtliga om vilken betydelse studiestödet hade haft för deras beslut att vilja delta i FÖVUX-verksamheten.

En tredjedel av de hemarbetande kvinnorna ansåg att studiestödet, i detta fall kollektivt arrangerad barnpassning eller ersättning för barn tillsyn, hade haft stor betydelse för deras beslut om deltagande, medan samtliga andra kategorier ansåg att studiestödet hade haft liten eller ingen betydelse för deras beslut att anmäla sig till FÖVUX.

2.6 Bakgrundsuppgifter om de uppsökta

En intressant fråga är om viljan att delta i FÖVUX-påverkades av individernas skilda levnadsvillkor. Det förefaller troligt, att olikheter i

fråga om ålder, utbildning, ekonomi, resväg och barnantal har haft betydelse vid ett ställningstagande för eller emot anmälan till studier. Därför har undersökts om nyss nämnda skillnader bland de uppsökta också innebar olika inställning till FÖVUX. Eftersom de insamlade uppgifterna genomgående bygger på svar från ett litet antal i princip slumpmässigt valda individer, är det inte säkert att observerade skillnader mellan olika grupper svarar mot verkliga skillnader mellan samtliga individer *tillhörande de undersökningsgrupper från vilka urvalen dragits*. Därför har i vissa fall s. k. signifikantestet företagits. I de fall då vissa skillnader angivits vara signifikanta¹ på 5-procentsnivån, innebär detta, att man med 95 procents sannolikhet kan säga att den observerade skillnaden inte bara beror på slump effekter i samband med urvalet. Att en skillnad är signifikant tyder således på att den observerade differensen inte uppkommit genom den slumpvariation, som sammanhänger med det använda urvalsförfarandet. — Observera att de grupper (arbetsplatser och bostadsområden), som deltagit i FÖVUX, inte är slumpmässigt valda, varför signifikanta resultat inte säger något om hur representativa de erhållna resultaten är för andra grupper än de från vilka uppgifterna hämtats.

I det följande anges när benägenheten att acceptera erbjudandet om FÖVUX-studier signifikant skilde sig mellan de olika värdena på respektive bakgrundsvariabel.

Figurerna i det följande visar sambandet mellan olika bakgrundsfaktorer och hur stor andel av de kontaktade som ville, respektive inte ville delta. Varje cirkel representerar det totala antalet kontaktade fördelat på de olika bakgrundsvariablerna, och för varje grupp anges n = antal kontaktade. Alla antalsuppgifter utom beträffande ålder och kön, bygger på uppräknat antal kontaktade, vilket också anges i varje figur. De grafiska framställningarna avser att visa tendenser snarare än att ge exakt andel som önskade, respektive inte önskade, delta. De procenttal som anges skall alltså uppfattas som ungefärliga uppgifter. Detta gäller även de tabeller som ligger till grund för figurerna, och som redovisas i tabellbilagan.

Undersökningsresultaten kan, utifrån strikt statistiska principer, inte generaliseras att gälla andra företag och orter, eftersom urvalet av försöksarbetsplatserna och orterna inte skett slumpmässigt. Det förefaller dock troligt, att de undersökta företagen inte alltför mycket skiljer sig från andra arbetsplatser av liknande slag, varför en verksamhet under samma betingelser vid liknande företag skulle ge ungefär likartade resultat.

2.6.1 Tidigare FÖVUX-deltagare

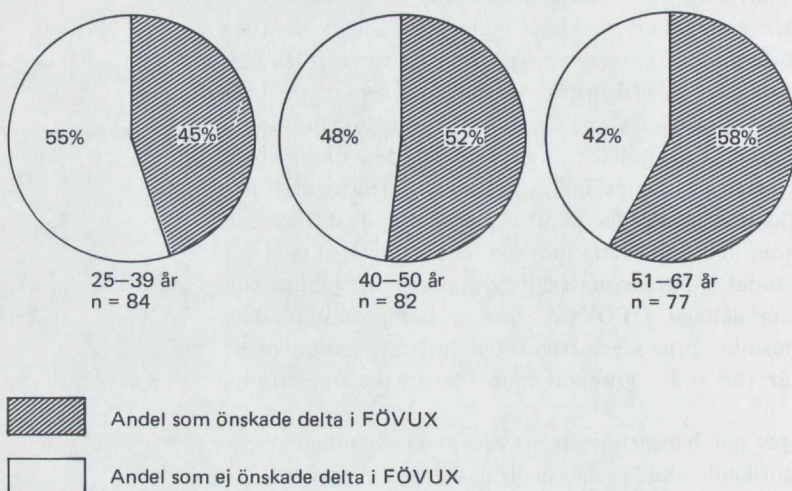
Fördelning på kön för samtliga som ville, respektive inte ville, fortsätta sina studier det andra försöksåret redovisas i avsnitt 2.2.7. Männen var i denna grupp mer benägna än kvinnorna att fortsätta sina FÖVUX-

¹ Signifikanttesten avser endast urvalen inom begränsade populationer (de aktuella undersökningsgrupperna).

Figur 14 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på ålder, procent

Se tabell 2.17

n = antalet uppsökta

studier. Orsakerna här till redovisas också i det nämnda avsnittet.

Även beträffande ålder kan resultat för samtliga kontaktade det andra försöksåret presenteras (figur 14).

I den yngsta åldersgruppen, 25-39 år, var drygt hälften inte intresserade av fortsatta studier, medan i åldersgruppen 40-50 år det var någon övervikt för dem som ville delta även andra året. Det största intresset fanns i den äldsta åldersgruppen, 51-67 år. Det förefaller således som om de äldsta skulle visa den största uthålligheten, kanske beroende på att de yngre kan tänkas vara mera bundna av barnpassning och dylikt, eller att de äldre åldersgrupperna har ett större studiebehov som tidigare inte kunnat tillfredsställas.

Som framgår av figur 15, var de kontaktade som enbart hade sex- eller sjuårig folkskola som grundutbildning mera benägna att vilja delta i ytterligare ett års studier än de med annan grundutbildning. Skillnaden är signifikant på 5-procentnivån.

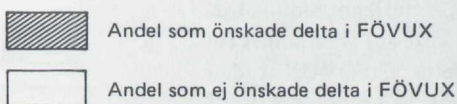
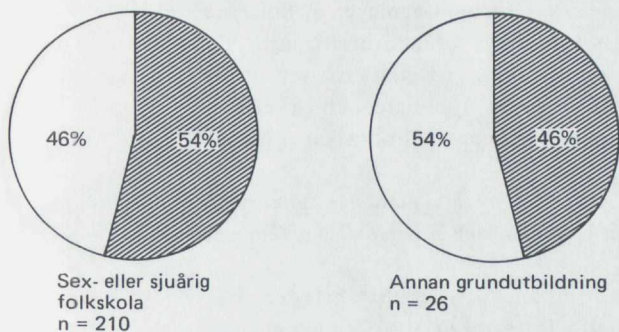
De personer som hänförts till gruppen med annan grundutbildning har tidigare i allmänhet gått åttaårig folkskola eller nioårig grundskola. Det förekommer dock även enstaka personer i denna grupp med annan kortare grundutbildning än sexårig folkskola. Antalet tillfrågade personer med annan utbildning än sex- och sjuårig folkskola var emellertid så litet, att denna grupps representativitet kan ifrågasättas.

Att alla grupper i mycket stor utsträckning bestod av personer med enbart sex- eller sjuårig folkskola som grundutbildning, beror på att försöket var upplagt att gälla just dessa, och är alltså ett mått på att verksamheten nått avsedd målgrupp.

Figur 15 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på grundutbildning, procent

Se tabell 2.18

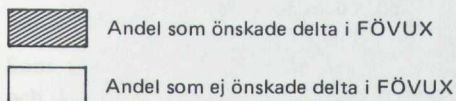
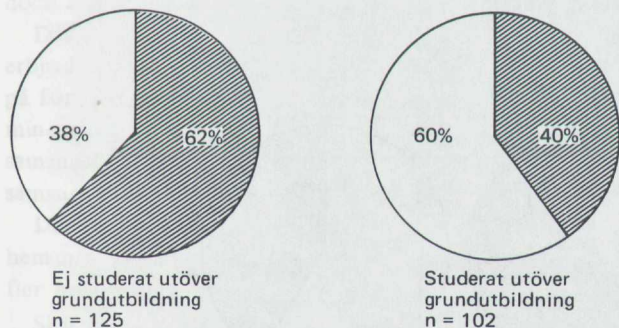
n = det uppräknade antalet uppsökta

Figur 16 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, procent

Se tabell 2.19

n = det uppräknade antalet uppsökta

Bland dem som tidigare deltagit i FÖVUX-studier, men som dessförinnan ej studerat något utöver grundutbildningen, var det betydligt fler som ville delta i fortsatta studier än som inte ville det. Det motsatta förhållandet rådde för dem, som i någon form studerat efter grundutbildningen, innan de började sina studier i FÖVUX (figur 16).

Skillnaden mellan grupperna är signifikant på 5-procentsnivån, dvs. man kan med 95 procents sannolikhet säga, att det i dessa fall inte rörde sig om slumpmässiga variationer, utan om en reell skillnad i inställningen till fortsatta FÖVUX-studier.

Man kan anta, att de kortutbildades större intresse för att fortsätta FÖVUX-studierna berodde på att de ansåg att uppläggningsen av kurserna och arbetet i cirklarna var väl anpassat till deras studieförutsättningar. En del av de något mera studievana kan ha tyckt att studierna var alltför elementära. Studiematerialet var valt för vuxna nybörjare, och cirkelarbetet planerades för att passa dem som inte hade några förkunskaper utöver folkskola.

Några signifikanta skillnader i intresset av att delta i studier med avseende på residens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, fanns ej för de tidigare FÖVUX-deltagarna.

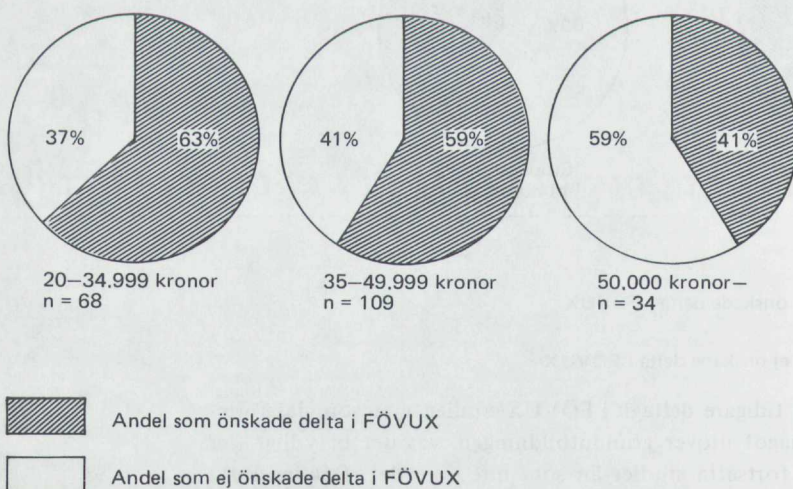
Även familjens sammanlagda årsinkomst synes ha haft en viss betydelse vid avgörandet om att delta i fortsatta FÖVUX-studier eller ej.

Mellan dem som hade mindre än 50 000 kronor och dem som hade mer än 50 000 kronor i årsinkomst föreligger en signifikant skillnad på 5-procentsnivån. De som hade mindre än 50 000 kronor i årsinkomst för familjen visade större benägenhet att vilja delta i FÖVUX-studier ytterligare ett år, medan de som hade mer än 50 000 kronor om året i större utsträckning tackade nej till erbjudandet om fortsatta studier (figur 17).

Figur 17 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, procent

Se tabell 2.21

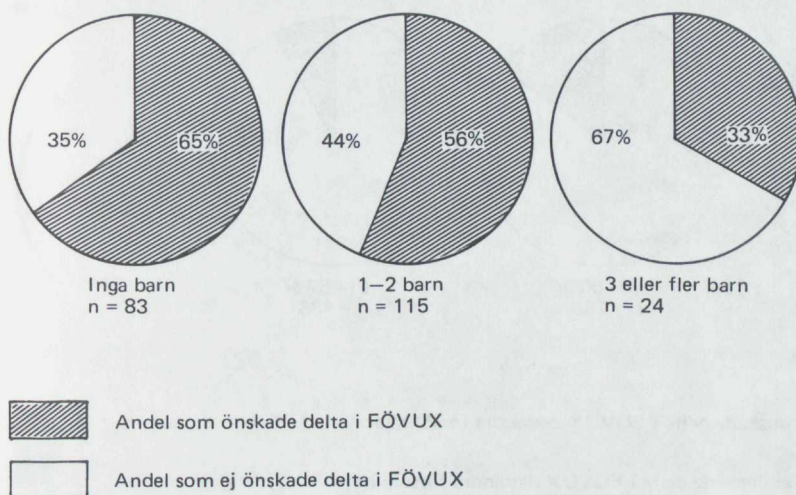
n = det uppräknade antalet uppsökta

Figur 18 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på antal hemmavarande barn, procent

Se tabell 2.22

n = det uppräknade antalet uppsökta

Där familjen hade mindre än 20 000 kronor i sammanlagd årsinkomst verkar tendensen vara, att man i större utsträckning valde att inte delta i fortsatt försöksverksamhet. Det totala antalet personer i denna grupp var dock alltför litet för säkra slutsatser.

Det kan tänkas, att den mindre benägenheten att svara ja till erbjudandet att fortsätta studierna i den högsta inkomstklassen berodde på förvärvsarbete för båda vuxna i familjen eller extraarbete och därmed mindre tid för studier. De tidigare FÖVUX-deltagarna hade i stort sett samma utbildningsbakgrund, och torde kunna antas ligga på någorlunda samma individuella inkomstnivå.

De som tidigare deltagit i FÖVUX-studier och som hade högst två hemmavarande barn, beslöt i större utsträckning än de som hade tre eller fler hemmavarande barn att fortsätta sina studier ännu ett år (figur 18).

Skillnaderna mellan grupperna är signifikanta på 5-procentnivån.

2.6.2 De som tidigare inte ville delta i FÖVUX

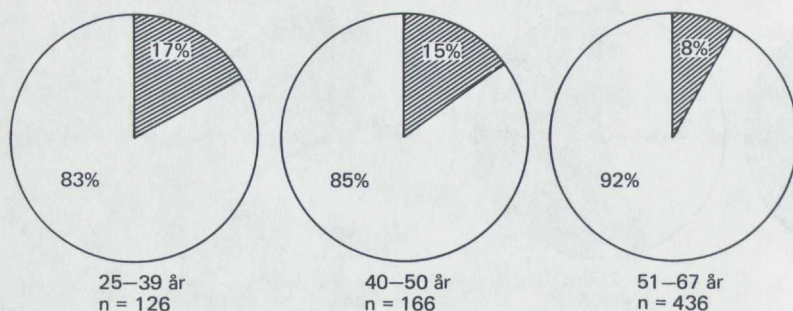
Som tidigare redovisats i avsnitt 2.2.7 fanns inga skillnader mellan män och kvinnor bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX när det gällde intresse av att studera under andra försöksåret.

Genomgående för de olika åldersgrupperna var, att de flesta som tidigare inte velat delta i FÖVUX tackade nej till erbjudande om studier, även när det återkom ett andra år (figur 19). Andelen som inte ville delta i försöksverksamheten ökade med stigande ålder.

Figur 19 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på ålder, procent

Se tabell 2.23

n = antalet uppsökta

Andel som önskade delta i FÖVUX det andra försöksåret

Andel som ej önskade delta i FÖVUX det andra försöksåret

I figur 20 presenteras resultatet av den uppsökande verksamheten med avseende på grundutbildning. Som framgår av figuren var benägenheten att ännu en gång avböja deltagande stor i denna grupp, oberoende av grundutbildning. Tillfrågade med sex- eller sjuårig folkskola var mer positivt inställda till studier än de med annan grundutbildning. Skillnaden är signifikant på 5-procentsnivån.

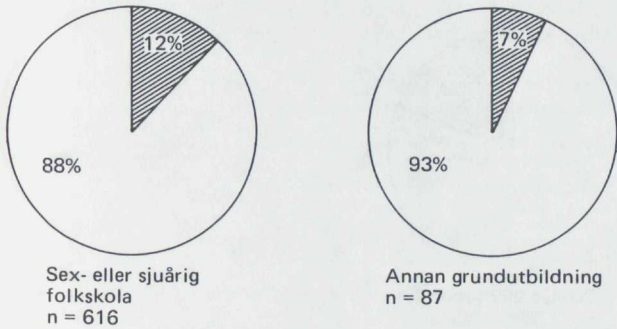
Det fanns ingen märkbar skillnad mellan dem som ej studerat utöver grundutbildning och dem som läst något efter avslutad grundutbildning med avseende på intresset att vilja delta i FÖVUX under det andra försöksåret. Endast tolv procent respektive tio procent av de tillfrågade önskade delta.

Restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen synes ha haft en viss betydelse vid beslut om deltagande i studier. De med 15–30 minuters resväg var signifikant mera positivt inställda till FÖVUX-studier än de övriga grupperna (figur 21).

Skillnaden i benägenhet att delta mellan personer med olika restid kan tänkas bero på, att de med den kortaste restiden i allmänhet bodde inne i tätorten och där hade bättre tillgång till aktivitetsmöjligheter. De med något längre restid hade däremot i sin omgivning inte samma variation på fritidssysselsättningar och antog därför i större utsträckning ett sådant erbjudande som FÖVUX-verksamheten innebar, medan restider på över 30 minuter troligen var så långa att de innebar ett studiehinder. Antalet individer med den längsta restiden var dock så litet, att försöksresultatet vad gäller dessa bör tolkas med försiktighet.

Figur 20 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på grundutbildning, procent

Se tabell 2.24
n = det uppräknade antalet uppsökta

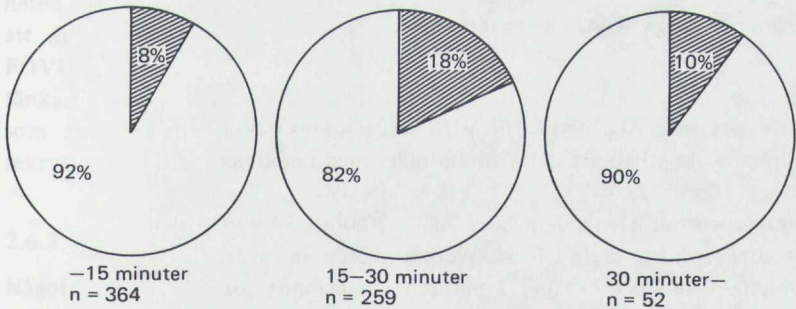

 Andel som önskade delta i FÖVUX det andra försöksåret

 Andel som ej önskade delta i FÖVUX det andra försöksåret

Figur 21 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, procent

Se tabell 2.26
n = det uppräknade antalet uppsökta

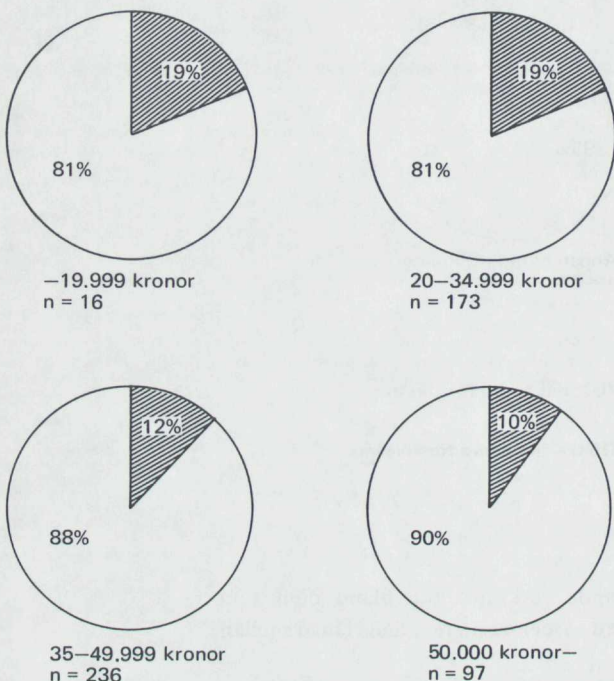
 Andel som önskade delta i FÖVUX det andra försöksåret

 Andel som ej önskade delta i FÖVUX det andra försöksåret

Figur 22 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, procent

Se tabell 2.27

n = det uppräknade antalet uppsökta

Andel som önskade delta i FÖVUX andra försöksåret

Andel som ej önskade delta i FÖVUX andra försöksåret

Bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX undersöktes också liksom för övriga grupper, om viljan att delta förändrades med familjens sammanlagda årsinkomst (figur 22).

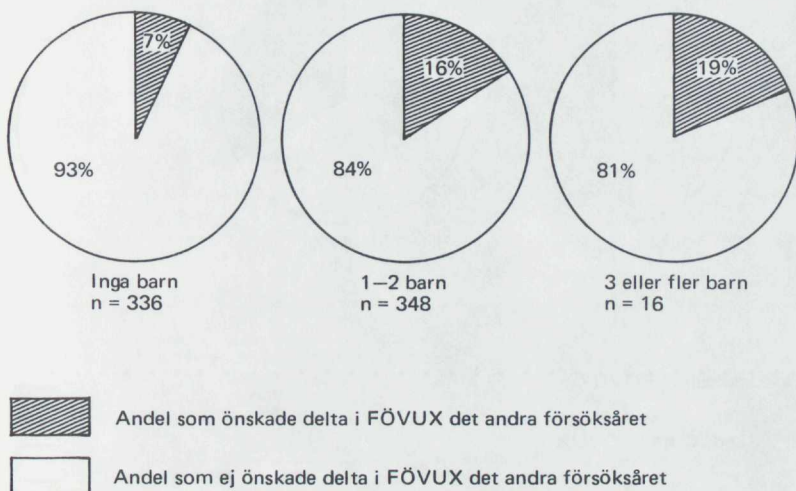
Det var signifikant större andel av dem som hade 20 000–34 999 kronor i årsinkomst som önskade delta i försöksverksamheten än av de övriga inkomstgrupperna. Ett stort bortfall i inkomna svar fanns för denna fråga.

Benägenheten att tacka nej ännu en gång till de erbjudna studierna var signifikant större bland dem som inte hade några hemmavarande barn än bland de övriga (figur 23). Däremot ville de som hade ett eller två hemmavarande barn delta i större utsträckning än andra. Skillnaden är signifikant på 5-procentnivån. De som hade tre eller fler barn tycks

Figur 23 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på antal hemmavarande barn, procent

Se tabell 2.28

n = det uppräknade antalet uppsökta

ha visat ännu något större intresse för att delta, men antalet personer i gruppen var för litet för några säkra slutsatser. Det är anmärkningsvärt att sambandet mellan antal barn och intresset för FÖVUX-studier var det motsatta bland dem som tidigare under ett år deltagit i FÖVUX-verksamhet. Se figur 18.

Det är tänkbart att en av orsakerna till att vilja delta i försöksverksamheten var möjligheten att få del av de kunskaper barnen får i skolan, och att detta gjorde personer med barn mera benägna att anmäla sig till FÖVUX än de som inte hade några hemmavarande barn. Det kan också tänkas att i gruppen utan hemmavarande barn återfanns många äldre, som ansåg sig för gamla att börja studera, ett vanligt argument vid rekryteringen.

2.6.3 Skiftarbetare inom industrin

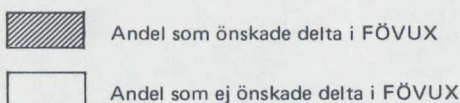
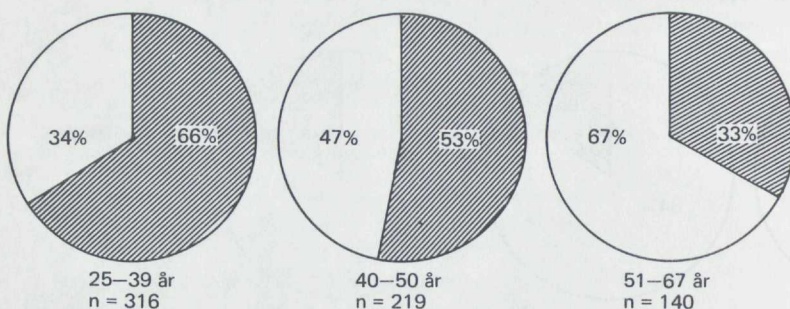
Något resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare inom industrin med avseende på kön redovisas ej, då så gott som samtliga i gruppen var män.

Hos denna grupp sjönk benägenheten att delta i FÖVUX-studier kraftigt med stigande ålder (figur 24). Av dem som var 25-39 år önskade två tredjedelar delta i FÖVUX, medan endast 45 procent av dem som var över 40 år anmälde sig.

Figur 24 Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare inom industrin med avseende på ålder, procent

Se tabell 2.29

n = antalet uppsökta

Tyvärr förefaller det undersökta urvalet bland de skiftarbetare som avböjde att delta inte vara representativt för alla inom denna grupp, som inte önskade studera inom FÖVUX. De som skulle intervjuas valdes slumpmässigt bland dem som inte ville delta, men trots detta synes det föreligga en snedhet i det gjorda urvalet, främst beträffande den yngsta åldersgruppen. Därför är det inte möjligt att med anspråk på någorlunda rättvisande resultat genomföra en uppräknings av alla inkomna svar från intervjuerna. Den yngsta åldersgruppen har av denna anledning borttagits ur redovisningen i detta avsnitt. Resultaten av den uppsökande verksamheten, som här finns redovisade med avseende på olika bakgrundsfaktorer, är alltså uppräknade att gälla de uppsökta skiftarbetarna mellan 40 och 67 år.

Nästan samtliga uppsökta skiftarbetare i åldern 40-67 år hade sex- eller sjuårig folkskola som enda grundutbildning. Försöket ger därför inte grund för några slutsatser angående eventuella skillnader i intresset av att delta mellan dessa och dem med annan grundutbildning.

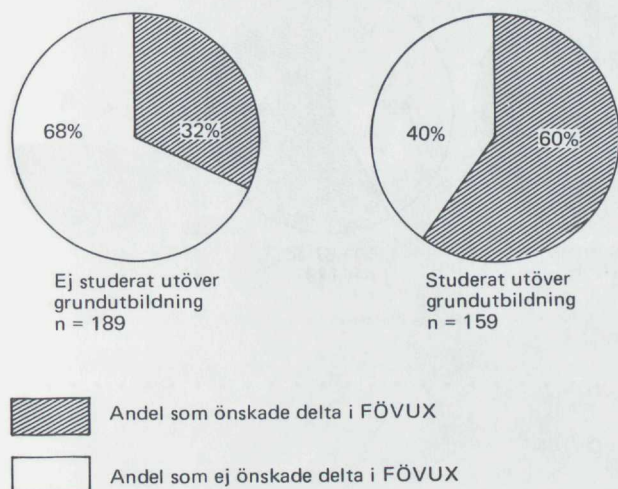
Med 95 procents sannolikhet kan emellertid sägas, att de skiftarbetare mellan 40 och 67 år, som tidigare studerat utöver grundutbildning, var mera intresserade av att delta i FÖVUX än de som inte studerat sedan grundutbildningen (figur 25).

Liksom för andra grupper med studier på delad arbetstid och fritid förefaller det finnas en tendens till ökad benägenhet att delta med längre restid mellan bostaden och arbetsplatsen. Några signifikanta skillnader har dock inte kunnat konstateras i intresset för FÖVUX.

Figur 25 Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, procent

Se tabell 2.31

n = det uppräknade antalet uppsökta

Familjens sammanlagda årsinkomst verkar inte ha haft någon avgörande betydelse för skiftarbetarna i åldern 40–67 år vid deras ställningstagande för eller emot deltagande i FÖVUX.

Inte heller kan några signifikanta skillnader i intresset av att delta med avseende på antalet hemmavarande barn konstateras. Möjligen synes en svag tendens till ökat deltagande där det fanns hemmavarande barn, men detta kan också vara en effekt av det slumpmässiga urvalet.

2.6.4 Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn

Eftersom den personal inom vårdsektorn som tillhörde FÖVUX:s målgrupp i huvudsak utgjordes av kvinnor är någon jämförelse mellan könen med avseende på intresset av att delta i studier ej meningsfull.

Åldersuppgift saknas för 35 personer av de kontaktade i denna grupp. Resultatet av den uppsökande verksamheten fördelat på de olika åldersgrupperna, som presenteras i figur 26 baserar sig alltså på antalet kontaktade med undantag av de 35, som avböjde deltagande. Intresset av att delta i studier sjönk något i de båda äldsta åldersgrupperna 40–50 år och 51–67 år, jämfört med den yngsta åldersgruppen, 25–39 år.

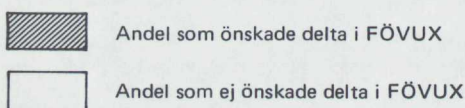
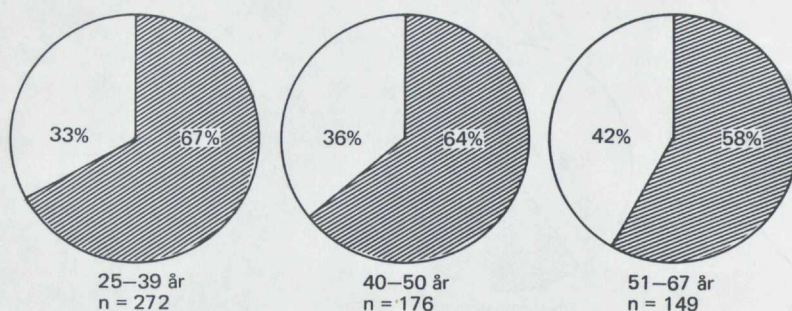
För personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn var intresset av att delta genomgående stort oberoende av grundutbildning och av eventuella studier efter avslutad grundutbildning. Några signifikanta skillnader har ej erhållits.

Benägenheten att vilja delta ökade däremot signifikant med restidens längd, som framgår av figur 27.

Figur 26 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på ålder, procent

Se tabell 2.35

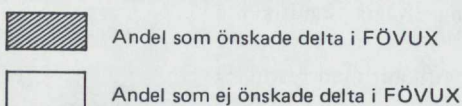
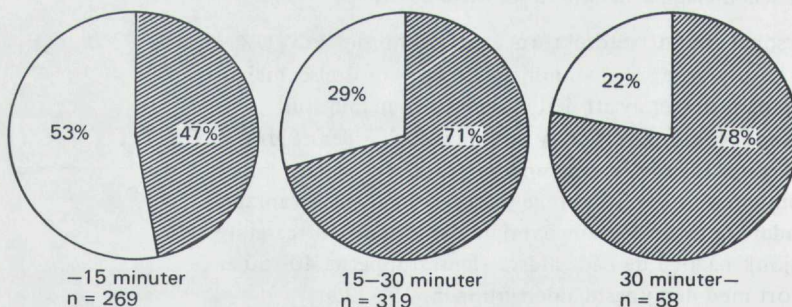
n = antalet uppsökta

Figur 27 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, procent

Se tabell 2.38

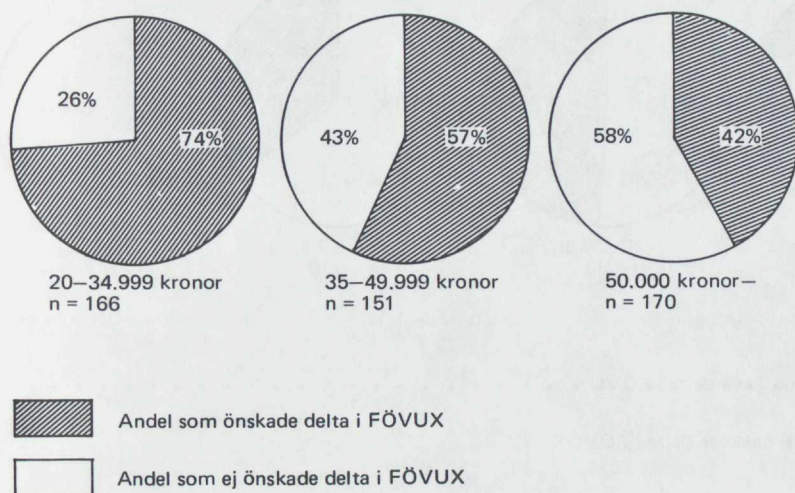
n = det uppräknade antalet uppsökta

Figur 28 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, procent

Se tabell 2.39

n = det uppräknade antalet uppsökta

Liksom för dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX kan skillnaden i intresse möjligen förklaras med att personer utanför tätorten i vanliga fall inte deltar i studier på grund av långa resor, och att det alltså finns ett större uppdämt studiebehov hos dessa. Personalen inom vårdsektorn erbjöds också studier delvis på arbetstid, något som ytterligare kan ha verkat lockande på dem som i annat fall har långa resor till studiesammankomsterna.

Beträffande sammanlagd familjeinkomst tycks tendensen vara, som framgår av figur 28, att intresset av att delta sjönk med stigande inkomst. Antalet tillfrågade personer med mindre än 20 000 kronor i familjeinkomst var så litet att resultatet för den inkomstklassen får tolkas med försiktighet. Skillnaderna i benägenhet att delta mellan de tre högsta grupperna är signifikanta på 5-procentsnivån.

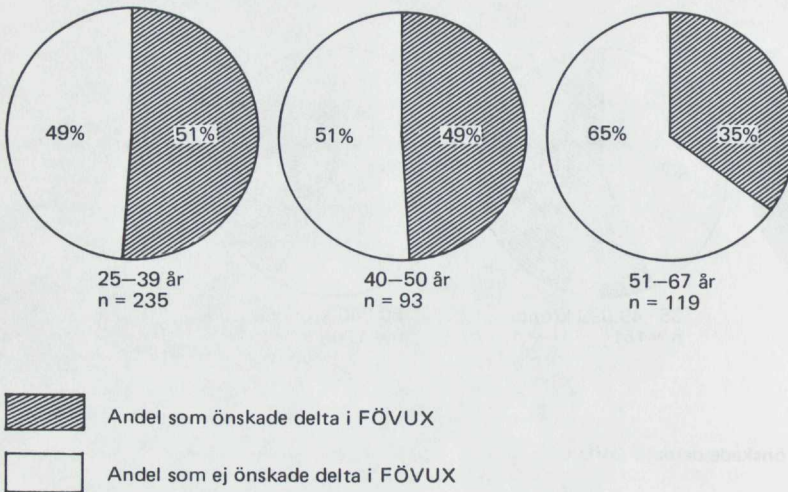
Vid en ytterligare analys av materialet, kan konstateras, att majoriteten av dem som hade mindre än 35 000 kronor i familjeinkomst var ensamstående kvinnor.

Några signifikanta skillnader när det gäller intresset av att delta med avseende på antalet hemmavarande barn har inte kunnat konstateras för personal inom vårdsektorn. Eftersom målgruppen bestod av personer med oregelbunden arbetstid, förefaller det troligt att dessa redan ordnat barntillsynen om de hade hemmavarande barn, och att detta problem alltså inte var så stort som det kan vara för andra grupper. Denna grupp bedrev också sina studier delvis på arbetstid, vilket givetvis underlättade deltagande för dem, som i vanliga fall hade svårigheter att ordna barntillsyn.

Figur 29 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på ålder, procent

Se tabell 2.41

n = antalet uppsökta

2.6.5 Hemarbetande kvinnor

Även bland de hemarbetande kvinnor som kontaktades i den uppsökande verksamheten var andelen som önskade delta större i de yngre åldersgrupperna än i den äldsta (figur 29).

Intresset för studier var i huvudsak lika stort bland de hemarbetande kvinnor som enbart hade sex- eller sjuårig folkskola som grundutbildning och de som hade annan grundutbildning. Inte heller beträffande studier utöver grundutbildning fanns några signifikanta skillnader mellan dem som studerat tidigare och dem som inte gjort det.

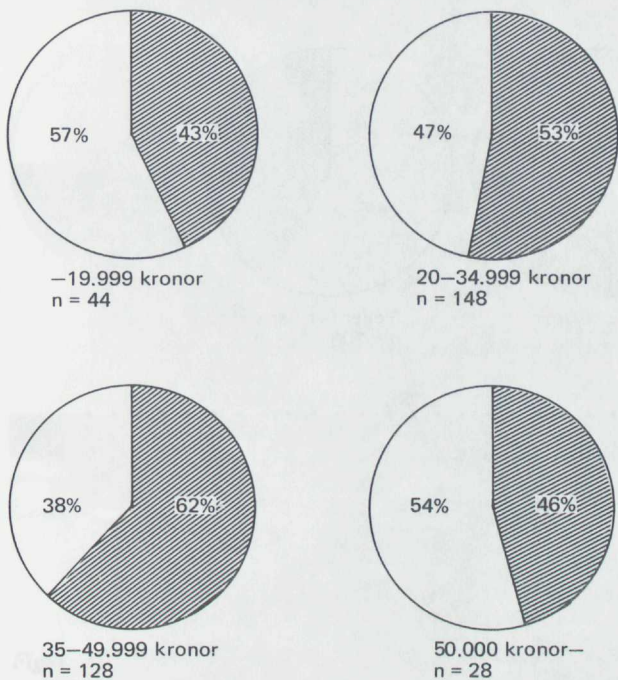
De hemarbetande kvinnorna med mellan 20 000 kronor och 49 999 kronor i sammanlagd familjeinkomst var signifikant mer benägna att delta i FÖVUX-studier än övriga grupper (figur 30). Den lägsta och den högsta inkomstklassen visade således det minsta studieintresset, men då det i dessa grupper ingick ett relativt litet antal personer, bör viss försiktighet tillämpas vid tolkningen av resultatet.

Kvinnorna utan hemmavarande barn ville i mindre utsträckning än de övriga kontaktade kvinnorna delta i studier. Det visar sig vid en jämförelse mellan familjeinkomst och antal hemmavarande barn, att personerna i den högsta inkomstklassen saknade hemmavarande barn. Den grupp som hade ett eller två hemmavarande barn var däremot i högre grad än de övriga intresserad av FÖVUX-verksamheten (figur 31). Skillnaderna är signifikanta.

Figur 30 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, procent

Se tabell 2.44

n = det uppräknade antalet uppsökta

 Andel som önskade delta i FÖVUX

 Andel som ej önskade delta i FÖVUX

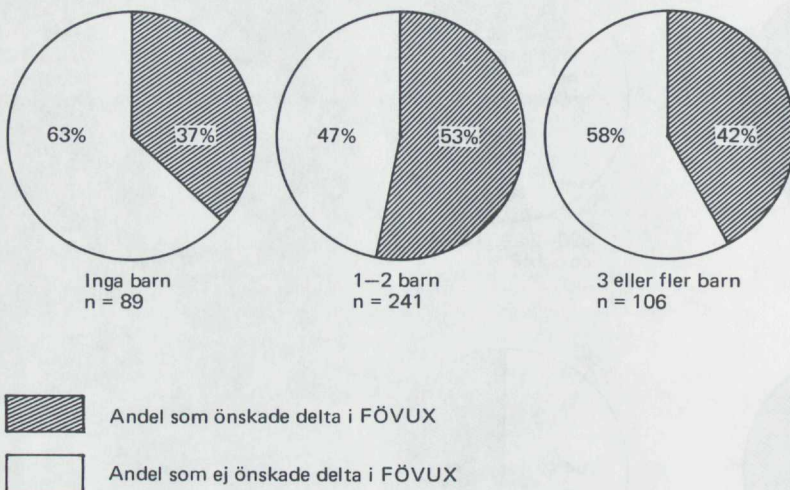
Skillnaden i anmälningfrekvens kan ha berott på att kvinnor utan hemmavarande barn endera var äldre, och därigenom mindre benägna att anmäla sig till studier, eller redan i och med att de hade större möjligheter att förfoga över sin fritid hade tillgodosett sitt studiebehov vare sig de var äldre eller yngre. Genom att kvinnorna erbjöds studiestöd till bland annat barnpassning, kan detta ha underlättat deltagande för dem som hade ett eller två barn i hemmet, och kanske i vanliga fall hade svårt att utnyttja de erbjudanden om studier som fanns. Kvinnor med tre eller flera barn kan däremot tänkas ha haft sådana svårigheter att ordna barnpassning och få tid till studier, att detta innebar ett studiehinder för dem.

Genomgången yrkesutbildning hos de hemarbetande kvinnorna verkar inte ha betytt något för viljan att delta i FÖVUX. Inte heller synes tidigare förvärvsarbete ha påverkat benägenheten att anmäla sig till studier.

Figur 31 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på antal hemmavarande barn, procent

Se tabell 2.45

n = det uppräknade antalet uppsökta

2.6.6 Anställda vid skyddade verkstäder

Som redovisades i avsnitt 2.2.7 var det en större andel bland männen som anmälde sig till FÖVUX-studier än bland kvinnorna. Bland de anställda vid skyddade verkstäder, liksom för de flesta övriga grupper, sjönk andelen intresserade av studier med stigande ålder (figur 32).

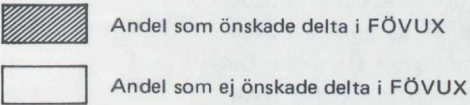
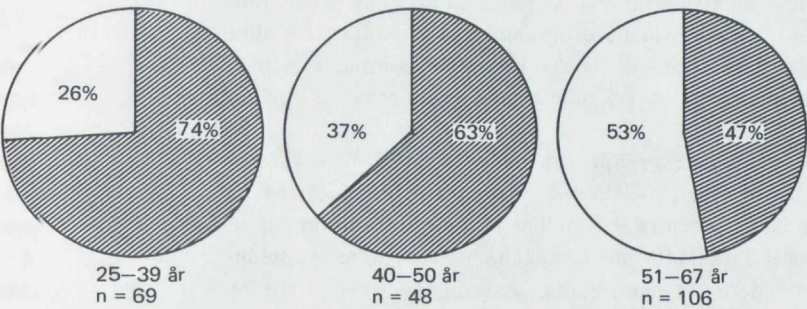
Oberoende av grundutbildning ville över hälften av de tillfrågade i denna grupp delta i FÖVUX. Det fanns en tendens till större intresse av att studera med stigande grundutbildning. Antalet individer med annan grundutbildning än sex- eller sjuårig folkskola var dock för litet för att ge någon grund för säkra slutsatser. I utbildningskategorin benämnd annan grundutbildning återfanns även en del personer med särskola, alltså kortare utbildning än folkskola. Några signifikanta skillnader i detta avseende mellan de med sex- eller sjuårig folkskola å ena sidan och de med annan grundutbildning å andra sidan har inte erhållits.

De anställda vid skyddade verkstäder som studerat utöver grundutbildningen var i större utsträckning än de övriga benägna att tacka ja till erbjudandet om FÖVUX-studier (figur 33). Skillnaden är signifikant på 5-procentsnivån. Både bland dem som studerat utöver grundutbildning och bland dem som inte gjort det var det dock en större andel som önskade delta i försöksverksamheten än som avböjde att delta.

Figur 32 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på ålder, procent

Se tabell 2.48

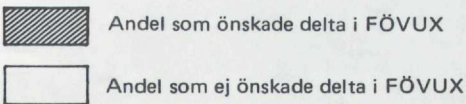
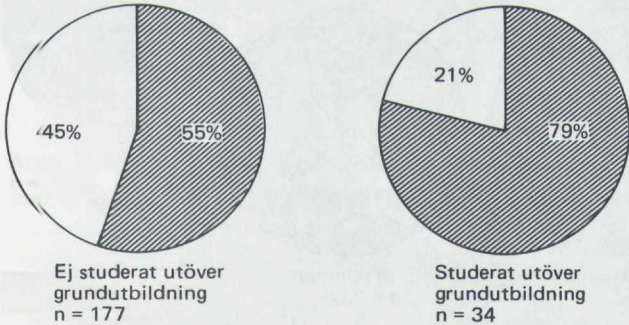
n = antalet uppsökta

Figur 33 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, procent

Se tabell 2.50

n = det uppräknade antalet uppsökta

Någon tidigare studieerfarenhet kan ha inneburit en mindre osäkerhet inför FÖVUX-studierna och en därmed följande större benägenhet att vilja delta. Som redovisas i ett följande avsnitt använde sig också en av studieorganisatörerna av detta, när han för att få en positiv inställning till försöksverksamheten startade sin rekrytering bland de anställda med någon tidigare studievana.

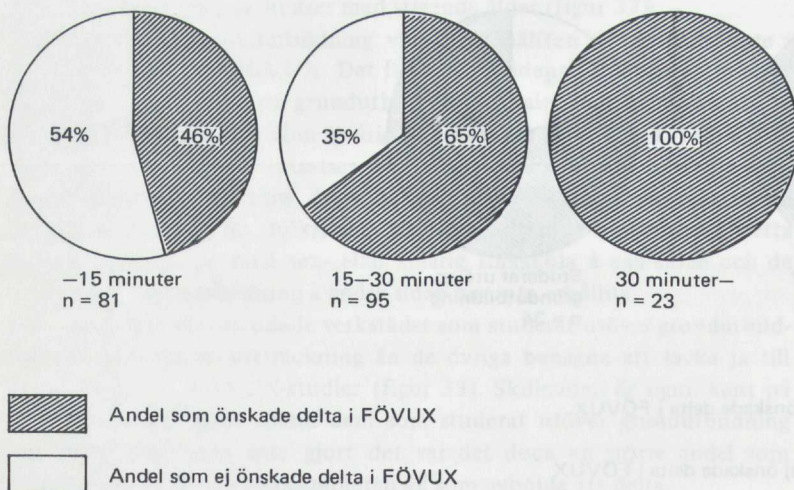
Familjens sammanlagda årsinkomst verkar inte ha haft någon avgörande betydelse för hur man besvarade erbjudandet om studier. De allra flesta i försöksgruppen tillhörde de lägsta inkomstklasserna, och inga signifikanta skillnader i fråga om studieintresset har erhållits mellan inkomstklasserna.

Liksom för ett par av de övriga grupperna var intresset för försöksverksamheten mindre, när restiden mellan bostad och arbete understeg 15 minuter. När resans längd däremot var mellan 15 och 30 minuter var de anställda vid skyddade verkstäder mera benägna att acceptera erbjudandet om studier. Skillnaderna är signifikanta. Visserligen verkar i figur 34 det allra största intresset återfinnas bland dem som har mer än 30 minuters resväg, men då antalet individer i denna grupp var så litet, får resultatet tolkas med försiktighet. Det faktum att de flesta vid skyddade verkstäder erbjöds studier delvis på arbetstid kan dock ha gjort att även personer med längre resväg kan ha ansett sig ha möjlighet att delta. De som hade behov av skjuts kunde påräkna hjälp från färdtjänst för resor till och från cirkelsammankomsterna.

Figur 34 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, procent

Se tabell 2.51

n = det uppräknade antalet uppsökta

För denna grupp tycks antalet hemmavarande barn inte ha haft någon avgörande betydelse vid beslut om man skulle delta i försöksverksamheten eller ej. En tendens till större deltagande fanns när antalet barn understeg tre, men inga signifikanta skillnader har kunnat konstateras. Majoriteten av de tillfrågade saknade hemmavarande barn.

2.7 Ämnen

De som var intresserade av att delta i FÖVUX-studier fick vid kontakten med studieorganisatörerna ange vilket ämne de ville studera av de fyra som erbjöds genom FÖVUX, svenska, engelska, matematik eller samhällskunskap. Det förekom att personer önskade flera ämnen, varför det sammanlagda antalet önskade ämnen i det följande överstiger det antal personer som ville delta i FÖVUX-studier under det andra försöksåret.

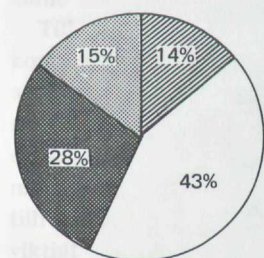
I figurerna i avsnitt 2.7 representerar varje cirkel det sammanlagda antalet angivna önskemål om ämnen totalt eller fördelat på varje grupp. Vidare anges under varje cirkel n = antalet angivna önskemål. Den tabell, som ligger till grund för de grafiska framställningarna redovisas i tabellbilagan (tabell 2.54).

Totalt sett var, som framgår av figur 35, engelska det mest önskade ämnet. Matematik kom på andra plats och därefter samhällskunskap och svenska med sinsemellan ungefär lika stor frekvens. Önskemålen skilde sig dock väsentligt för de olika målgrupperna (figur 36).

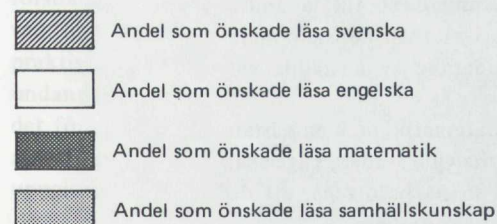
Figur 35 Önskat ämne för dem som ville delta i FÖVUX, procent

Se tabell 2.54

n = antalet angivna önskemål

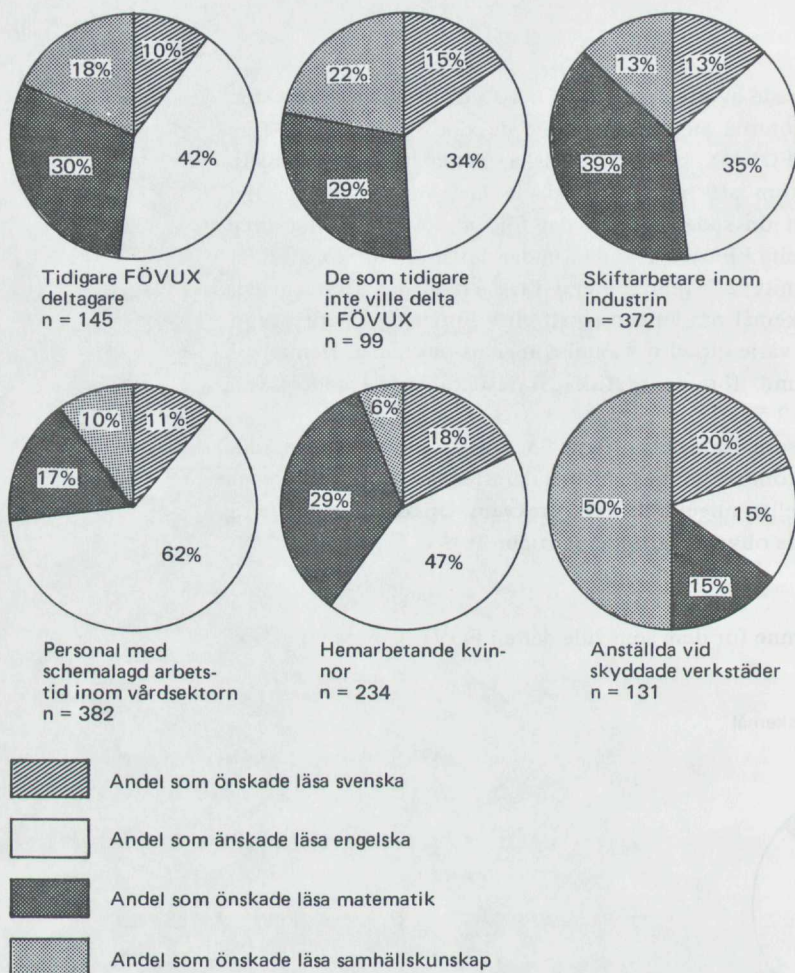
Angivna önskemål totalt
 $n = 1363$

Figur 36 Önskat ämne för dem som ville delta i FÖVUX, fördelat på de olika grupperna, procent

Se tabell 2.54

n = antalet angivna önskemål

För dem som tidigare deltagit i FÖVUX-verksamhet var engelska det mest önskade ämnet. Detta var också fallet med dem som det första försöksåret inte ville delta i FÖVUX, men som anmälde sig till det andra årets försöksverksamhet. I denna grupp var också samhällskunskap mera önskat än i de övriga målgrupperna, med undantag av anställda vid skyddade verkstäder.

Skiftarbetare inom industrin ville helst läsa matematik, men en nästan lika stor andel av de anmälda bland skiftarbetarna ville studera engelska. Det stora matematikintresset i denna grupp kan ha berott på, att de uppsökta förväntade sig att få viss nytta av ämnet i sitt arbete.

Bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn var engelska det ojämförligt oftast önskade ämnet. Nära nog två tredjedelar av denna grupp valde engelska för sina studier.

De hemarbetande kvinnorna önskade också i de flesta fall engelska, medan andelen som ville studera samhällskunskap var mycket liten.

Gruppen anställda vid skyddade verkstäder valde helst samhällskunskap. Hälften av de angivna önskemålen gällde detta ämne. Det stora intresset för samhällskunskap i denna grupp speglar dock inte enbart de uppsöktas spontana önskemål, utan var också ett resultat av en kraftig styrning från studieorganisatörernas sida.

2.8 Uppgivna orsaker till att vilja delta i FÖVUX det andra försöksåret

Liksom under det första försöksåret hade kontakten med en studieorganisatör stor betydelse för dem som beslöt sig för att anmäla sig till FÖVUX.

Majoriteten av deltagarna anmälde sig till verksamheten efter att ha blivit uppsökta av en studieorganisatör. Uppgifterna grundar sig på de intervjuer som genomfördes med deltagarna vid vårterminens slut. Bland dem som tidigare år deltagit i FÖVUX fanns, förutom de som beslöt sig för att delta efter studieorganisatörens besök, även sådana som redan under slutet av första försöksåret inom cirkelarna kommit överens om att fortsätta att studera tillsammans. Dessa kallades till vidare studier genom ett brev från ABF. I övriga grupper kom nästan alla med i försöksverksamheten efter kontakt med en studieorganisatör.

De som kontaktades av en studieorganisatör tillfrågades också om de skulle ha studerat under läsåret, om de inte blivit uppsökta. Ungefär hälften av de tidigare FÖVUX-deltagarna uppgav att de inte skulle ha studerat, medan mer än 80 procent av de övriga inte skulle ha läst något ämne om inte studieorganisatören tagit kontakt med dem (tabell 2.55).

Till dem som tidigare deltagit i FÖVUX-studier ställdes frågan vad som kommit dem att vilja fortsätta ytterligare ett år. Vanliga skäl var att de ansåg studier vara en trevlig fritidssysselsättning, att de fått studieintresse, att de ville fortsätta för att dels hålla sig aktiva, dels ta igen de kunskaper de tidigare inte fått. De som började läsa engelska synes ha varit mer motiverade än andra, många konstaterade att ett studieår inte var tillräckligt för att lära sig ämnet. Kamratskapet i cirkeln var också ett viktigt skäl. Några har också svarat att de anmälde sig på nytt, därför att deltagarna i cirkeln i väsentliga avseenden var lika dem själva. De uppgivna orsakerna redovisas närmare i tabell 2.56 i tabellbilagan.

De som tackade nej till deltagande i FÖVUX under det första försöksåret, men som ville delta under det andra året, tillfrågades också vad som kommit dem att ändra sig. I de flesta fall rörde det sig om praktiska orsaker till att man inte anmält sig det första året som nu undanröjts, men en del hade också, efter diskussion med dem som deltog det första året, påverkats att anmäla sig när de nu igen erbjöds möjlighet att studera. I tabell 2.57 i tabellbilagan presenteras de orsaker som uppgivits till den förändrade inställningen till FÖVUX-studier.

2.9 Uppgivna orsaker till att inte vilja delta i FÖVUX det andra försöksåret

Urvalet av dem som inte ville delta i FÖVUX under det andra försöksåret tillfrågades om anledningen till detta beslut. Svaren redovisas i tabell 2.58 i tabellbilagan.

För dem som deltog i FÖVUX under det första försöksåret, men som inte ville fortsätta sina studier, var den vanligaste orsaken till detta att de var upptagna med andra studier eller föreningsuppdrag. Många uppgav också andra skäl än de som finns upptagna i tabellen, till exempel att gruppen inte kunde fortsätta intakt från första försöksåret. De kvarvarande deltagarna skulle alltså tvingas byta grupp om de fortsatte studierna, vilket de inte önskade. Deltagare i Borås och Malmberget som under det första året läst med studievillkoret delad arbetstid och fritid angav också som anledning till att inte fortsätta studierna, att man inför det andra året erbjöds ett mindre fördelaktigt studievillkor.

Bland dem som tidigare avböjt deltagande i FÖVUX var det vanligaste skälet till att inte heller under det andra året vilja delta, att de kände sig för gamla för att studera. Den näst vanligaste anledningen till att tacka nej var att man inte var intresserad.

Även skiftarbetarna inom industrin framhöll oftast åldersskäl som grund till att inte vilja delta i FÖVUX-verksamheten.

Personalen med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn och de hemarbetande kvinnorna motiverade i de flesta fall sitt avböjande svar om deltagande med att hemmet och familjen för dem tog all fritid i anspråk. För de hemarbetande kvinnorna var även sjukdom ett mycket vanligt skäl, detta gällde då både sjukdom hos den tillfrågade eller inom familjen.

De anställda vid skyddade verkstäder menade oftast att hög ålder var den avgörande faktorn när de tackat nej till erbjudandet om studier. Många var också trötta efter arbetet och orkade därför inte studera. Andra anledningar var t. ex. att resan till och från studielokalen var alltför ansträngande, och att de trodde att studierna skulle komma att kräva mycket arbete utöver själva cirkelsammankomsterna.

2.10 Synpunkter från studieorganisatörerna

När den uppsökande verksamheten avslutats, intervjuades samtliga studieorganisatörer om de erfarenheter de fått. I det följande redovisas deras synpunkter och några av problemen i rekryteringsarbetet.

2.10.1 Den uppsökande verksamheten

I allmänhet var studieorganisatörerna verksamma en vecka med rekryteringen till studiecirklarna. De sökte upp de anställda på arbetsplatserna och de hemarbetande kvinnorna i bostadsområdena. Den uppsökande verksamheten bedrevs alltså liksom tidigare under arbetstid, och i huvudsak genom samtal med de uppsökta en och en.

Studieorganisatörernas synpunkter och erfarenheter sammanföll i

mycket hög grad med de som lämnats under det första försöksåret. Liksom då betonade studieorganisatörerna att rekryteringsresultatet underlättades om de uppsökta kände dem sedan tidigare. Gemensamma erfarenheter och en likartad bakgrund skapade en snabbare kontakt. Över huvud taget gav kunskap om den uppsöktes förhållanden, både beträffande familjen och arbetet, ett bättre resultat i den uppsökande verksamheten.

2.10.2 Tidigare FÖVUX-deltagare. De som tidigare inte ville delta i FÖVUX

Innan studieorganisatörerna började sin uppsökande verksamhet användes många olika kanaler för att sprida förhandsinformation om FÖVUX. Enligt studieorganisatörerna var den mest effektiva informationen den utbredda kännedom som fanns om föregående års verksamhet. Praktiskt taget alla kände till FÖVUX-verksamheten, och studieorganisatörerna hade god hjälp i rekryteringen av att vid samtal med tveksamma personer kunna referera till tidigare deltagare.

Ett mycket vanligt skäl till varför de uppsökta inte ville fortsätta sina studier respektive inte ville anmäla sig till FÖVUX, var att de inte efter avslutad arbetsdag orkade delta i studieverksamhet. I de fall då studieorganisatören kunde erbjuda studier till hälften på arbetstid underlättades rekryteringen bland dem som uppgav sig inte orka med studier. Också bland dem som erbjöds mindre förmånliga studievillkor fanns många som skulle ha velat delta, om de fått möjlighet att läsa på arbetstid. Studieorganisatörerna underströk att detta med trötthet inte var ett svepskäl, utan att många av de uppsökta genom sitt arbete led av både psykisk och fysisk trötthet, som inte kunde bortses ifrån,

Bland de tidigare FÖVUX-deltagare som inte ville fortsätta, fanns sådana som avskräcktes från vidare studier genom att andra, som deltog i cirkeln, hade bättre förkunskaper än de själva. De som ville fortsätta studierna var ofta angelägna att få vara kvar i samma grupp och ha kvar samma cirkelledare.

På flertalet av de arbetsplatser där tidigare FÖVUX-deltagare och de som tidigare inte ville delta i FÖVUX uppsöktes, hade man skiftgång, och studieorganisatörerna framhöll vikten av särskilda insatser för att underlätta för skiftarbetare att delta i studiecirklar. Man skulle t. ex. genom att bedriva uppsökande verksamhet på flera företag med skiftgång på samma ort kunna få en vidare rekryteringsbas för studiecirklar på tider, som kunde anpassas till de skiftarbetandes behov. Studieorganisatörerna menade också, att en uppsökande verksamhet av det slag som bedrevs genom FÖVUX blev alltför kort och intensiv, då många uppsökta behövde kontaktas flera gånger. Det skulle alltså finnas ett behov av en mer eller mindre kontinuerlig uppsökande verksamhet.

2.10.3 Skiftarbetare inom industrin

Av de olika former av förhandsinformation, som prövades på arbetsplatser med skiftgång, föreföll den bästa effekten ha erhållits genom en

mycket stor affisch, som sattes upp på ett tjugotal platser inom området, och där studieorganisatörernas namn och telefonnummer fanns utsatta. Många tog kontakt med studieorganisatörerna i förväg, och ville veta när de själva skulle bli uppsökta.

På en av arbetsplatserna var arbetet så högmekaniserat, att studieorganisatörernas besök i allmänhet inte störde arbetet. Ett undantag utgjorde de tillfällen, då vissa förbrukningsdelar i maskinen skulle bytas. På denna arbetsplats valde studieorganisatören att inte bedriva uppsökande verksamhet under rasterna, då de anställda inte ville bli störda under sin vilopaus. I stället lade han fram studiematerialet på en central plats inom avdelningen och hämtade sedan dit de anställda, en och en eller i grupp, som det lämpade sig bäst.

Ett vanligt förekommande problem på skiftarbetsplatserna var hur barnpassningen skulle ordnas då cirkelsammankomsterna inföll på fritid, när båda makarna arbetade skift och alltså avlöste varandra med barntillsynen.

På mycket bullriga avdelningar där alla anställda använde hörselkåpor eller hörselvadd, och där det alltså var omöjligt att föra samtal på själva arbetsplatsen, ansåg studieorganisatörerna att det var svårare att rekrytera de anställda till studier. Som exempel kan nämnas en avdelning där ingen enda anmälde sig, trots att samtliga skiftlag uppsöktes.

2.10.4 Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn

Förhandsinformationen på de tre arbetsplatserna var mycket olika utformad. På en arbetsplats sattes ett anslag upp av arbetsgivaren, innan den uppsökande verksamheten startade. Detta rön te sig uppmärksamhet, delvis på grund av ett missförstånd, att alla som anmälde sig skulle ges möjlighet att gå ifrån arbetet när cirkelsammankomsterna inföll under arbetstid. Nästan alla var således väl informerade när studieorganisatörerna kom, och många frågade i förväg när den uppsökande skulle komma till just deras avdelning.

På en annan arbetsplats sändes ett internt tv-inslag som förhandsinformation vid fyra tillfällen. Intern tv var vid denna tidpunkt ganska nytt och inte så väl inarbetad bland de anställda, att man var klar över att det ingick i arbetet att följa internsändningarna. Studieorganisatörerna på denna arbetsplats ansåg inte, att de skulle ha haft någon hjälp av en tryckt förhandsinformation, men däremot skulle de ha önskat någon trycksak att dela ut till de tveksamma.

Ett flygblad distribuerades på den tredje arbetsplatsen till samtliga anställda. De flesta visade sig ha tagit del av detta, och studieorganisatörerna kunde inleda sina samtal med att hänvisa till flygbladet.

Gemensamt för den uppsökande verksamheten på alla tre arbetsplatserna var att studieorganisatörerna planerade sin kontaktverksamhet så, att de kom på tider då risken för att störa arbetet var minst. Förmiddagarna ansågs speciellt olämpliga med en hög arbetsbelastning och en större sannolikhet för irritation om studieorganisatören avbröt arbetet. Vilka tider som var lämpliga bestämdes ofta i samråd med arbetsledningen på respektive avdelning. Besökstiden användes i stor

utsträckning, då en stor del av personalen var i tjänst, men arbetet flöt relativt lugnt. I allmänhet föredrog studieorganisatörerna, framför allt av tidsskäl, att tala med alla på en avdelning i grupp. Eftersom arbetsledarna kontaktades i förväg, hjälpte dessa vanligen till att samla personalen och även att stödja studieorganisatören i argumenteringen. Det förekom dock även exempel på negativt inställda arbetsledare, och i ett fall förbjöd till och med en arbetsledare studieorganisatören att över huvud taget komma till avdelningen. Enligt studieorganisatörerna var intresset bland de anställda för försöksverksamheten i hög grad beroende av arbetsledningens inställning till försöket med studier delvis på arbetstid.

Många av de uppsökta tyckte att erbjudandet att få läsa delvis på arbetstid var fantastiskt, även om de i viss utsträckning var skeptiskt inställda till arbetsgivarens godkännande av en sådan uppläggning. Speciellt bland de äldre fanns en utbredd misstro mot att systemet med ersättare skulle fungera. Trots detta var möjligheten att få läsa delvis på arbetstid i många fall helt avgörande vid beslut om anmälan till studier. Särskilt intresserade var anställda vid specialavdelningar, där det normalt är svårt att få ersättare, och där de anställda uppfattade FÖVUX som sin enda möjlighet att kunna få studera.

2.10.5 Hemarbetande kvinnor

Många olika slag av förhandsinformation förekom i de bostadsområden där hemarbetande kvinnor uppsöktes. Tidningsartiklar var den vanligaste formen, men de hade uppmärksammats endast av ett fåtal. På en ort annonserades i lokalpressen med foton av studieorganisatörerna, dock utan att någon större genomslagskraft erhöles. Ett annat alternativ var meddelande i regionalradion, men inte heller det hade någon större effekt. Den bästa informationen tycks ha varit flygblad, som delades ut i brevlådorna. Samtliga studieorganisatörer underströk betydelsen av förhandsinformation. När de uppsökta på förhand kände till försöksverksamheten, ansåg studieorganisatörerna det vara betydligt lättare att snabbt få en positiv kontakt med dem.

Endast i något enstaka fall förekom det att studieorganisatören inte släpptes in hos den uppsökta och tilläts lägga fram sitt ärende fullständigt. Studieorganisatörerna presenterade sig som utsända från ABF, och detta räckte i allmänhet som introduktion för att bli inbjuden till lägenheten. I övriga fall ombads studieorganisatören stiga in, då hon började demonstrera studiematerialet.

Det var vanligt att de uppsökta som skäl för att inte vilja delta anförde allmänna orsaker som brist på tid eller intresse. Vid en utveckling av deras synpunkter framkom ofta, att den uppsökta inte trodde sig klara av att lära sig något, att hon ansåg sig för dum och var rädd att framstå som sådan inför andra. Det föreföll särskilt väsentligt för denna grupp att få en grundlig information om förutsättningarna för studier i studiecirkel. Många av de uppsökta hänvisade till negativa minnen från skoltiden, men kunde intresseras för fortsatta studier genom att de informerades om studiecirkelns arbetsformer. Att de uppsökta gavs tillfälle att bläddra igenom kursmaterialet var av mycket stor betydelse, liksom det faktum

att alla deltagare i cirkeln skulle ha i stort sett samma förutsättningar med avseende på tidigare studievana.

De uppsökta bland de hemarbetande kvinnorna föreföll att känna större osäkerhet än uppsökta i andra grupper inför att anmäla sig till en studiecirkel. Detta berodde dock inte på någon skillnad i studieerfarenhet mellan grupperna. En faktor som kan ha medverkat till detta förhållande är däremot de hemarbetande kvinnornas livssituation, som kan innebära en större isolering, och denna i sin tur kan skapa osäkerhetskänslor inför de egna möjligheterna att hävda sig gentemot andra. En annan faktor kan vara skillnaden i betingelserna för själva uppsökandet. Detta skedde för de hemarbetande i hemmet, där samtalet med studieorganisatören kunde ske under mera avspända förhållanden än på arbetsplatserna, där övriga grupper kontaktades. Den tryggare miljön kan ha bidragit till att de hemarbetande kvinnorna öppet deklarerade sin rädsla för att delta i studier i större utsträckning än de övriga var beredda att göra.

Ett vägande skäl för de hemarbetande kvinnorna att anmäla sig till studier var möjligheten till kontakt med andra inom samma bostadsområde. De var mycket intresserade av huruvida kvinnor från den egna trappuppgången skulle delta, så att de kunde få sällskap, även om de inte kände varandra sedan tidigare.

Studieorganisatörerna ansåg det vara helt avgörande att cirkarna var kostnadsfria, medan man menade att stimulansbidraget var i det närmaste betydelselöst. Några uppsökta ansåg det vara ett fint erbjudande, men det hade ringa eller ingen betydelse vid avgörandet om att delta eller ej. En del ogillade stimulansbidraget. Studiestödet däremot hade stor betydelse för vissa, eftersom det underlättade för dem att lösa barntillsynsfrågan.

2.10.6 Anställda vid skyddade verkstäder

På de tre skyddade verkstäderna fanns affischer uppsatta, och kursmaterialet fanns utlagt i matsalarna som förhandsinformation. Studieorganisatörerna tog först kontakt med arbetsledarna, innan de påbörjade den uppsökande verksamheten.

På grund av det ringa antalet anställda på verkstäderna kunde studieorganisatörerna efter den första informationen om FÖVUX, som skedde enskilt, återkomma efter en eller ett par dagar och ta emot anmälningar. På en av arbetsplatserna sökte studieorganisatören först upp dem som redan tidigare hade någon studievana för att därigenom skapa en positiv inställning till FÖVUX, som sedan skulle kunna sprida sig till de övriga. En del av de anställda på en av orterna hade hemarbete, och hos dem gjorde studieorganisatören hembesök.

Studier på delad arbetstid och fritid erbjöds på två av arbetsplatserna. Där menade studieorganisatörerna att studievillkoret utgjorde ett bra argument vid rekryteringen, då ett vanligt skäl för tveksamhet från de uppsöktas sida var att de inte orkade studera efter arbetet. Där stimulansbidraget erbjöds, bedömdes även det ha stor betydelse vid rekryteringen.

De som inte ville delta i FÖVUX hänvisade ofta till att de inte orkade, antingen för arbetets skull eller på grund av sjukdom. Ett vanligt

argument var också att de ändå inte skulle kunna ändra sin situation med studier.

Tyvärr var många av de anställda på dessa arbetsplatser sjuka vid tiden för rekryteringen, och hann inte komma tillbaka till arbetsplatserna så att de kunde få delta i FÖVUX-cirklar, något som naturligtvis väckte en viss besvikelse hos dem.

2.10.7 Studieorganisatörernas argument

Liksom under det första försöksåret poängterade studieorganisatörerna i den uppsökande verksamheten att FÖVUX vände sig till personer med sex- eller sjuårig folkskola som enda grundutbildning. De framhöll vidare de speciella förhållanden som råder vid arbetet i en studiecirkel, att deltagarna tillsammans avgör studietakten, och att man också i gruppen bestämmer inriktning och omfattning på studierna inom den fastställda studieplanen. Vidare informerades de uppsökta om att alla deltagarna var i samma situation som de själva vad beträffar studievana och förkunskaper.

Även när det gäller studieorganisatörernas argument sammanfaller erfarenheterna från det första och det andra försöksåret. En viktig del av studieorganisatörernas arbete var att inte endast argumentera för studier, utan också lyssna till vad de uppsökta hade att säga. Genom att låta den man tagit kontakt med framföra sina åsikter, inte alltid beträffande studier, kunde en gynnsam situation skapas för vidare resonemang om FÖVUX-verksamheten.

2.11 Jämförelse med kontrollgrupp

På de sex orter, där uppsökande verksamhet bedrevs bland hemarbetande kvinnor, gjordes också ett slumpmässigt urval av adresser, som skulle tjäna som kontrollgrupp. Avsikten var att se hur stor studieaktivitet som förekom bland de hemarbetande kvinnorna, när de inte blev uppsökta av en studieorganisatör. Kontrollgruppens storlek sattes till hälften av antalet uppsökta adresser på varje ort.

Till de kvinnor som fanns i kontrollgruppen sändes en enkät per post. Tyvärr var svarsfrekvensen så låg, mellan 20 och 41 procent för de olika orterna och i genomsnitt 29 procent, att försöket inte ger grund för några slutsatser.

2.12 Uppföljning av dem som kontaktades under FÖVUX:s första försöksår

De som uppsöktes under det första försöksåret har tillfrågats om vilken studieaktivitet de bedrev under studieåret 1971/72. I det följande presenteras dels senare studieaktivitet där FÖVUX avslutade sin verksamhet våren 1971, dels rekryteringsresultatet till FÖVUX under första och andra året på de tre orter där FÖVUX fortsatte sin verksamhet ännu ett år.

2.12.1 Studieaktivitet 1971/72 för deltagare, studieavbrytare och anmälda som aldrig kom till cirklar under FÖVUX: s första försöksår på de orter där försöksverksamheten avslutades i och med det första försöksåret

En postenkät sändes ut till dem som placerades i studiecirklar inom FÖVUX under det första försöksåret, på de orter där försöksverksamheten avslutades efter detta år. Enkäten avsåg att belysa studieaktiviteten 1971/72, dvs. året efter försöksverksamheten. De aktuella orterna var Kalix, Piteå, Sundsvall, Bollnäs-Söderhamn, Hagfors och Surahammar.

I Kalix förekom visserligen försöksverksamhet även under 1971/72, men denna gällde endast skiftarbetare inom industrin med komplicerad skiftgång.

På de sex orterna hade 445 personer deltagit i studiecirklar inom försöksverksamhetens ram. Enkäten besvarades av 371 personer, dvs. 83 procent. Av dem som besvarat enkäten uppgav 55 procent, 193 personer, att de under 1971/72 bedrev någon form av studieverksamhet. Tabell 2.59 i tabellbilagan anger vilka slags studier som förekom.

Totalt fanns 286 studieavbrytare och anmälda som aldrig kom till cirklarna. Av dessa besvarade 179 personer, dvs. 63 procent, den utsända enkäten.

På grund av det relativt höga bortfallet bör svarsresultaten tolkas med stor försiktighet. Det är t.ex. tänkbart, att benägenheten att besvara enkäten var större för dem som bedrev någon form av studier under den aktuella tidsperioden.

Av dem som besvarade enkäten uppgav 52 procent, 93 personer, att de bedrev studieverksamhet under 1971/72. Studiernas fördelning på ämnen presenteras i tabell 2.60 i tabellbilagen.

2.12.2 Rekryteringsresultat första och andra försöksåret i Malmberget, Borås och Malmö

Som tidigare nämnts uppsöktes deltagare från det första försöksåret på tre orter och erbjöds fortsatta studier inom FÖVUX. På samma orter kontaktades de som det första försöksåret inte ville delta ännu en gång och tillfrågades om de ville delta i försöksverksamheten det andra året. Nedan presenteras rekryteringsresultat från dessa tre orter dels för det första och dels för det andra året (tabell 2.61).

Som framgår av tabellen var de äldre svårare att rekrytera, men fortsatte sina studier i större utsträckning än de yngre. Vidare förefaller det som att även om den äldsta åldersgruppen vid första rekryteringstillfället i stor utsträckning inte ville delta i FÖVUX, så gav en förnyad kontakt ett förhållandevis gott resultat, procentuellt sett nästan lika högt som första året. Övriga grupper var lättare att rekrytera vid första tillfället, men andelen som ville delta sjönk vid försöket att få med även dem som första året inte ville delta.

Tabell 2.61 Resultat av den uppsökande verksamheten det första och det andra försöksåret i Malmberget, Borås och Malmö fördelat på åldersgrupper, absoluta tal och procent

Kategori	Antal som ville respektive inte ville delta					
	25–39 år		40–50 år		51–67 år	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ville delta första och andra året	38	18	43	17	45	9
De som ville delta första men ej andra året	46	22	39	16	32	6
De som ej ville delta första men däremot andra året	22	10	25	10	34	7
De som varken ville delta första eller andra året	104	50	141	57	402	78
Totalt Absoluta tal	210		248		513	
%		100		100		100

Tabell 2.62 Resultat av den uppsökande verksamheten det första och det andra försöksåret i Malmberget, Borås och Malmö fördelat på kön, absoluta tal och procent

Kategori	Antal som ville respektive inte ville delta			
	Män		Kvinnor	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ville delta första och andra året	92	14	34	11
De som ville delta första men ej andra året	67	10	50	16
De som ej ville delta första men däremot andra året	57	9	24	8
De som varken ville delta första eller andra året	446	67	201	65
Totalt Absoluta tal	662		309	
%		100		100

Av tabell 2.62 framgår att männen var något mer benägna att fortsätta studierna än kvinnorna. Tidigare i avsnitt 2.2.7 har redovisats en del av orsakerna till detta förhållande. Däremot var, som också framgår av tabellen, kvinnorna, som vid det första uppsökningstillfället inte ville delta, så gott som lika intresserade som männen av att delta, när de kontaktades en andra gång. Vidare var den sammanlagda andelen kvinnor, som ville delta ett av försöksåren eller båda, något större än motsvarande andel bland männen.

3.1 Urval av deltagare till studiecirkelarna

Inom vissa målgrupper fanns det fler som ville delta i FÖVUX än som kunde beredas plats inom försöksverksamheten. Det var alltså nödvändigt att genom någon form av urvalsförfarande ta ut de deltagare som skulle få läsa inom FÖVUX:s ram. Detta skedde genom slumpmässigt urval. Genomgående erbjöds de, som inte fick studera inom FÖVUX, kostnadsfria fritidsstudier i vanlig studiecirkelverksamhet. En uppställning över antalet planerade och antalet startade studiecirkelklar inom FÖVUX presenteras i tabell 3.1.

3.1.1 Tidigare FÖVUX-deltagare

Enligt planen för det andra försöksåret skulle sex cirklar bildas på var och en av de tre orter, där FÖVUX fortsatte sin verksamhet. Deltagarna skulle vara personer, som fullföljt det första försöksårets studier och som önskade fortsätta ett år till.

Endast 22 personer av de 77 som kontaktades i Malmberget önskade fortsätta sina studier inom FÖVUX. Av dessa bildades två fortsättningscirklar, medan tre deltagare placerades i en nybörjarcirkel i ett annat ämne än de tidigare läst.

I Borås ville nio grupper, 53 personer, av de tolv studiecirkelklar, som fanns under det första försöksåret, fortsätta ett andra år. Av dessa uttogs sex grupper genom slumpmässigt urval att studera inom FÖVUX. De övriga tre grupperna fortsatte utanför försöksverksamheten.

Av första årets 83 deltagare ville 53 personer i Malmö fortsätta ytterligare ett år. Första året förekom olika studievillkor för olika grupper på samma ort, medan under det andra året alla på var och en av orterna erbjöds samma studievillkor, i Malmö studier på delad arbetstid och fritid. Endast 24 av de tidigare FÖVUX-deltagarna var införstådda med att studera vidare på detta studievillkor, och dessa bildade två cirklar inom FÖVUX. Övriga 29 fortsatte inom ABF:s och TBV:s ordinarie verksamhet.

Sammanlagt bildades tio studiecirkelklar bland tidigare FÖVUX-deltagare.

3.1.2 De som tidigare inte ville delta i FÖVUX

På samma tre orter där de tidigare FÖVUX-deltagarna erbjöds fortsatta studier, uppsöktes också de som första året inte ville delta i FÖVUX på nytt. Åtta cirklar på varje ort var planerade.

Resultatet av den uppsökande verksamheten blev dock inte sådant, att antalet anmälda räckte till det avsedda antalet studiecirklar. I Malmberget startades sex cirklar, i Borås tre och i Malmö fyra cirklar med deltagare som rekryterats bland dem som tidigare tackat nej till FÖVUX-studier, således sammanlagt 13 studiecirklar.

3.1.3 Skiftarbetare inom industrin

På var och en av de tre orterna där skiftarbetare inom industrin uppsöktes, planerades fyra studiecirklar. Eftersom de som var intresserade av att delta var betydligt fler än som kunde beredas plats inom de planerade cirkarna, togs deltagarna ut genom slumpmässigt urval. Vissa avvikelser från slumpmässigheten fick visserligen göras i efterhand av produktionstekniska eller liknande skäl, men det skedde inte i någon större omfattning.

Det totala antalet startade cirklar i denna grupp blev som planerat tolv stycken.

3.1.4 Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn

Liksom för skiftarbetare inom industrin planerades fyra studiecirklar på varje försöksort, totalt tolv cirklar. Även här utvaldes deltagarna slumpvis bland dem som ville delta. I viss utsträckning förekom också i denna grupp efterhandsjusteringar bland deltagarna beroende av arbetets art eller liknande orsaker.

Bland personalen inom vårdsektorn bildades sammanlagt tolv cirklar.

3.1.5 Hemarbetande kvinnor

Hemarbetande kvinnor uppsöktes på sex orter. På var och en av fyra orter planerades tre studiecirklar, och på de övriga två fyra studiecirklar på varje ort. Antalet anmälningar räckte dock endast till tre cirklar i Norrköping, där fyra planerats, varför det totala antalet cirklar stannade vid 19 stycken.

3.1.6 Anställda vid skyddade verkstäder

Planen för det andra försöksåret upptog fem studiecirklar på varje ort, där uppsökande verksamhet bedrevs bland anställda vid skyddade verkstäder. På två av orterna, Mora/Orsa och Solna, fanns dock endast underlag för fyra cirklar på varje ort, medan det stora intresset i Borås gjorde att åtta studiecirklar kunde bildas. Sammanlagt fanns alltså 16 studiecirklar med anställda vid skyddade verkstäder inom FÖVUX det andra försöksåret.

3.2 Cirkelsammankomsternas antal och tid

Studiecirkelarna under FÖVUX:s andra försöksår startade efter genomförandet av den uppsökande verksamheten hösten 1971. Enligt försöksplanen skulle studiecirkelarna läsa 20–60 studietimmar. Flertalet cirklar studerade under en tid av mellan 40 och 60 studietimmar, och medelvärdet för samtliga cirklar var 48 studietimmar. Endast några få avslutades på ett tidigare stadium, på grund av för få deltagare i cirkeln, och sammanlagt fem studiecirklar läste längre tid än 60 studietimmar. I Malmö hade studietiden i förväg fastställts till 60 studietimmar, och de flesta cirkelarna där pågick den utsatta tiden. Cirkelarna bland hemarbetande kvinnor i Älvdalen hade också många studietimmar. Deltagarna där var som tidigare nämnts väl motiverade för cirkelstudier (avsnitt 2.2.5).

Några skillnader mellan de olika studievillkoren med avseende på antalet studietimmar förekom i huvudsak inte. Det förefaller dock som om de flesta cirklar med studievillkoret delad arbetstid och fritid pågick under en något längre tid än de övriga cirkelarna inom respektive deltagarkategori. Tabell 3.2 i tabellbilagan ger en utförligare presentation av studietimmarnas fördelning på orter och studievillkor.

De flesta sammankomsterna pågick i två studietimmar, men i de fall man hade något särskilt intressant att behandla, utsträcktes tiden under en längre eller kortare period till tre studietimmar.

3.3 Studielokaler

Liksom under FÖVUX:s första verksamhetsår användes studielokaler av många olika slag. En del av cirkelarna hade tillgång till lokaler i anslutning till arbetsplatserna, medan andra studerade i skolsalar eller i studieförbundens kurslokaler. Tillfälligt kunde också någon sammankomst hållas hemma hos en cirkeldeltagare.

3.4 Cirkelledare

Majoriteten av de cirkelledare som arbetade inom FÖVUX, omkring tre fjärdedelar, hade tidigare erfarenhet som cirkelledare. Av dem som engagerades i försöksverksamheten hade 14 dessutom medverkat som cirkelledare i FÖVUX det första försöksåret.

Inför det andra året arrangerades cirkelledarutbildning lokalt på försöksorterna. Utbildningen pågick under en dag och omfattade dels en presentation av försöksverksamheten, dels en kortare genomgång av de studiematerial, som skulle användas i studiecirkelarna. I cirkelledarutbildningen deltog 47 av de 55 cirkelledarna. Övriga åtta cirkelledare informerades om verksamheten per telefon eller brev, samt i en del fall av ABF:s lokala funktionärer.

I intervjun vid studietidens slut tillfrågades deltagarna vilka egenskaper de ansåg vara viktiga hos en cirkelledare. Några fasta svarsalternativ förekom inte, varför ett mycket varierat och stort antal åsikter om hur en cirkelledare skulle vara noterades. Eftersom en totalredovisning skulle bli alltför omfattande, presenteras här endast exempel på ofta förekommande typer av svar.

Ungefär en tredjedel av deltagarna framhöll egenskaper, som innebär förståelse och tolerans gentemot cirkeldeltagarna. Denna typ av egenskaper var främst sådana som skapar trygghet i cirkelsituationen och hjälper den enskilde deltagaren från känslor av osäkerhet och stress. Framför allt personalen med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn och de hemarbeteande kvinnorna ansåg i stor utsträckning att sådana egenskaper var väsentliga hos en cirkelledare.

En fjärdedel av deltagarna påpekade vikten av egenskaper av pedagogisk och kunskapsmässig art. Cirkelledaren skulle vara kunnig även utanför kursboken och väl förberedd, samt på ett klart sätt kunna förmedla kunskaper till deltagarna.

Knappt en fjärdedel av de intervjuade betonade nödvändigheten av att cirkelledaren uppträdde demokratiskt, behandlade alla lika och inte höll sig utanför gruppgemenskapen.

Egenskaper av mer personligt slag uppgavs från knappt en femtedel av deltagarna. De tidigare FÖVUX-deltagarna angav i något större utsträckning än de övriga sådana egenskaper. Gott humör, ett utåtriktat sätt och en uppmuntrande inställning gentemot deltagarnas insatser angavs som exempel från de intervjuade.

Några enstaka svar innehöll önskemål om en mer strikt undervisning än vad som enligt cirkelstudiernas målsättning tillämpas där. Dessa deltagare ansåg att cirkelledaren borde inge respekt, och att han skulle hålla ordning i studiecirkeln.

Cirkeldeltagarna tillfrågades inte hur den egna cirkelledaren fungerat, men trots detta uppgav mer än hälften att den ledare de haft hade just de egenskaper de tyckte var viktiga hos en cirkelledare.

3.5 Studiematerial

Under det andra försöksåret användes i ämnena svenska och matematik i huvudsak samma studiematerial som under det första året. Erfarenheter av dessa studiematerial är redovisade i FÖVUX:s första delbetänkande, Uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen (SOU 1972:19), varför de här berörs endast kortfattat. Det största tillskottet av nytt studiematerial fanns i engelska, där flertalet använde den nya nybörjarkursen "Start". Även i samhällskunskap tillkom nya material.

3.5.1 Svenska

Nästan samtliga studiecirkelar, som läste svenska, använde liksom första året "Svenska Nu". Kursen har producerats i samarbete mellan Brevskolan, Hermods, Sveriges Radio och TRU. Liksom under FÖVUX:s första år var cirkelledarna i stort sett nöjda med materialet.

Grammatikavsnittet i "Svenska Nu" ansågs emellertid för svårt och krävde kompletterande material. För aktivering av deltagarna borde i materialet ha funnits flera skrivövningar, vilket deltagarna också efterfrågade. Kursen krävde ingående förberedelser av cirkelledaren, men som helhet ansågs materialet intressant och avpassat för vuxna. I några cirkelar hade handikappade svårigheter att följa med i kursen, och cirkelledarna

valde då ut och förenklade vissa avsnitt.

Ljudbanden till kursen användes i en del cirklar, och uppskattades då av deltagarna. De gav emellertid ett otillfredsställande resultat om hela bandet spelades upp i ett sammanhang, vilket blev för ansträngande och enahanda för deltagarna. I vissa fall ansågs också banden gå för fort för att deltagarna utan svårigheter skulle kunna följa med. Någon cirkelledare anförde också, att det var svårt att hitta användbara avsnitt på ljudbanden. De flesta studiecirkelarna i svenska gjorde studiebesök på bibliotek.

Två cirklar med deltagare från skyddade verkstäder använde "Svenska för Er", en kurs framställd av Sveriges Radio. Detta material är ursprungligen avsett för invandrare. Som komplement till "Svenska för Er" hade dessa grupper "Korsordsboken" och "Stavfönstret", material som används i specialundervisningen i ungdomsskolan. Då deltagarna i dessa cirklar var psykiskt utvecklingsstörda, fick undervisningen och studiematerialet anpassas till deras särskilda förutsättningar och förkunskaper.

3.5.2 Engelska

Som tidigare nämnts utgjordes studiematerialet i engelska under försöksverksamhetens andra år med några enstaka undantag av den av Sveriges Radio och Brevskolan producerade nybörjarkursen "Start", del 1 och 2.

"Start" är ett studiepaket, bestående av förutom kursbok även ljudband, videoband, radio- och tv-program samt bildkort. Kursen sändes i radio och tv under hösten 1971. Studiematerialet har avpassats för vuxna nybörjare, och föregåtts av en noggrann utvärdering. Ett år innan kursen sändes i radio och tv, utprovades kurspaketet lokalt av en grupp nybörjare i engelska. Materialet bygger på inläring genom övning, och grammatikdelen är begränsad.

Cirkelledare och deltagare i FÖVUX var mycket nöjda med "Start"-materialet. Det ansågs av cirkelledarna som synnerligen lämpligt för vuxna nybörjare utan studievana. De svårigheter som uppkom för några deltagare, kan inte anses ha berott på materialet.

Till varje kapitel av kursboken sändes dels ett tv-program, dels två radioprogram, som deltagarna kunde följa hemma. Samtliga program sändes vid tre olika tillfällen på varierande tider och dagar. För så gott som alla deltagare gällde att de inte följt radio- och/eller tv-programmen kontinuerligt, utan de flesta uppgav att de någon gång sett eller hört ett program. De deltagare, som hade oregelbunden arbetstid inom industrin eller vårdsektorn hade sällan möjlighet att följa programmen, då dessa ofta sändes på tider, när de arbetade.

På de direktsända och bandade radioprogrammen förekom både negativa och positiva reaktioner. Många deltagare, speciellt de något äldre, hade svårigheter att uppfatta vad som sades på banden, trots att de korta avsnitten spelades upp ett flertal gånger. En del menade att banden upptog för mycket tid i relation till utbytet, och att intresset minskade om man inte kunde följa med i den takt band eller radioprogram hade. De positiva omdömena har berört tillfället till träning i att höra engelska

röster med verkligt samtalstempo. Diskussionen om bandens kvalitet har i någon cirkel fört deltagarna samman och påverkat gruppssammanhållningen.

Videoband har inte använts i försöksverksamheten. De flesta deltagarna har själva sett några tv-program hemma. De sena sändningstiderna utgjorde en negativ faktor för en del personer. Någon grupp har också via cirkelledaren framfört önskemål om svensk textsättning av tv-programmen för underlättande av förståelsen.

Genom att cirkellarna i allmänhet startade efter det att radio- och tv-sändningarna för den engelska kursen börjat, kom arbetet i cirkellarna och etersändningarna inte att ligga parallellt. I någon cirkel läste man därför ifatt radio- och tv-undervisningen för att öka behållningen av denna.

Bildkortan användes flitigt och uppskattades mycket av såväl ledare som deltagare. De menade att bildkortan gav stora variationsmöjligheter i övningarna och var lätthanterliga. Som regel förberedde sig deltagarna inte hemma inför cirkelsammankomsterna varför bildkortan var till stor hjälp. Enligt dem som medverkade i FÖVUX skulle detta material kunna utökas, framför allt till del 2.

I några cirklar har det funnits ett behov av skrivövningar, vilket inte tillgodoses av "Start" i någon större utsträckning på grund av kursens uppläggning.

En av fortsättningscirkellarna använde Brevskolans "How do you do, Mr Knox", vilken deltagarna tyckte bättre om än nybörjarboken. Den hade ett större ordförråd än den första delen, och var väl anpassad för vuxna.

En cirkel föredrog "Let's look in", del 1 som nybörjarmaterial framför "Start". Även en fortsättningscirkel använde "Let's look in", men i denna grupp lästes del 2.

"Let's look in" ansågs i svåraste laget, men var aktiverande på grund av att det fanns gott om övningsexempel i materialet. Den första delen uppfattades som barnslig, till skillnad från del 2, som verkade lämpa sig mycket väl för vuxna. Bildband och ljudband användes som komplettering till kursboken. Liksom i de flesta andra fall var takten på ljudbandet för hög för flertalet deltagare. Många hann trots repetitioner inte uppfatta vad som sades.

3.5.3 Matematik

Samtliga cirklar i matematik utom sex använde någon del av Brevskolans och TRU:s "Matematik på nytt" som lärobok.

Cirkelledarna menade att "Matematik på nytt" innehöll ett fylligt material och var lätt att använda i undervisningen. Anknytningen till praktiska situationer gjorde att den kändes aktuell och anpassad för vuxna. Vissa avsnitt var något för elementära, men för en del deltagare vid skyddade verkstäder var materialet för svårt.

Alla cirklar utnyttjade inte de bandade radioprogrammen. Deltagarna hade svårt att koncentrera sig tillräckligt för att uppfatta vad som sades på banden, eftersom de gick för fort. Det senare gällde också tv-programmen.

”Matematik på nytt”, del III, användes i fortsättningscirkelarna. Cirkelledarna ansåg, att materialet var idealiskt för dessa grupper. Det var avpassat för vuxna och innehöll övningsexempel på alla nivåer. Alla cirkelledare kände inte till att det producerats övningsexempel som tilläggsmaterial till grundmaterialets olika delar. Matematikkursen förutsatte i de flesta fall att deltagarna förberedde lektionerna i hemmet, vilket de inte heller hade något emot, enligt vad cirkelledarna uppgav.

Till del III fanns varken radio- eller tv-program producerade. En del av deltagarna såg tv-program avseende del I och II, men tyckte att de var för elementära.

Hermods kurs ”Matematik för årskurs 7” studerades i tre cirklar. Materialet ansågs relativt svårt, men var aktiverande då det innehöll många övningsexempel. Det märktes dock, enligt dem som arbetade med kursen, att den var skriven för elever i ungdomsskolan.

”Ny matematik för föräldrar”, som producerats av Sveriges Radio, användes i två cirklar. Den var inte så omtyckt av ledare och deltagare, då den uppfattades som alltför teoretisk, kompakt och summarisk och gav ett intryck av att vara svår att förstå. Kursmaterialet har avpassats för en termins studier, och en av cirkelledarna berättade att deltagarna måste övertalas att fortsätta efter juluppehållet, på grund av att kursboken uppfattades så negativt. Ljudband användes i någon utsträckning. Till dessa var cirkelledarna mindre kritiskt inställda.

”Hej matematik”, ett material från Hermods, uppskattades mycket i den cirkel, som studerade denna kurs. Den var lätt, rolig och gav en bra repetition. Enligt cirkelledaren var den mera aktiverande och därmed intressantare än ”Ny matematik för föräldrar”.

3.5.4 Samhällskunskap

Cirklarna arbetade med många olika kursmaterial i samhällskunskap. Fyra grupper ägnade sig åt ”Medlem driver på”, en fackligt inriktad kurs från Brevskolan, LO och ABF. Brevskolan har också producerat ”Vårt samhälle” och ”Samhällsorientering”, som användes i några cirklar. Även kursen ”Arbetsmarknadskunskap” från TRU och Brevskolan, som var det dominerande materialet första försöksåret i ämnet samhällskunskap, förekom i någon cirkel. Från Folksams studieproduktion användes ”Vår trygghet” och ”Vår kommun”. Ett kommunalt kompletteringsmaterial fanns i en grupp, ”Bostadsplanering och miljö”.

Inget av materialen fick helt godkänt av cirkelledare och deltagare. Den främsta kritiken gällde frånvaron av övningsuppgifter. Cirkelledaren fick hämta sådana uppgifter från andra material, något som ökade förberedelsetiden inför cirkeln. ”Arbetsmarknadskunskap” ansågs för elementär, och mindre lämplig för hemarbetande kvinnor.

Flera cirkelledare tog med sina grupper på studiebesök och inbjöd olika personer till cirkelsammankomsterna, för att på det sättet fördjupa deltagarnas kunskaper om samhället.

3.5.6 Inställning till audivisueella hjälpmedel

Cirkelledarna menade att audivisueella hjälpmedel i huvudsak utgjorde ett bra komplement till deras egen framställning och som omväxling i cirkelarbetet. De betonade dock att dessa hjälpmedel inte fick påverka de personliga relationerna i cirkeln i en negativ riktning eller ersätta cirkelledaren.

Noggranna förberedelser från cirkelledarnas sida krävdes, innan de använde AV-hjälpmedel, så att deltagarna inte blev passiva och ointresserade. Det fanns dessutom vissa problem att utnyttja AV-hjälpmedel, när hörselskadade deltagare fanns i cirkeln. Några cirkelledare ansåg sig behöva pedagogisk handledning för att rätt kunna bruka dessa hjälpmedel i sin undervisning.

Beträffande speciellt ljudband synes kvaliteten på upptagningarna vara av avgörande betydelse för hur hjälpmedlet uppfattas. Tyvärr förekom band med mindre god ljudkvalitet, och speciellt för personer med hörselsvårigheter kunde detta innebära att behållningen minskade eller helt uteblev.

3.6 Arbetet i cirkelarna

I likhet med tidigare år rapporterade cirkelledarna regelbundet till projektledningen dels om hur arbetet fortlöpte i cirkelarna, om vilka problem som uppstod, och dels också om deltagarnas frånvaro och vilka orsaker de uppgav till den. Från avdelningarna i de medverkande studieförbunden meddelades också synpunkter och erfarenheter. Generellt sett verkar cirkelarna ha fungerat tillfredsställande, även om givetvis vissa problem kunde uppkomma under studiernas gång.

Många cirkeldeltagare hade fysiskt påfrestande arbeten och klagade över trötthet samt svårigheter att orka med cirkelarbetet. I de studie-cirklar, som läste delvis på arbetstid, var dock detta problem mindre. Yrskesskador medförde också ibland att vissa deltagare hade svårt att tillgodogöra sig undervisningen. Hörselskador och liknande handikapp, som deltagarna ådragit sig i sitt arbete, innebar givetvis en ökad arbetsinsats från både den drabbade deltagarens och cirkelledarens sida.

Många deltagare upplevde osäkerhet om den egna förmågan och kände sig främmande inför studiesituationen, särskilt i början av studierna. Allteftersom man kom in i kamratkretsen i cirkeln och i studiearbetet, föreföll dock dessa känslor att försvinna. Cirkelledarna betonade även detta år vikten av goda studielokaler och pauser för gemensam kaffedrickning, både för trivseln i grupperna och för inlärningsresultatet. Genom en informell samvaro ökade sammanhållningen bland deltagarna, och även personer som annars kände sig osäkra vågade komma med synpunkter. Den gemenskap som en pratstund medförde påverkade positivt aktiviteten i cirkeln och gav de nya kunskaperna tid att befästas innan nästa arbetspass.

Från de studiecirklar, där kollektivanställda och tjänstemän läste i samma grupp, rapporterade ledarna att cirkelarna fungerade väl, och att deltagarna visade god sammanhållning. Någon cirkelledare ansåg att

tjänstemännen föreföll ha en mer påtaglig studiemotivation än de kollektivanställda. Sannolikt var trycket från omgivningen, särskilt från de yngre och mera välutbildade arbetskamraterna, i deras fall större.

För skiftarbetare inom industrin och för personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn tillämpades ett system med ersättare för dem som deltog i studiecirkelarna. Tidigare försöksverksamhet bland anställda med oregelbundna arbetstider har inte haft denna uppläggning. I stället har olika system för att förlägga cirkelsammankomsterna till deltagarnas fritid prövats. Vissa cirklar har tillämpat varierande sammanträdestider, och andra grupper har arbetat parallellt, så att deltagarna skulle kunna gå till den sammankomst, som passade deras arbetstider.

I många fall synes frågan om ersättare för deltagarna det andra året ha lösts tillfredsställande. Tider och lokaler för dessa cirklar beslöts i samråd med arbetsledare från respektive arbetsplats, och cirkelsammankomsterna lades följaktligen vid sådana tidpunkter som bedömdes vara de bästa från arbetstillgångs- och produktionssynpunkt. Flertalet deltagare från industrin har endast behövt ersättas var fjärde sammankomst, något som givetvis underlättade svårigheterna med ersättare.

Bland de anställda inom vårdsektorn fanns däremot större svårigheter att ersätta den personal, som deltog i FÖVUX. En del av dessa deltagare uppgav, att de ofta upplevde situationen som pressande även när ersättare fanns, genom att de kände oro över att den person som utförde arbetet i deras ställe inte var helt insatt i arbetsuppgifterna.

De hemarbetande kvinnorna hade i en del fall problem med barnpassningen under cirkelsammankomsterna. Några barn ville inte gå på den kollektivt anordnade barntillsynen, där sådan fanns, och i vissa fall var det svårt att ordna enskild barntillsyn.

I de studiecirklar, där deltagarna rekryterats från skyddade verkstäder, hade cirkelledarna i vissa fall problem att få studierna att uppfattas som meningsfulla av samtliga deltagare, på grund av att dessa, mer än i andra grupper, hade mycket varierande förkunskaper och förutsättningar för studiearbetet. Olikheterna i inlärningsförmåga medförde att cirkelarna i många fall tillämpade en något långsammare studietakt för att alla skulle ha behållning av arbetet. Kursmaterialet kunde också få differentieras något. Flera cirkelledare repeterade vid varje sammankomst grundligt vad som behandlats gången innan för att öka behållningen av tidigare stoff och underlätta studierna i fortsättningen. Trots att cirkelledarnas arbete härigenom blev mer omfattande, upplevdes just dessa cirklar av cirkelledarna som speciellt positiva och inspirerande. En cirkelledare berättade, att det var vanligt att deltagarna i hennes grupp kom till cirkeln, trots att de var sjukskrivna. Många cirkelledare påpekade dock att det var viktigt att dessa heterogent sammansatta grupper inte bestod av alltför många deltagare. I studiecirkelarna i samhällskunskap var ovan nämnda svårigheter mindre uttalade än i övriga ämnen.

3.7 Studierådgivning

Cirkelledarna gav handledning i studieteknik i början av studiecirkelns arbete. Under vårterminen skulle deltagarna enligt försöksplanen dess-

utom få studierådgivning av en yrkesvägledare från arbetsmarknadsverket. För att ge vissa grundkunskaper och förbereda frågeställningar inför detta tillfälle, utarbetades ett speciellt arbetshäfte, som delades ut i cirkelarna.

Totalt fick 65 procent av deltagarna någon form av studierådgivning, enligt de svar som lämnades på intervjuerna vid vårterminens slut. Variationen mellan de olika deltagarkategorierna var dock stor, som framgår av tabell 3.3 i tabellbilagan. På de skyddade verkstäderna uppgav hela 67 procent av deltagarna att de inte fått någon studierådgivning, medan motsvarande andel bland skiftarbetarna inom industrin var 13 procent. Hälften av deltagarna fick som planerat studierådgivning av såväl cirkelledaren som en yrkesvägledare. Övriga informerades antingen enbart av cirkelledaren eller av denne tillsammans med någon annan person.

På de skyddade verkstäderna, där studierådgivning gavs i minst utsträckning, fick den det mest positiva gensvaret. Nästan hälften ansåg att den varit mycket intressant. I övriga grupper menade enbart en fjärdedel av deltagarna, att informationen de fått varit mycket intressant, och minst positiva var skiftarbetarna inom industrin, som alltså fått studierådgivning i störst utsträckning av alla grupper (tabell 3.4.).

De som inte ansåg att studierådgivningen hade haft något intresse för dem angav ofta som skäl, att den varit alltför allmänt hållen. Det var också vanligt att deltagarna uppgav sig redan tidigare känna till allt de nu informerades om. Andra skäl till en negativ inställning var att de tillfrågade menade sig inte ha någon avsikt att byta arbete, eller att studierådgivningen inte innehållit något som de ansåg sig berörda av.

Bland dem som fann studierådgivningen intressant, angavs de vanligaste orsakerna till detta vara, att den innehållit nyttig information, samt att den givit en bild av hur arbetsförmedlingen arbetar. Omkring hälften av alla de deltagare som fick studierådgivning tyckte också, att de efter informationen bättre visste vart man kan vända sig med frågor angående yrkesval och studierådgivning.

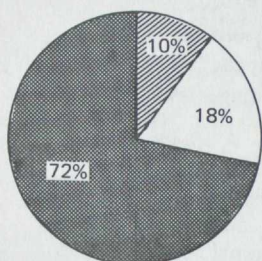
Cirka en fjärdedel av dem som fick studierådgivning uppgav, att de inte fått det speciellt utarbetade arbetshäftet. Av dem som fått det, ansåg 16 procent att arbetshäftets innehåll var av intresse, medan dubbelt så många menade att det inte var det. Övriga ville över huvud taget inte ta ställning till häftets innehåll, oftast med motiveringen att de inte kunde erinra sig det. De som var negativa till innehållet uppgav som främsta orsak, att de redan kände till vad som stod där, samt att innehållet inte berörde dem personligen.

De enskilda yrkesvägledarnas insatser förefaller i stor utsträckning ha påverkat det mottagande studierådgivningen fick i studiecirkelarna. De som lyckades bäst anknöt sin framställning till deltagarnas situation, gav konkreta svar på frågor och kunde på så vis engagera alla. Att i förväg ha underrättat sig om vilka deltagare, som skulle informeras, och ha anpassat studierådgivningen efter dem, uppfattades således mycket positivt.

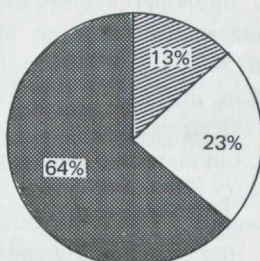
I stort sett lika många cirkelledare var positivt inställda till studierådgivningen som de som var negativa. De senare ansåg inte att studievägledningen hade någon funktion att fylla i studiecirkel. De framhöll att deltagarna kom till cirkeln för att studera ett speciellt ämne och inte för

Figur 37 Deltagarnas uppfattning om stimulansbidragets betydelse under studietiden, procent

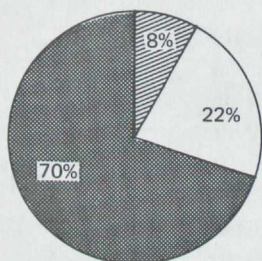
n = antalet intervjuade

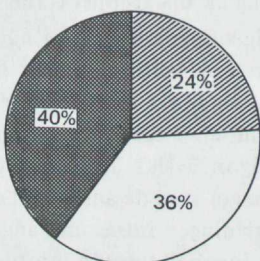
Tidigare FÖVUX-deltagare
n = 51

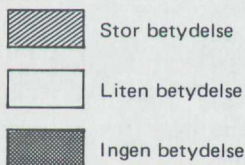
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX
n = 39

Hemarbetande kvinnor
n = 66

Anställda vid skyddade verkstäder
n = 42

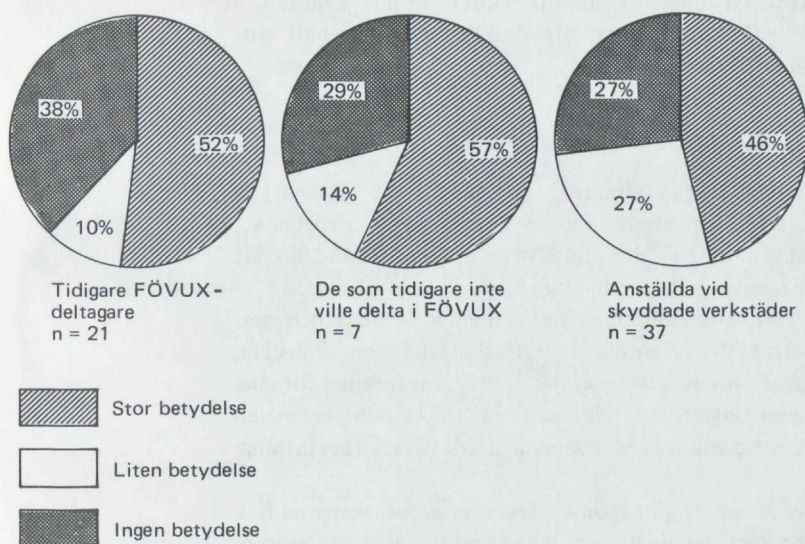

att motiveras att intressera sig för studierådgivning eller yrkesvägledning, särskilt inte de redan yrkesverksamma. Vissa cirkelledare i Norrbotten var särskilt negativa, då deltagarna där kunde tänkas ha en negativ grundinställning till arbetsmarknadsverket. De cirkelledare, som var positiva till studierådgivning ansåg att den, rätt utformad, kunde utgöra ett bra sätt att nå en i annat fall svåråtkomlig grupp människor. I den lilla gruppen där man känner varandra, vågar alla ställa frågor, och man borde alltså därför ge tillfälle till studievägledning i cirklarna.

Flera cirkelledare menade att de själva inte var kompetenta att ge information i studierådgivningsfrågor, utan att sådan borde förbehållas

Figur 38 Deltagarnas uppfattning om betydelsen av studier på delad arbetstid och fritid under studietiden, procent

n = antalet intervjuade

fackmän. Andra ansåg att de själva behövde mer kunskaper, innan de kunde ta upp diskussioner kring studierådgivning. Några, främst de som undervisade i samhällskunskap, ansåg dock att de utan ytterligare förberedelser kunde klara informationen i cirklarna.

3.8 Studievillkor och studiestöd

Vid verksamhetsårets slut tillfrågades de deltagare, som studerat på studievillkoren studier på fritid med stimulansbidrag och studier på delad arbetstid och fritid, om vilken betydelse dessa villkor haft för dem under studietiden. Den procentuella fördelningen av deras svar återfinns i figurerna 37 och 38.

Tre av de grupper som studerade med stimulansbidrag uppgav att studievillkoret inte hade haft något större betydelse för dem. Bland de tidigare FÖVUX-deltagarna, de som tidigare inte ville delta i FÖVUX och de hemarbetande kvinnorna, ansåg två tredjedelar att stimulansbidraget inte hade haft någon som helst betydelse för dem. De anställda vid skyddade verkstäder var däremot mera positiva till stimulansbidraget. Ungefär en fjärdedel bedömde det ha haft stor betydelse, men även i denna grupp menade 40 procent att stimulansbidraget var utan betydelse för dem.

Studier på delad arbetstid och fritid bedömdes generellt positivare av de deltagare som studerade på detta studievillkor. Ungefär hälften av deltagarna ansåg att möjligheten att få läsa delvis på arbetstid var mycket

betydelsefull för dem. Observera dock, att antalet intervjuade är mycket litet, varför resultatet bör tolkas med försiktighet (figur 38).

Endast de hemarbetande kvinnorna sökte och erhöll studiestöd i större omfattning. Av de kvinnor som fått studiestöd uppgav en fjärdedel att detta utgjort en förutsättning för att de skulle kunna genomföra studierna. Ytterligare 50 procent ansåg att studiestödet hade haft stor betydelse för dem under studiernas gång.

3.9 Hur deltagarnas förväntningar inför studierna uppfyllts

Vid studieverksamhetens början trodde i genomsnitt 28 procent av deltagarna att de skulle få *stor* användning av kursen och 71 procent att de skulle få *någon* användning av den. Endast en procent trodde inte att de skulle få någon användning alls av sina kunskaper från studierna.

En viss skillnad i förhandsinställning förelåg mellan de olika deltagarkategorierna (tabell 3.5). Mest positiva var skiftarbetarna inom industrin, bland vilka 35 procent trodde att de skulle få stor användning för sina nya kunskaper. De som tidigare inte ville delta i FÖVUX och personalen med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn hade de lägsta förväntningarna på kursen.

De som trodde att de skulle få någon användning av kunskaperna fick också ange inom vilka områden de hade sådana förväntningar. Motsvarande fråga ställdes också vid intervjuerna vid vårterminens slut. Resultaten från båda tillfällena redovisas i tabellerna 3.6–3.12 i tabellbilagan.

Gemensamt för alla grupperna var att de vid studiestarten i högre grad än vid kursens slut trodde att de skulle få användning av kunskaperna i föreningslivet. I samtliga grupper ansåg också deltagarna att de skulle kunna använda de nya kunskaperna i kontakten med massmedierna, alltså när de läste tidningar, såg på tv eller lyssnade på radio. Förväntningar att kunskaperna skulle komma att medföra ett ökat självförtroende var också mycket vanliga.

Grupperna tidigare FÖVUX-deltagare, de som tidigare inte ville delta i FÖVUX och skiftarbetare inom industrin var efter studiernas slut mera positiva till att kunna använda kunskaperna i sitt arbete än vid studiestarten. Inom övriga användningsområden förändrades deras förväntningar på kunskapernas användbarhet endast i liten utsträckning.

Personalen med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn bedömde efter kursen i större utsträckning än före den, att de skulle kunna använda kunskaperna de fått i cirkeln vid ett eventuellt byte av arbete.

Vid cirkelstarten väntade sig de hemarbetande kvinnorna till viss del att studierna skulle göra det lättare för dem att få förvärsarbete, men denna förmodan var avsevärt mycket mindre efter genomgången kurs. Efter cirkelstudierna var de däremot mer positiva till att genom de nya kunskaperna få kontakt med barn och ungdom än före kursen.

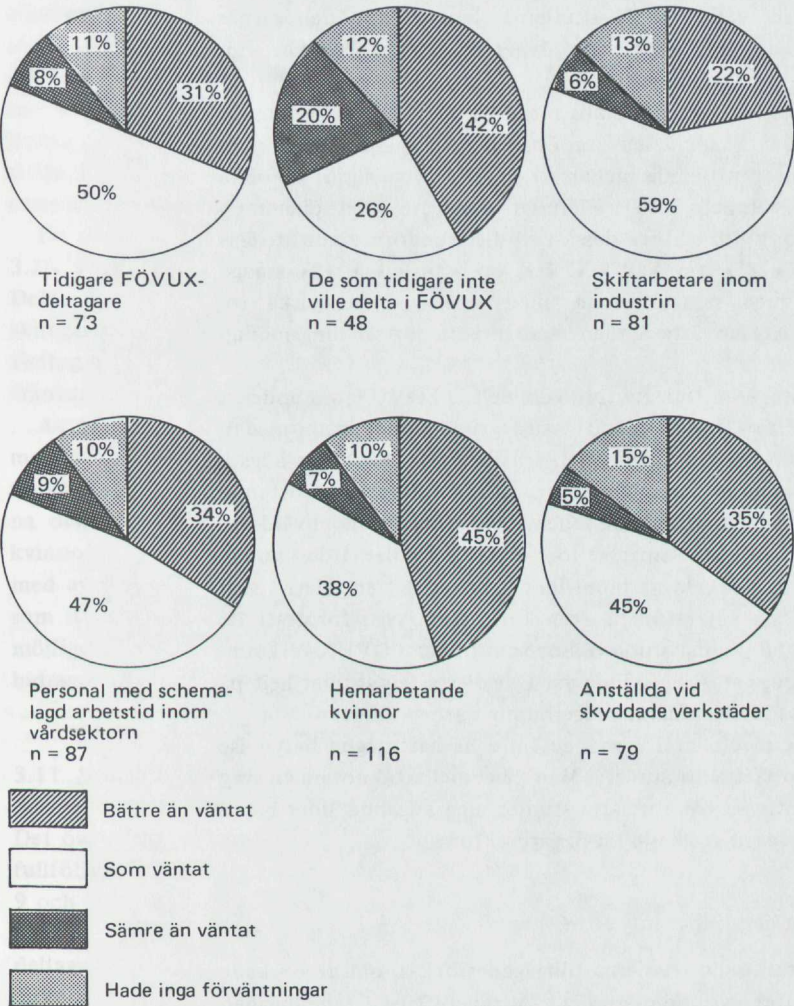
De anställda vid skyddade verkstäder var efter kursens slut mindre positivt inställda till användbarheten av kunskaperna på alla områden utom beträffande möjligheten av att studera vidare.

Deltagarna ansåg i de allra flesta fall att kursen som helhet motsvarat deras förväntningar. Endast åtta procent tyckte att den hade varit sämre

än de väntat sig. Drygt en tredjedel, 35 procent, ansåg att studiecirkeln varit bättre än väntat, medan 45 procent menade att den motsvarat förväntningarna. Övriga hade inte haft några förväntningar på kursen. Nedan presenteras hur de olika deltagarkategorierna upplevde sitt utbyte av kursen (figur 39).

Figur 39 Hur kursen motsvarat deltagarnas förväntningar, procent

n = antalet intervjuade

Mest tillfreds var, som framgår av figuren, de som tidigare inte ville delta i FÖVUX och de hemarbetande kvinnorna. Det är dock intressant, att trots att en stor andel av dem som tidigare inte ville delta tyckte att kursen var bättre än de väntat sig, fanns också i denna grupp den största andelen som var besvikna.

De som tyckte kursen var bättre eller sämre än de väntat sig ombads motivera sina svar. De vanligaste skälen till en positiv inställning var att det gick lättare att följa med i studierna, att kunskaperna från studierna var större, och att cirkelledaren var trevligare än de väntat sig. De som var missnöjda ansåg att cirkelledaren gick fram i alltför snabb takt eller förklarade otillräckligt, men också i några fall att takten i cirkelarbetet var för långsam.

3.9.1 Planer på fortsatta studier

Vissa slutsatser om vad FÖVUX-studierna innebar för deltagarnas fortsatta intresse, kan dras utifrån de planer på fortsatta studier som deltagarna uppgav vid intervjuerna.

Genomgående för deltagarna i alla grupper var, att intresset för fortsatta studier var stort. Andelen som önskade att i någon form uppta studierna under hösten varierade mellan 61 och 85 procent för de olika deltagarkategorierna (tabell 3.13). Flertalet deltagare med planer på fortsatta studier avsåg att bedriva dessa i studiecirkelform samt att läsa det ämne de studerat inom FÖVUX. Det är naturligt att så många ämnade fortsätta med samma ämne, med tanke på att cirka tre fjärdedelar av alla cirklar läste ämnen med direkta fortsättningsmöjligheter.

Bland de deltagare, som tidigare inte ville delta i FÖVUX, var andelen som önskade fortsätta lägre än bland övriga gruppers deltagare, medan andelen osäkra inom samma grupp var förhållandevis hög. Den högsta andelen som planerade att läsa vidare återfanns bland de hemarbetande kvinnorna och bland personalen med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn, där 85 procent uttalade intresse för fortsatta studier. I den senare gruppen och bland skiftarbetarna inom industrin var det en relativt stor andel som uppgav sig vilja studera även fortsättningsvis, förutsatt de kunde få göra det på samma studievillkor som under FÖVUX-verksamheten. För dessa grupper av anställda var i de flesta fall studier helt på fritid otänkbara på grund av deras oregelbundna arbetstider.

Deltagarnas ålder förefaller i allmänhet inte ha haft någon betydelse för deras vilja att fortsätta att studera. Man kan emellertid notera en svag tendens till ökat intresse för fortsatta studier med stigande ålder bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn.

3.9.2 Önskemål om betyg eller intyg

De deltagare som fullföljde studierna tillfrågades också, om de önskade betyg eller intyg efter avslutade studier. Av tabell 3.14 i tabellbilagan framgår, att intresset för betyg genomgående var litet. Däremot var andelen som ville ha ett intyg på sitt deltagande i en studiecirkel förhållandevis stor, speciellt i de båda deltagarkategorierna med mest kvinnliga deltagare.

Hemarbetande kvinnor ville i störst utsträckning, 66 procent, ha betyg eller intyg, något som var förklarligt med tanke på att många i denna grupp förmodligen planerade att söka förvärvsarbete.

3.10 Frånvaro

Den högsta frånvarofrekvensen under andra försöksåret hade deltagarna med oregelbundna arbetstider inom såväl industrin som vårdsektorn. De hemarbetande kvinnorna var mera sällan frånvarande än övriga grupper (tabell 3.15).

Även under det första försöksåret hade de deltagare, som var sysselsatta inom vårddyrken, den största frånvaron. Många av dessa deltagare var då obenägna att lämna arbetet för att gå i studiecirkel, eftersom de menade att arbetskamraterna därigenom fick en större arbetsbörda. Denna anledning till frånvaron tycks ha minskat under det andra försöksåret, så att det vanligaste skälet nu i stället var sjukdom. För denna deltagarkategori var också, som tidigare redovisats, studierna speciellt upplagda med tanke på att deltagarna skulle ha möjlighet att lämna arbetet för att delta i cirkelsammanskomsterna. Samma förhållande rådde för skiftarbetarna inom industrin, men här synes arbetet i större utsträckning ha utgjort en hindrande faktor (tabell 3.16).

De som tidigare inte ville delta i FÖVUX hade, som framgår av tabell 3.16 i tabellbilagan, en mycket hög frånvaro på grund av sitt arbete. Detta berodde i hög grad på att deltagarna i Malmberget fick ändrad skiftgång, och därmed större svårigheter att delta i studiecirkelarna. Deltagarna från skyddade verkstäder hade helt naturligt den mesta frånvaron från cirkelarna på grund av sjukdom.

Av försöket framgår ingen enstämig tendens för frånvarofrekvensen mellan de olika studievillkoren. Studier på delad arbetstid och fritid tycks dock ha medfört en lägre frånvaro för de tidigare FÖVUX-deltagarna och för dem som tidigare inte ville delta. Bland de hemarbetande kvinnorna förelåg ingen som helst skillnad mellan de båda studievillkoren med avseende på frånvarofrekvensen. På de skyddade verkstäderna var de som studerade med stimulansbidrag mera sällan frånvarande än de övriga, möjligen beroende på kravet på en viss närvarofrekvens för att stimulansbidraget skulle utbetalas (tabell 3.15).

3.11 Studiernas varaktighet

Det övervägande flertalet av dem som uttagits att delta i FÖVUX-studier fullföljde dessa. Andelen som aldrig påbörjade studierna varierade mellan 9 och 23 procent, och andelen studieavbrytare mellan 10 och 26 procent för de olika deltagargrupperna. En redovisning över antalet uttagna deltagare, hur många av dem som aldrig kom till cirkelarna eller avbröt cirkelarbetet och hur många som fullföljde sina studier återfinns i tabell 3.17 i tabellbilagan.

Som framgår av denna tabell var de som tidigare deltagit i FÖVUX-studier betydligt mer benägna att fullfölja cirkelarbetet det andra året än övriga grupper. Dessa deltagare hade erfarenhet av cirkelstudier, och för dem rådde troligen därför mindre sannolikhet för besvikelser. I denna grupp fullföljde 81 procent sina studier.

Den största andelen personer som aldrig kom till cirkeln fanns bland

de hemarbetande kvinnorna och bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX. Dessa båda grupper hade däremot en låg andel studieavbrytare. De hemarbetande kvinnorna visade även vid rekryteringen den största osäkerhetskänslan inför studier. En likartad osäkerhet inför studierna tycks också ha förelegat bland dem som tidigare inte ville delta.

Bland skiftarbetarna inom industrin fanns en större andel, som avbröt studierna, än som aldrig påbörjade dem. Totalt har denna grupp den lägsta andelen fullföljare, 57 procent av dem som uttagits som deltagare.

Alla kategorier, de som inte påbörjade sina studier, de som avbröt dem och de som fullföljde cirkelarbetet, har intervjuats. Deltagarna i cirkelarna har även, som tidigare nämnts i avsnitt 2.3, besvarat enkäter. De tabeller till detta avsnitt som redovisas i tabellbilagan bygger dels på intervjuer, dels på enkäter. Svarsfrekvensen för de olika undersökningarna framgår av tabellerna 2.13 och 3.18. Ett mindre bortfall förekommer. Detta redovisas i tabellerna som "ej avgivit svar". I denna grupp ingår även enstaka obesvarade frågor ur en i övrigt besvarad enkät eller intervju.

Det vore av intresse att göra en närmare analys av dem som uttogs till deltagare i studiecirklarna med avseende på vissa bakgrundsfaktorer, för att se om dessa kan tänkas ha påverkat benägenheten att aldrig påbörja studierna eller att avbryta dem under terminernas gång. De flesta grupperna var emellertid så små, att det inte är meningsfullt att göra något utförligare analys av materialet. De skillnader som förekommer är också i många fall relativt obetydliga och kan bero på slumpmässiga variationer.

Vid en granskning av materialet framkommer dock vissa tendenser, gemensamma för de flesta deltagarkategorierna. Dessa redovisas i följande avsnitt. Hela det siffermaterial, som insamlats angående bakgrundsvariablerna, redovisas i tabellbilagan, tabellerna 3.19–3.56.

3.11.1 Studiernas varaktighet med avseende på kön

I de tre deltagargrupper där en uppdelning på kön är meningsfull visade kvinnorna en större benägenhet än männen att fullfölja studierna. En jämförelse mellan de olika grupperna med oregelbundna arbetstider visade också en högre avbrottsfrekvens bland skiftarbetare inom industrin, som helt övervägande var män, jämfört med personal inom vårdsektorn, där nästan samtliga var kvinnor. Männen avbröt således redan påbörjade studier i betydligt större utsträckning än kvinnorna. Benägenheten att inte påbörja studierna var däremot i stort sett lika bland män och kvinnor.

3.11.2 Studiernas varaktighet med avseende på ålder

Inom alla deltagargrupper avbröt de yngre deltagarna sina studier i större utsträckning än de äldre. Tendensen beträffande benägenheten att inte påbörja studierna var inte lika klar, men i de flesta grupperna uteblev en större andel av de yngre än av de äldre från studiестarten. Att den äldsta åldersgruppen visade större uthållighet i studierna framkom också i rekryteringsarbetet, där de äldre som deltog i FÖVUX:s första försöksår

var mer intresserade än de yngre av att fortsätta ytterligare ett år.

Skiftarbetarna inom industrin utgjorde dock ett undantag. Tendensen i denna grupp var rakt motsatt mot övriga deltagare. En betydligt större andel i den äldsta åldersgruppen än i de båda yngre påbörjade aldrig studierna. Som tidigare redovisats i avsnitt 2.6.3 var de äldsta skiftarbetarna svårare att rekrytera till studier än de yngre. Visserligen förekom en sådan tendens inom de flesta försöksgrupperna, men den var speciellt uttalad inom denna grupp. En mängd orsaker kan tänkas ligga bakom detta resultat. Det förefaller troligt att det ofta både fysiskt och psykiskt tröttnande skiftarbetet gjorde att de äldsta upplevde det svårt att orka med studierna, och det är också sannolikt att det monotona arbetet verkat passiviserande, vilket alltmer givit sig till känna med stigande ålder. Äldre anställda kan dessutom uppleva en starkare bundenhet till det företag där de är anställda, och detta kan också ha bidragit till att de tvekade att delta i studierna, då dessa delvis bedrevs på arbetstid.

3.11.3 Studiernas varaktighet med avseende på grundutbildning

De tidigare FÖVUX-deltagarna och de som tidigare inte ville delta i FÖVUX bestod nästan uteslutande av deltagare med sex- eller sjuårig folkskola som enda grundutbildning. Inga slutsatser kan därför dras om grundutbildningens eventuella betydelse för studiernas varaktighet i dessa grupper. I de övriga grupperna visade de med sex- eller sjuårig folkskola mindre benägenhet att påbörja studierna än de övriga. Det förefaller också som om de med kortare grundutbildning avbröt studierna i högre utsträckning än de med något längre utbildning, skiftarbetarna inom industrin dock undantagna.

3.11.4 Studiernas varaktighet med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning

I samtliga grupper visade de uttagna deltagare, som redan tidigare studerat i någon form efter avslutad grundutbildning, en större benägenhet att inte påbörja studierna. En jämförelse av frekvensen studieavbrott mellan deltagare med respektive utan tidigare studievana ger emellertid mycket olika resultat i de olika deltagarkategorierna.

3.11.5 Studiernas varaktighet med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen

Det föreligger ingen entydig tendens beträffande restidens betydelse för benägenheten att inte påbörja eller att avbryta studierna inom FÖVUX.

3.11.6 Studiernas varaktighet med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst

Bland de anställda med oregelbundna arbetstider inom industrin och vårdsektorn samt bland de anställda vid skyddade verkstäder fanns en tendens att fullfölja studierna i minskad utsträckning vid stigande

familjeinkomst. I de övriga grupperna var endera tendensen ojämn eller antalet deltagare i respektive inkomstklass för litet för att någon tolkning av resultatet skall kunna göras.

3.11.7 Studiernas varaktighet med avseende på antalet hemmavarande barn

Någon entydig tendens beträffande betydelsen av antalet hemmavarande barn för benägenheten att inte påbörja studierna förekommer inte. De med ett eller två hemmavarande barn synes ha avbrutit sina studier i något större utsträckning än de utan hemmavarande barn. Även här utgjorde dock skiftarbetarna inom industrin ett undantag.

3.12 Uppgivna orsaker till att inte påbörja studierna

Det vanligaste skälet till att inte påbörja studierna var för de flesta uttagna deltagarna att de inte trodde sig kunna följa med i cirkelarbetet. Frågan ställdes till de intervjuade som komplement till de spontant avgivna svaren, eftersom det föreföll troligt att anledningar av detta slag låg bakom deras beslut. Detta har medfört att summeringarna i tabell 3.57, som redovisar de uppgivna orsakerna, överstiger antalet intervjuade personer. För varje deltagarkategori har dock även angivits antalet intervjupersoner.

Påfallande många uppgav alltså att de ångrade sin anmälan under tiden fram till studiestarten, därför att de trodde att studierna skulle bli för svåra för dem.

En annan vanlig orsak till att utebli från cirkeln angavs vara bristande tid. Tid och plats för cirkelsammankomsterna passade inte för vissa deltagare, och en del av dem som aldrig påbörjade studierna ångrade sin anmälan, eftersom de inte längre kände sig intresserade av studier.

Sjukdom var särskilt vanligt som skäl för att inte påbörja studierna bland hemarbetande kvinnor och anställda vid skyddade verkstäder. För personal inom vårdsektorn, som till helt övervägande del var kvinnor, var familje- och barntillsynsproblem en inte helt ovanlig orsak till att ej komma till cirkeln.

Även sådana anledningar som uppgivits av någon enstaka person kan vara av intresse att notera, t. ex. att någon avstod från studierna därför att en väninna inte kom i samma cirkel, eller att en uttagen deltagare inte började studierna därför att han var rädd att förlora sitt arbete.

Det förefaller troligt att osäkerhetskänslor kan ligga bakom många av de anförda skälen till att avstå från studierna. Av de uppgivna orsakerna torde dock cirka 40 procent ha sin grund i rent praktiska problem, varav många inte kunde påverkas av den uttagne deltagaren.

3.13 Uppgivna orsaker till att avbryta studierna

Praktiska orsaker, som byte av arbete eller arbetstider, flyttning eller påbörjat förvärvsarbete, framhölls i svaren på den fråga i intervjuerna, som gällde skälen till att avbryta studierna (tabell 3.58). Bristande tid var

en annan orsak till att sluta i studiecirkeln. Många uppgav också att de ångrat sig, att de inte längre var intresserade, att de haft svårigheter att följa med i kurser av olika skäl eller liknande anledningar. Problem med att få ersättare på arbetet gjorde att några avbröt sina studier.

Också när det gäller orsakerna till studieavbrott torde omkring 40 procent av de uppgivna anledningarna ha sin grund i problem av rent praktisk natur.

3.14 Synpunkter från arbetsledare inom industrin och vårdsektorn

På de arbetsplatser där skiftarbetare inom industrin och personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn rekryterades till försöksverksamheten gjordes vid vårterminens slut intervjuer med tre arbetsledare från respektive arbetsplats. Sammanlagt har således 18 arbetsledare intervjuats.

De berörda arbetsledarna inom industrin hade i god tid innan den uppsökande verksamheten startade fått information om FÖVUX, dels av respektive personalavdelning, dels av studieorganisatorerna. På två av arbetsplatserna hade dessutom en funktionär från den lokala ABF-avdelningen informerat de personer, som engagerades i FÖVUX. Åtta av de nio arbetsledarna uppgav att de var helt nöjda med utformningen av den information som givits. De framhöll speciellt vikten av att alla berörda hade givits tillfälle att ge synpunkter på planeringen och uppläggningsen av studierna. En arbetsledare ansåg dock, att informationen varit alltför knapphändig. Han hade i stället föredragit att information givits avdelningsvis med avdelningschefen närvarande, så att tillfälle hade funnits att diskutera försöksverksamheten mer i detalj.

Inom industrin gavs deltagarna som tidigare nämnts möjlighet att studera delvis på arbetstid. Enligt arbetsledarna innebar detta inga större problem. Som försöksverksamheten var upplagd, behövde deltagarna i regel endast ersättas i arbetet var fjärde eller var femte vecka. Visserligen förekom tillfällen då det kunde vara svårt att få ersättare, och särskilt då för deltagare med mycket speciella arbetsuppgifter, men i stort sett verkar systemet med ersättare ha fungerat tillfredsställande.

Arbetsledarna ombads också lämna förslag till åtgärder för att underlätta en studieuppläggning av det slag FÖVUX inneburit. De flesta ansåg dock att den försöksuppläggning som genomförts fungerat tillfredsställande. En av arbetsledarna framförde åsikten, att personalen borde utökas så att ersättare hela tiden fanns tillgängliga för att ge skiftarbetarna möjlighet att delta i sociala aktiviteter av alla slag. En annan menade, att deltagarna i studiecirkelarna borde få ersättning för den fritid som gick åt till studiearbetet.

De arbetsledare, som hade synpunkter på tidsmässig förläggning av cirkelsammankomsterna, föreslog skiftbytet vid 14-tiden, eftersom personalstyrkan var störst vid denna tid. De dagtidsarbetande anställda var däremot fortfarande kvar i arbete, och följaktligen var det lättare än vid andra tidpunkter att få ersättare för dem som gick i studiecirkel.

Samtliga intervjuade arbetsledare ansåg att den möjlighet för skiftarbetare att delta i studiecirkel, som FÖVUX innebar, var ett gott initiativ.

En av arbetsledarna tyckte dock att en större andel av studietiden borde förläggas till arbetstid, eftersom studierna som regel krävde vissa förberedelser hemma av deltagarna. Försöksuppläggningsen under FÖVUX:s andra försöksår innebar att ungefär 20 procent av studietiden legat på arbetstid, men arbetsledarna menade att denna andel borde ha varit 50 procent.

En mycket positiv inställning till försöksverksamheten som helhet var gemensam för de arbetsledare inom industrin, som intervjuades om sina erfarenheter.

Inom vårdsektorn rekryterades deltagarna från sjukhus på tre orter. På ett av sjukhusen informerade personalavdelningen berörda arbetsledare vid en konferens, medan i en del av de övriga fallen studieorganisatörerna sökte upp arbetsledarna för att berätta vad FÖVUX innebar. Informationen till en del av arbetsledarna kom dels för sent, dels var den i ett par fall mycket bristfällig. Det är troligt att vissa problem, som uppkom under studietiden, skulle ha kunnat undvikas om arbetsledarna givits mer omfattande kunskaper om FÖVUX.

Liksom inom industrin ansåg arbetsledarna inom vårdsektorn, att informationen om försöksverksamheten främst borde komma från respektive personalavdelning. En av arbetsledarna påpekade att det var viktigt att samtliga från avdelningen var närvarande när informationen gavs, för att undvika onödiga missförstånd under det kommande arbetets gång. Liksom under det första försöksåret förekom även detta andra år en del problem med att skaffa ersättare för dem som deltog i studiecirklar inom försöksverksamheten. En av arbetsledarna berättade att det förhållandet att endast en del av dem, som anmält sig till FÖVUX, kunde beredas plats i studiecirklar inom försöksverksamheten hade förorsakat viss avund bland personalen. På grund av detta hade det i början varit vissa svårigheter att skaffa ersättare för dem som deltog i studiecirkelarna. En annan arbetsledare hade, på grund av att avdelningen även i normala fall hade för liten personal, speciellt svårt att låta de ordinarie anställda gå ifrån arbetet för att delta i studierna. Två arbetsledare uppgav däremot att försöksverksamheten för deras del inte inneburit några som helst svårigheter.

Samtliga arbetsledare ansåg att den viktigaste åtgärden för att underlätta en studieuppläggning som den i FÖVUX, var att skaffa tillräckligt med extrapersonal, som var väl insatt i arbetet på den speciella avdelningen.

Flertalet av de intervjuade tyckte att den lämpligaste tidpunkten för sammankomster med deltagare från en sjukvårdsinrättning var på kvällstid. Ett par ansåg dock att cirkeln med fördel kunde förläggas till besökstiden vissa eftermiddagar.

I princip ansåg flertalet arbetsledare att personal med schemalagd arbetstid borde beredas möjlighet att delta i studiecirklar, som i viss utsträckning förlagts till arbetstid. Många var dock tveksamma till möjligheterna att lösa frågan om ersättare. En av arbetsledarna ifrågasatte ämnesvalet inom FÖVUX, eftersom inte något av de ämnen som erbjöds var direkt användbart i arbetet. Denna arbetsledare hade föredragit att personalen inom vårdsektorn erbjudits sjukvårdskurser, då många av de

äldre anställda var i behov av vidareutbildning inom sitt yrke. Andra kurser borde ligga helt på fritid utan några som helst studiestimulerande åtgärder för dem som ville delta.

En annan arbetsledare var mycket positiv till försöksverksamheten som helhet, som hon upplevde som utvecklande. Vidare berättade hon att cirkelarbetet diskuterades flitigt på rasterna i arbetet, och hon ansåg dessa diskussioner trevliga och meningsfulla.

Tabellbilaga

Tabell 2.1 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare för de olika orterna

Ort	Antal att kontakta	% kontaktade	Önskade delta, % av de kontaktade
Malmberget	77	100	26
Borås	83	100	64
Malmö	83	100	64
Totalt	243	100	52

Tabell 2.2 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare fördelat på de olika åldersgrupperna. Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent

Ort	Antal att kontakta och antal kontaktade fördelat på åldrar						Därav önskar delta fördelat på åldrar																	
	25–39 år			40–50 år			51–67 år			Totalt			25–39 år			40–50 år			51–67 år			Totalt		
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%		
Malmberget	32	42	28	36	17	22	77	100	9	28	6	21	5	29	20	26								
Borås	22	27	23	28	38	45	83	100	11	50	14	61	28	74	53	64								
Malmö	30	36	31	37	22	27	83	100	18	60	23	74	12	55	53	64								
Totalt Absoluta tal	84		82		77		243		38	45	43	52	45	58	126	52								
%		35		34		31		100																

Tabell 2.3 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte velat delta i FÖVUX för de olika orterna totalt och uppdelat på studievillkor

Ort	Antal att kontakta				% kontaktade				Önskadelta % av de kontaktade			
	Studier på fritid utan stulansbidrag	Studier på fritid med stimulansbidrag	Studier på de-lad ar-betstid och fritid	Totalt	Studier på fritid utan stulansbidrag	Studier på fritid med stimulansbidrag	Studier på de-lad ar-betstid och fritid	Totalt	Studier på fritid utan stulansbidrag	Studier på fritid med stimulansbidrag	Studier på de-lad ar-betstid och fritid	Totalt
Malmö	152	154	154	460	98	96	95	97	33	32	69	48
Malmö	82	76	76	234	96	96	98	97	7	7	10	7
varav tjänstemän	35	30	33	98	97	100	100	99	9	13	7	10
Totalt Absoluta tal	—	—	—	—	—	—	—	—	15	13	6	11
%	—	—	—	—	—	—	—	—	9	11	14	11
I uppgifter saknas												

Tabell 2.4 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte velat delta i FÖVUX fördelat på de olika åldersgrupperna.
 Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent

Ort	Antal att kontakta fördelat på åldrar						Antal kontaktade fördelat på åldrar					
	25–39 år		40–50 år		51–67 år		25–39 år		40–50 år		51–67 år	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
Malmberget	– ¹	– ¹	– ¹	– ¹	– ¹	– ¹	28	48	12	21	18	31
Borås	41	9	111	24	308	67	38	9	109	25	297	66
Malmö	60	26	50	21	124	53	60	27	45	20	121	53
Totalt Absoluta tal	– ¹	– ¹	– ¹	– ¹	– ¹	– ¹	126	17	166	23	436	60
%												100

Ort	Antal kontaktade fördelat på åldrar						Därav önskar delta fördelat på åldrar					
	25–39 år		40–50 år		51–67 år		25–39 år		40–50 år		51–67 år	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
Malmberget	28	48	12	21	18	31	13	46	6	50	9	50
Borås	38	9	109	25	297	66	6	16	11	10	14	5
Malmö	60	27	45	20	121	53	3	5	8	18	11	9
Totalt Absoluta tal	126	17	166	23	436	60	22	17	25	15	34	8
%							100		728		81	11

¹ uppgifter saknas

Tabell 2.5 Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbete-
tare inom industrin för de olika orterna

Ort	Antal att kontakta	% kontak- tade	Önskade delta % av de kontaktade
Kalix	316	45	55
Luleå	1 500	23	55
Norrköping	293	67	54
Totalt	2 109	32	55

Tabell 2.6 Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare inom industrin fördelat på de olika åldersgrupperna. Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent

Ort	Antal att kontakta fördelat på åldrar						Antal kontaktade fördelat på åldrar					
	25-39 år		40-50 år		51-67 år		25-39 år		40-50 år		51-67 år	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
Kalix	159	50	76	24	81	26	64	45	50	35	29	20
Luleå	— ¹	— ¹	— ¹	— ¹	— ¹	— ¹	163	48	113	34	61	18
Norrköping	114	39	73	25	106	36	89	46	56	29	50	25
Totalt Absoluta tal	— ¹	— ¹	— ¹	— ¹	— ¹	— ¹	316	47	219	32	140	21
%							100					100

Ort	Antal kontaktade fördelat på åldrar						Därav önskar delta fördelat på åldrar					
	25-39 år		40-50 år		51-67 år		25-39 år		40-50 år		51-67 år	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
Kalix	64	45	50	35	29	20	47	73	27	54	5	17
Luleå	163	48	113	34	61	18	104	64	56	50	25	41
Norrköping	89	46	56	29	50	25	57	64	33	59	16	32
Totalt Absoluta tal	316	47	219	32	140	21	208	66	116	53	46	33
%							100					55

¹ uppgifter saknas

Tabell 2.7 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn för de olika orterna

Ort	Antal att kontakta	% kontak-tade	Önskade delta % av de kontaktade
Södertälje	348	68	74
Luleå	507	33	54
Norrköping	928	24	51
Totalt	1 783	35	60

Tabell 2.8 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn fördelat på de olika åldersgrupperna. Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent

Ort	Antal att kontakta fördelat på åldrar				Antal kontaktade fördelat på åldrar			
	24-39 år		40-50 år		51-67 år		Totalt	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Äld. uppg. saknas	Totalt
Södertälje	124	36	130	37	94	27		348
Luleå	326	64	145	29	36	7		507
Norrköping	479	52	269	29	180	19		928
Totalt	929		544		310			1 783
Absoluta tal		52		31		17		100
%								

Ort	Antal kontaktade fördelat på åldrar				Därav önskar delta fördelat på åldrar			
	25-39 år		40-50 år		51-67 år		Totalt	
	Äld. uppg. saknas	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Totalt
Södertälje		122	51	65	27	50	22	237
Luleå	35	69	41	42	25	23	14	169
Norrköping		81	36	69	31	76	33	226
Totalt		272		176		149		632
Absoluta tal			43		28		24	
%		6						

1 Uppgifter saknas
2 Procentsatserna beräknade på summan av två orter

Tabell 2.9 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hembärande kvinnor för de olika orterna totalt och uppdelat på studievillkor

Ort	Antal att kontakta			% kontaktade		Önskade delta % av de kontaktade		
	Studier utan stimulansbidrag	Studier med stimulansbidrag	Totalt	Studier utan stimulansbidrag	Studier med stimulansbidrag	Totalt	Studier utan stimulansbidrag	Studier med stimulansbidrag
Kalix	57	40	97	84	83	35	42	38
Luleå	118	43	161	36	49	43	43	43
Älvdalen	25	30	55	100	100	60	63	60
Södertälje	110	103	213	28	34	31	54	57
Norrköping	117	113	230	47	28	36	41	38
Malmö	171	210	381	26	25	55	42	48
Totalt	598	539	1 137	41	38	46	47	46

Tabell 2.11 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder för de olika orterna

Ort	Antal att kontakta	% kontak-tade	Önskade delta % av de kontaktade
Mora/Orsa	49	82	48
Solna	163	57	49
Borås	118	76	73
Totalt	330	68	59

Tabell 2.12 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder fördelat på de olika åldersgrupperna. Antal att kontakta, antal kontaktade och antal intresserade av att delta, absoluta tal och procent

Ort	Antal att kontakta fördelat på åldrar						Antal kontaktade fördelat på åldrar					
	25-39 år		40-50 år		51-67 år		25-39 år		40-50 år		51-67 år	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
Mora/Orsa	9	18	7	14	33	68	9	23	4	10	27	67
Solna	41	25	42	26	80	49	163	100	19	20	44	48
Borås	31	26	28	24	59	50	118	100	25	28	35	29
Totalt Absoluta tal	81	25	77	23	172	52	330	100	48	22	106	47
%												100

Ort	Antal kontaktade fördelade på åldrar						Därav önskar delta fördelat på åldrar					
	25-39 år		40-50 år		51-67 år		25-39 år		40-50 år		51-67 år	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
Mora/Orsa	9	23	4	10	27	67	8	89	3	43	8	24
Solna	30	32	19	20	44	48	18	60	6	32	22	50
Borås	30	33	25	28	35	29	25	83	21	84	20	57
Totalt Absoluta tal	69	31	48	22	106	47	51	74	30	63	50	47
%												59

Tabell 2.13 Svarsfrekvens för enkäter respektive intervjuer bland deltagarna i FÖVUX det andra försöksåret, absoluta tal och procent

Kategori	Deltagare i FÖVUX det andra försöksåret					
	Kom till cirkeln		Därav besvarade enkäten		Fullföljde cirkeln	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
Tidigare FÖVUX-deltagare	82		82	100	73	
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	56		51	91	48	
Skiftarbetare inom industrin	118		112	95	81	
Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	114		102	89	87	
Hemarbetande kvinnor	144		139	97	120	
Anställda vid skyddade verkstäder	112		104	93	93	
Totalt Absoluta tal	626		590		502	
%				94		96

Tabell 2.14 Studievillkorets betydelse vid anmälan till deltagande för skiftarbetare och personal med schemalagd arbetstid, uppräknade tal och procent

Betydelse	Skiftarbetare		Personal med schemalagd arbetstid	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%
Stor betydelse	260	71	281	74
Liten betydelse	64	17	40	10
Ingen betydelse	27	7	48	13
Vet ej	18	5	13	3
Totalt Antal ¹ %	369	100	382	100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.15 Studievillkorets betydelse vid anmälan till deltagande för hemarbetande kvinnor, uppräknade tal och procent

Betydelse	Hemarbetande kvinnor	
	Antal ¹	%
Stor betydelse	6	3
Liten betydelse	31	15
Ingen betydelse	94	46
Vet ej	75	36
Totalt Antal ¹ %	206	100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.16 Studievillkorets betydelse vid anmälan till deltagande för anställda vid skyddade verkstäder, uppräknade tal och procent

Betydelse	Anställda vid skyddade verkstäder			
	Stimulansbidrag		Delad arb.tid och fritid	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%
Stor betydelse	16	24	32	49
Liten betydelse	20	30	12	19
Ingen betydelse	30	46	21	32
Totalt Antal ¹ %	66	100	65	100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.17 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på ålder, absoluta tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på åldrar							
	25–39 år		40–50 år		51–67 år		Totalt	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som önskade delta	38	45	43	52	45	58	126	52
De som inte önskade delta	46	55	39	48	32	42	117	48
Totalt Absoluta tal	84		82		77		243	
%		100		100		100		100

Tabell 2.18 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på grundutbildning							
	Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundut- bildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	113	54	12	46	—	—	125	52
De som inte önskade delta	97	46	14	54	6	100	117	48
Totalt Antal ¹	210		26		6		242	
%		100		100		100		100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.19 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning ²							
	Ej studerat utöver grundut- bildning		Studerat utöver grundut- bildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	78	62	41	40	6	40	125	52
De som inte önskade delta	47	38	61	60	9	60	117	48
Totalt Antal ¹	125		102		15		242	
%		100		100		100		100

¹ uppräknade tal

² tidigare FÖVUX-studier exkluderade

Tabell 2.20 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på restidens längd							
	-15 min.		15-30 min.		30 min.-		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	43	49	73	54	8	67	2	22
De som inte önskade delta	44	51	62	46	4	33	7	78
Totalt Antal ¹	87	100	135	100	12	100	9	100
%								
Totalt							126	52
							117	48
							243	100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.21 Resultat av den uppsökande verksamheten bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst									
	-19 999 kr		20-34 999 kr		35-49 999 kr		50 000 kr-		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	2	33	43	63	64	59	14	41	3	12
De som inte önskade delta	4	67	25	37	45	41	20	59	23	88
Totalt Antal ¹	6	100	68	100	109	100	34	100	26	100
%										
Totalt									126	52
									117	48
									243	100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.23 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på ålder, absoluta tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på åldrar							
	25–39 år		40–50 år		51–67 år		Totalt	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som önskade delta	22	17	25	15	34	8	81	11
De som inte önskade delta	104	83	141	85	402	92	647	89
Totalt Absoluta tal	126		166		436		728	
%		100		100		100		100

Tabell 2.24 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på grundutbildning							
	Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundut- bildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	76	12	6	7	–	–	82	11
De som inte önskade delta	540	88	81	93	27	100	648	89
Totalt Antal ¹	616		87		27		730	
%		100		100		100		100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.25 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning							
	Ej stu- derat utöver grundut- bildning		Studerat utöver grundut- bildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	59	12	19	10	3	13	81	11
De som inte önskade delta	447	88	180	90	20	87	647	89
Totalt Antal ¹	506		199		23		728	
%		100		100		100		100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.26 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på restidens längd							
	–15 min.		15–30 min.		30 min. –		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	30	8	46	18	5	10	–	–
De som inte önskade delta	334	92	213	82	47	90	53	100
Totalt Antal ¹ %	364	100	259	100	52	100	53	100
¹ uppräknade tal								

Tabell 2.27 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst									
	–19 999 kr		20–34 999 kr		35–49 999 kr		50 000 kr–		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	3	19	33	19	29	12	10	10	6	3
De som inte önskade delta	13	81	140	81	207	88	87	90	200	97
Totalt Antal ¹ %	16	100	173	100	236	100	97	100	206	100
¹ uppräknade tal										

Tabell 2.28 Resultat av den uppsökande verksamheten bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på antal hemmavarande barn, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på antal hemmavarande barn							
	Inga barn		1 – 2 barn		3 eller fler barn		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	22	7	54	16	3	19	2	7
De som inte önskade delta	314	93	294	84	13	81	27	93
Totalt Antal ¹	336	100	348	100	16	100	29	100
%								100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.29 Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare inom industrin med avseende på ålder, absoluta tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på åldrar							
	25–39 år		40–50 år		51–67 år		Totalt	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som önskade delta	208	66	116	53	46	33	370	55
De som inte önskade delta	108	34	103	47	94	67	305	45
Totalt Absoluta tal	316		219		140		675	
%		100		100		100		100

Tabell 2.30 Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på grundutbildning							
	Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundut- bildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	144	43	11	100	7	47	162	45
De som inte önskade delta	190	57	—	—	8	53	198	55
Totalt Antal ¹	334		11		15		360	
%		100		100		100		100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.31 Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning							
	Ej stu- derat utöver grundut- bildning		Studerat utöver grundut- bildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	60	32	95	60	7	64	162	45
De som inte önskade delta	129	68	64	40	4	36	197	55
Totalt Antal ¹	189		159		11		359	
%		100		100		100		100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.32 Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på restidens längd							
	–15 min.		15–30 min.		30 min.–		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	Totalt
De som önskade delta	70	39	63	45	21	66	7	161
De som inte önskade delta	110	61	76	55	11	34	–	197
Totalt Antal ¹ %	180	100	139	100	32	100	7	358
¹ uppräknade tal								100

Tabell 2.33 Resultat av den uppsökande verksamheten bland skiftarbetare i åldern 40–67 år inom industrin med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst									
	–19 999 kr		20–34 999 kr		35–49 999 kr		50 000 kr–		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	Totalt
De som önskade delta	–	–	49	48	70	45	28	42	14	161
De som inte önskade delta	–	–	53	52	87	55	38	58	19	197
Totalt Antal ¹ %	–	–	102	100	157	100	66	100	33	358
¹ uppräknade tal										100

[illegible]

Tabell 2.35 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på ålder, absoluta tal och procent

[illegible]

Tabell 2.36 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på grundutbildning							
	Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundutbildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	299	58	82	73	—	—	381	61
De som inte önskade delta	216	42	30	27	—	—	246	39
Totalt Antal ¹ %	515	100	112	100	—	—	627	100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.37 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning							
	Ej studerat utöver grundutbildning		Studerat utöver grundutbildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	236	58	131	63	15	100	382	60
De som inte önskade delta	172	42	78	37	—	—	250	40
Totalt Antal ¹ %	408	100	209	100	15	100	632	100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.38 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på restidens längd					
	-15 min.		15-30 min.		30 min.-	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	127	47	228	71	45	78
De som inte önskade delta	142	53	91	29	13	22
Totalt Antal ¹ %	269	100	319	100	58	100
¹ uppräknade tal					15	100
					661	100

Tabell 2.39 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst									
	-19 999 kr		20-34 999 kr		35-49 999 kr		50 000 kr-		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	8	100	123	74	86	57	71	42	94	69
De som inte önskade delta	-	-	43	26	65	43	99	58	43	31
Totalt Antal ¹ %	8	100	166	100	151	100	170	100	137	100
¹ uppräknade tal									632	100

Tabell 2.40 Resultat av den uppsökande verksamheten bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på antal hemmavarande barn, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på antal hemmavarande barn							
	Inga barn		1-2 barn		3 eller fler barn		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	157	61	157	56	34	61	34	89
De som inte önskade delta	99	39	125	44	22	39	4	11
Totalt Antal ¹	256	100	282	100	56	100	38	100
%								100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.41 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på ålder, absoluta tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på åldrar							
	25–39 år		40–50 år		51–67 år		Totalt	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som önskade delta	119	51	46	49	42	35	207	46
De som inte önskade delta	116	49	47	51	77	65	240	54
Totalt Absoluta tal	235		93		119		447	
%		100		100		100		100

Tabell 2.42 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på grundutbildning							
	Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundut- bildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	148	49	59	43	—	—	207	47
De som inte önskade delta	157	51	78	57	—	—	235	53
Totalt Antal ¹	305		137		—		442	
%		100		100		—		100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.43 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning							
	Ej studerat utöver grundut- bildning		Studerat utöver grundut- bildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	133	48	67	42	8	62	208	46
De som inte önskade delta	142	52	93	58	5	38	240	54
Totalt Antal ¹	275		160		13		448	
%		100		100		100		100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.44 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst									
	- 19 999 kr		20 - 34 999 kr		35 - 49 999 kr		50 000 kr -		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	19	43	79	53	79	62	13	46	16	16
De som inte önskade delta	25	57	69	47	49	38	15	54	86	84
Totalt Antal ¹	44	100	148	100	128	100	28	100	102	100
%										100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.45 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på antal hemmavarande barn, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på antal hemmavarande barn									
	Inga barn		1 - 2 barn		3 eller fler barn		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	33	37	128	53	45	42	2	17	208	46
De som inte önskade delta	56	63	113	47	61	58	10	83	240	54
Totalt Antal ¹	89	100	241	100	106	100	12	100	448	100
%										

¹ uppräknade tal

Tabell 2.46 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på yrkesutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på yrkesutbildning					
	Ej yrkesutbildning		Yrkesutbildning		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	137	47	64	43	201	46
De som inte önskade delta	154	53	86	57	240	54
Totalt Antal ¹ %	291	100	150	100	441	100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.47 Resultat av den uppsökande verksamheten bland hemarbetande kvinnor med avseende på tidigare förvärvsarbete, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på tidigare förvärvsarbete					
	Ej förvärvsarbetat		Förvärvsarbetat		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	43	47	161	46	204	46
De som inte önskade delta	49	53	191	54	240	54
Totalt Antal ¹ %	92	100	352	100	444	100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.48 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på ålder, absoluta tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på åldrar							
	25–39 år		40–50 år		51–67 år		Totalt	
	Abso-luta tal	%	Abso-luta tal	%	Abso-luta tal	%	Abso-luta tal	%
De som önskade delta	51	74	30	63	50	47	131	59
De som inte önskade delta	18	26	18	37	56	53	92	41
Totalt Absoluta tal %	69	100	48	100	106	100	223	100

Tabell 2.49 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på grundutbildning							
	Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundutbildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	87	58	45	63	—	—	132	60
De som inte önskade delta	62	42	26	37	—	—	88	40
Totalt Antal ¹	149		71		—		220	
%		100		100		—		100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.50 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning							
	Ej studerat utöver grundutbildning		Studerat utöver grundutbildning		Ej svar		Totalt	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	98	55	27	79	6	46	131	58
De som inte önskade delta	79	45	7	21	7	54	93	42
Totalt Antal ¹	177		34		13		224	
%		100		100		100		100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.51 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på restidens längd							
	–15 min.		15–30 min.		30 min. –		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	37	46	62	65	23	100	10	40
De som inte önskade delta	44	54	33	35	–	–	15	60
Totalt Antal ¹	81	100	95	100	23	100	25	100
%								
								100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.52 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst									
	–19 999 kr		20–34 999 kr		35–49 999 kr		50 000 kr–		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	81	59	20	50	3	30	3	100	25	71
De som inte önskade delta	56	41	20	50	7	70	–	–	10	29
Totalt Antal ¹	137	100	40	100	10	100	3	100	35	100
%										
										100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.53 Resultat av den uppsökande verksamheten bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på antal hemmavarande barn, uppräknade tal och procent

Kategori	Antal kontaktade fördelat på antal hemmavarande barn							
	Inga barn		1-2 barn		3 eller fler barn		Ej svar	
	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%	Antal ¹	%
De som önskade delta	112	60	15	65	3	50	1	13
De som inte önskade delta	74	40	8	35	3	50	7	87
Totalt Antal ¹	186		23	100	6	100	8	100
%		100						
Totalt							223	100

¹ uppräknade tal

Tabell 2.54 Önskat ämne för dem som ville delta i FÖVUX, procent

Kategori	Önskat ämne					
	Svenska		Engelska		Matematik	
	%	%	%	%	%	%
Tidigare FÖVUX-deltagare	10	42	30	18	100	145
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	15	34	29	22	100	99
Skiftarbetare inom industrin	13	35	39	13	100	372
Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	11	62	17	10	100	382
Hemarbetande kvinnor	18	47	29	6	100	234
Anställda vid skyddade verkstäder	20	15	15	50	100	131
Totalt	14	43	28	15	100	1 363

Tabell 2.55 Studieaktivitet bland deltagarna i FÖVUX om inte studieorganisatörerna bedrivit uppsökande verksamhet, procent

Kategori	Studieaktivitet				
	Skulle studerat ändå	Skulle ej studerat	Vet ej	Totalt	
	%	%	%	Absoluta tal	%
Tidigare FÖVUX-deltagare	33	50	17	30	100
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	6	86	8	49	100
Skiftarbetare inom industrin	7	83	10	79	100
Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	11	85	4	80	100
Hemarbetande kvinnor	12	82	6	104	100
Anställda vid skyddade verkstäder	13	86	1	70	100

Tabell 2.56 Av tidigare FÖVUX-deltagare uppgivna orsaker till att vilja delta ytterligare ett år, absoluta tal och procent

Uppgiven orsak	Tidigare FÖVUX-deltagare	
	Absoluta tal	%
Blivit intresserad av studier – trevlig fritidssysselsättning – bra att hålla sig aktiv – mycket att ta igen	22	28
Man lär sig inte engelska på ett år	19	24
Gott kamratskap	9	11
Man skall fullfölja det man påbörjat	8	10
Studievillkoret delad arbetstid och fritid är fördelaktigt	7	9
De övriga i cirkeln är i väsentliga avseenden likadana	4	5
Studerar för arbetets skull – målinriktade studier	3	4
Blev kontaktad av en studieorganisatör	2	2
Annan orsak	6	7
Totalt Absoluta tal	80	
%		100

Tabell 2.57 Av dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX uppgivna orsaker till att vilja delta det andra försöksåret, absoluta tal och procent

Uppgiven orsak	De som tidigare inte ville delta	
	Absoluta tal	%
Upptagen av fritidssysselsättningar och kurser första året	9	19
Mycket övertidsarbete första året	7	15
Talat med tidigare FÖVUX-deltagare och blivit intresserad	7	15
Tiden för cirkelsammankomsten passade inte första året	5	10
Personliga skäl – barntillsynsproblem första året	4	8
Minns ej – motiverad detta år	4	8
Blev övertalad av studieorganisatör – tog chansen detta år	4	8
Blev ej uppsökt första året	4	8
Ansåg sig vara för gammal första året	2	4
Erbjöds bättre studievillkor detta år	2	4
Totalt Absoluta tal	48	
%		100

Tabell 2.58 Uppgivna orsaker till att inte vilja delta i FÖVUX det andra försöksåret, absoluta tal och procent

Orsak	Tidigare FÖVUX-deltagare		De som tidigare inte ville delta		Skiftarbetare inom industrin		Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn		Hemarbetande kvinnor		Anställda vid skyddade verkstäder	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
Hem och familj tar all fritid	6	8	13	9	17	12	16	16	34	24	2	2
Fritiden alltför dyrbar, andra fritidssysselsättningar	4	6	15	10	15	10	4	4	5	4	12	12
För gammal	—	—	26	17	25	17	13	13	8	6	17	17
Andra studier eller förenings- uppdrag	23	33	13	9	6	4	8	8	11	8	—	—
Sjukdom	5	7	18	12	5	3	3	3	26	18	14	14
Inte intresserad	5	7	20	13	22	15	15	14	22	15	15	15
Ingen nytta av ämnena	1	1	4	3	5	3	3	3	3	2	8	8
Trött efter arbetet, orkar ej	7	10	15	10	9	6	7	7	1	1	16	16
Troar sig ej klara studierna	—	—	6	4	6	4	8	8	8	7	—	—
Tidsbrist	—	—	12	8	17	12	13	13	7	5	—	—
Lång resväg	—	—	1	1	6	4	2	2	—	—	2	2
Extraarbete	1	1	3	2	6	4	1	1	12	8	—	—
Annat	19	27	6	4	6	4	6	6	4	3	14	14
Totalt	71	100	152	100	145	100	99	100	141	100	100	100

Tabell 2.59 Studier 1971/72 för de deltagare från FÖVUX:s första verksamhetsår som besvarat enkäten, procent

	%
Yrkesutbildning	14
Fackliga studier	21
Studiecirkel, språk	19
Studiecirkel, facklig-politisk	19
Studiecirkel, övriga ämnen	14
Korrespondensstudier	3
Kurser i radio/tv	5
Kommunal vuxenutbildning	2
Övrigt	3
Totalt	100

Tabell 2.60 Studier 1971/72 för de studieavbrytare och anmälda som aldrig kom till studiecirkelarna under FÖVUX:s första verksamhetsår vilka besvarat enkäten, procent

	%
Yrkesutbildning	16
Fackliga studier	13
Studiecirkel, språk	16
Studiecirkel, facklig-politisk	26
Studiecirkel, övriga ämnen	11
Korrespondensstudier	2
Kurser i radio/tv	5
Kommunal vuxenutbildning	2
Övrigt	6
Uppgav ej vilken typ av studier man bedrev	2
Totalt	100

Tabell 3.1 Antal studiecirklar inom FÖVUX det andra försöksåret

Deltagarkategori	Antal plane- rade studie- cirklar	Antal star- tade studie- cirklar	Antal uttagna deltagare
Tidigare FÖVUX-delta- gare	18	10	90
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	24	13	73
Skiftarbetare inom industrin	12	12	142
Personal med schemalagd arbetstid inom vård- sektorn	12	12	143
Hemarbetande kvinnor	20	19	186
Anställda vid skyddade verkstäder	15	16	127
Totalt	101	82	761

Tabell 3.2 Antal studietimmar i studiecirkelarna uppdelat på orter och studievillkor.

Ort	Medelvärde för antalet studietimmar			
	Studier på fritid utan stimulansbidrag	Studier på fritid med stimulansbidrag	Studier på delad arbetstid och fritid	Studier för skiftarbetande (delvis på arbetstid)
<i>Tidigare FÖVUX-deltagare</i>				
Malmberget	48			
Borås		50		
Malmö			60	
Totalt	48	50	60	
<i>De som tidigare inte ville delta i FÖVUX</i>				
Malmberget		55	58	
Borås		43		
Malmö	60	60	60	
Totalt	60	52	59	
<i>Skiftarbetare inom industrin</i>				
Kalix				43
Luleå				46
Norrköping				51
Totalt				47
<i>Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn</i>				
Södertälje				50
Luleå				45
Norrköping				46
Totalt				47
<i>Hemarbetande kvinnor</i>				
Kalix	39	40		
Luleå	46	46		
Älvdalen	66	57		
Södertälje	48	43		
Norrköping	48	49		
Malmö	50	63		
Totalt	49	50		
<i>Anställda vid skyddade verkstäder</i>				
Mora/Orsa			52	
Solna			38	
Borås		34		
Totalt		34	45	
Sammanlagt medelvärde för samtliga cirklar: 48 studietimmar				

Tabell 3.3 Resultat av studierådgivningen i studiecirkelarna, procent

Kategori	Resultat av studierådgivningen									
	Informeras av cirkel- ledaren		Informeras av cirkel- ledaren och yrkesväg- ledaren		Informeras av cirkel- ledaren och annan person		Kände till att gruppen fick information men var från- varande		Vet ej om information givits	
	%		%		%		%		%	
Tidigare FÖVUX-deltagare	3	51	18	5	1	22	73	100		
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	12	30	3	—	7	48	48	100		
Skiftarbetare inom industrin	9	67	9	—	2	13	81	100		
Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	16	50	8	—	2	24	87	100		
Hemarbetande kvinnor	9	64	8	—	1	18	116	100		
Anställda vid skyddade verkstäder	1	27	—	1	3	67	79	100		

Tabell 3.4 Intresse bland deltagarna i studiecirkelarna för studierådgivningen, procent

Kategori	Deltagarna upplevde studierådgivningen som				Totalt
	mycket intressant %	mindre intressant %	ej intressant %	Abolutal	
Tidigare FÖVUX-deltagare	25	40	35	73	100
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	29	36	35	48	100
Skiftarbetare inom industrin	17	40	43	81	100
Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	25	18	57	87	100
Hemarbetande kvinnor	24	36	40	116	100
Anställda vid skyddade verkstäder	45	37	18	79	100

Tabell 3.5 Deltagarnas förväntningar på kunskapernas användning, procent

Kategori	Deltagarnas förväntningar			Totalt	
	Stor användning %	Liten användning %	Ingen användning %	Abolutal	%
Tidigare FÖVUX-deltagare	27	61	2	73	100
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	24	76	—	48	100
Skiftarbetare inom industrin	35	65	—	81	100
Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	23	77	—	87	100
Hemarbetande kvinnor	29	71	—	116	100
Anställda vid skyddade verkstäder	26	70	4	79	100

Tabell 3.6 Deltagarnas förväntade användning av kunskaperna på olika områden, procent

Användningsområde	Förväntad användning i början av höstterminen				Förväntad användning i slutet av vårterminen			
	Ja		Nej		Ja		Nej	
	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal
I nuvarande arbete	37	451 ¹	58	5	38	376 ¹	53	9
Lättare byta arbete	24	596	72	4	22	492	73	5
I kontakt med barn och ungdom	59	596	37	4	59	492	34	7
Vid utnyttjandet av massmedierna (tidningar, radio, tv)	77	596	17	6	81	492	15	4
I föreningslivet	37	596	57	6	16	492	78	6
Ger möjlighet att läsa vidare	64	596	30	6	63	492	27	10
Ger ökat självförtroende	80	596	15	5	76	492	15	9

¹ alla deltagargrupper utom hennarbetande kvinnor

Tabell 3.7 Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för de tidigare FÖVUX-deltagarna, procent

Användningsområde	Förväntad användning i början av höstterminen				Förväntad användning i slutet av vårterminen			
	Ja	Nej	Vet ej	Totalt	Ja	Nej	Vet ej	Totalt
	%	%	%	Abso- luta tal	%	%	%	Abso- luta tal
I nuvarande arbete	35	63	2	82	43	51	6	79
Lättare byta arbete	27	71	2	82	23	68	9	79
I kontakt med barn och ungdom	67	32	1	82	67	21	12	79
Vid utnyttjandet av massmedierna (tidningar, radio, tv)	93	6	1	82	91	5	4	79
I föreningslivet	43	56	1	82	30	62	8	79
Ger möjlighet att läsa vidare	71	28	1	82	76	20	4	79
Ger ökat självförtroende	87	12	1	82	80	8	12	79

Tabell 3.8 Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX, procent

Användningsområde	Förväntad användning i början av höstterminen				Förväntad användning i slutet av vårterminen			
	Ja	Nej	Vet ej	Totalt	Ja	Nej	Vet ej	Totalt
	%	%	%	Abso- luta tal	%	%	%	Abso- luta tal
I nuvarande arbete	29	67	4	51	50	50	—	50
Lättare byta arbete	16	76	8	51	16	78	6	50
I kontakt med barn och ungdom	57	35	8	51	50	36	14	50
Vid utnyttjandet av massmedierna (tidningar, radio, tv)	84	14	2	51	84	12	4	50
I föreningslivet	39	49	12	51	28	66	6	50
Ger möjlighet att läsa vidare	59	31	10	51	54	36	10	50
Ger ökat självförtroende	78	18	4	51	62	24	14	50

Tabell 3.9 Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för skiftarbetare inom industrin, procent

Användningsområde	Förväntad användning i början av höstterminen				Förväntad användning i slutet av vårterminen			
	Ja		Vet ej		Ja		Vet ej	
	%	%	%	Abso- luta tal	%	%	%	Abso- luta tal
I nuvarande arbete	30	65	5	112	48	50	2	81
Lättare byta arbete	27	68	5	112	33	58	9	81
I kontakt med barn och ungdom	54	41	5	112	62	31	7	81
Vid utnyttjandet av massmedierna (tidningar, radio, tv)	66	29	5	112	74	20	6	81
I föreningslivet	33	62	5	112	21	75	4	81
Ger möjlighet att läsa vidare	71	24	5	112	70	23	7	81
Ger ökat självförtroende	76	19	5	112	67	22	11	81

Tabell 3.10 Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn, procent

Användningsområde	Förväntad användning i början av höstterminen				Förväntad användning i slutet av vårterminen			
	Ja	Nej	Vet ej	Totalt	Ja	Nej	Vet ej	Totalt
	%	%	%	Abso- luta tal	%	%	%	Abso- luta tal
I nuvarande arbete	43	54	3	102	48	52	—	87
Lättare byta arbete	14	84	2	102	23	71	6	87
I kontakt med barn och ungdom	65	33	2	102	56	34	10	87
Vid utnyttjandet av massmedierna (tidningar, radio, tv)	87	10	3	102	91	9	—	87
I föreningslivet	28	70	2	102	2	97	1	87
Ger möjlighet att läsa vidare	69	22	3	102	76	17	7	87
Ger ökat självförtroende	86	10	4	102	85	7	8	87

Användningsområde	Förväntad användning i början av höstterminen				Förväntad användning i slutet av vårterminen			
	Ja	Nej	Vet ej	Totalt	Ja	Nej	Vet ej	Totalt
	%	%	%	Abso- luta tal	%	%	%	Abso- luta tal
I nuvarande arbete	43	54	3	102	48	52	—	87
Lättare byta arbete	14	84	2	102	23	71	6	87
I kontakt med barn och ungdom	65	33	2	102	56	34	10	87
Vid utnyttjandet av massmedierna (tidningar, radio, tv)	87	10	3	102	91	9	—	87
I föreningslivet	28	70	2	102	2	97	1	87
Ger möjlighet att läsa vidare	69	22	3	102	76	17	7	87
Ger ökat självförtroende	86	10	4	102	85	7	8	87

Tabell 3.10 Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn, procent

Tabell 3.1.1 Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för hemarbetande kvinnor, procent

Användningsområde	Förväntad användning i början av höstterminen					Förväntad användning i slutet av vårterminen				
	Ja		Nej		Totalt	Ja		Nej		Totalt
	%		%			%		%		
Lättare byta arbete	28		69		3	19		79		116
I kontakt med barn och ungdom	63		34		3	79		17		116
Vid utnyttjandet av massmedierna (tidningar, radio, tv)	70		27		3	77		20		116
I föreningslivet	37		60		3	9		89		116
Ger möjlighet att läsa vidare	64		33		3	66		29		116
Ger ökat självförtroende	81		16		3	83		8		116

Tabell 3.12 Förväntad användning av kunskaperna på olika områden för anställda vid skyddade verkstäder, procent

Användningsområde	Förväntad användning i början av höstterminen				Förväntad användning i slutet av vårterminen			
	Ja		Vet ej		Ja		Vet ej	
	%	%	%	%	%	%	%	%
I nuvarande arbete	46	46	8	104	33	64	3	79
Lättare byta arbete	27	65	8	104	14	83	3	79
I kontakt med barn och ungdom	47	45	8	104	24	66	10	79
Vid utnyttjandet av massmedierna (tidningar, radio, tv)	75	17	8	104	72	25	3	79
I föreningslivet	46	46	8	104	23	77	—	79
Ger möjlighet att läsa vidare	52	39	9	104	58	34	8	79
Ger ökat självförtroende	75	17	8	104	71	20	9	79

Tabell 3.13 Deltagarnas planer på fortsatta studier, procent

Kategori	Planer på fortsatta studier									
	Ja, studie- cirkel i samma ämne %	Ja, studie- cirkel i annat ämne %	Ja, annan studie- form %	Ja, förut- satt på samma stu- dievillkor %	Ja, men vet ej i vilken form %	Totalt ja-svar %	Vet ej om de vill fortsätta %	Vill ej fortsätta %	Totalt	
									Abso- luta tal	%
Tidigare FÖVUX-deltagare	64	12	—	4	2	82	17	1	73	100
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	41	14	2	—	4	61	31	8	48	100
Skiftarbetare inom industrin	59	11	—	10	1	81	12	7	81	100
Personal med schemalagd ar- betsdag inom vårdsektorn	72	—	3	8	2	85	7	8	87	100
Hemarbetande kvinnor	57	18	5	2	3	85	9	6	116	100
Anställda vid skyddade verkstäder	45	14	5	5	1	70	20	10	79	100

Tabell 3.14 Deltagarnas önskemål om betyg eller intyg, procent

Kategori	Önskar betyg	Önskar intyg	Vet ej	Önskar varken betyg eller intyg	Totalt	
	%	%			Abso- luta tal	%
Tidigare FÖVUX-del- tagare	19	34	8	40	73	100
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	10	29	10	52	48	100
Skiftarbetare inom in- dustrin	17	34	11	39	81	100
Personal med schemalagd arbetstid inom vård- sektorn	12	42	9	37	87	100
Hemarbetande kvinnor	23	43	4	30	116	100
Anställda vid skyddade verkstäder	16	32	12	40	79	100

Tabell 3.15 Frånvaron fördelad på de olika deltagargrupperna och studievillkoren, absoluta tal och procent

Kategori	Antal frånvarotillfällen		
	Möjliga		Faktiska
	Abso- luta tal	Abso- luta tal	
<i>Tidigare FÖVUX-deltagare</i>			
Studier utan stimulansbidrag	381	74	19
Studier med stimulansbidrag	966	87	9
Studier på delad arbetstid och fritid	409	29	7
Totalt	1 756	190	11
<i>De som tidigare inte ville delta</i>			
Studier utan stimulansbidrag	60	3	5
Studier med stimulansbidrag	880	102	12
Studier på delad arbetstid och fritid	185	9	5
Totalt	1 125	114	10
<i>Skiftarbetare inom industrin</i>			
Totalt	2 161	347	16
<i>Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn</i>			
Totalt	1 962	341	17
<i>Hemarbetande kvinnor</i>			
Studier utan stimulansbidrag	1 457	135	9
Studier med stimulansbidrag	1 387	120	9
Totalt	2 844	255	9
<i>Anställda vid skyddade verkstäder</i>			
Studier med stimulansbidrag	914	93	10
Studier på delad arbetstid och fritid	1 084	147	14
Totalt	1 998	240	12

Tabell 3.16 Uppgivna anledningar till frånvaro i de olika deltagargrupperna, procent

Kategori	Uppgivna anledningar till frånvaro							Totalt	
	Sjukdom %	Bortrest, semester, andra uppdrag %	Arbete %	Familje- skäl %	Trötthet, missnöje, glömska %	Praktiska hinder %	Okänd an- ledning %	Abso- luta tal	%
Tidigare FÖVUX-deltagare	38	34	5	4	—	1	18	73	100
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	29	10	30	11	3	—	17	48	100
Skiftarbetare inom industrin	24	24	14	6	5	3	24	81	100
Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	42	20	9	5	7	3	17	87	100
Hemarbetande kvinnor	31	8	8	11	3	8	31	116	100
Anställda vid skyddade verk- städer	78	4	1	3	1	2	11	79	100

Tabell 3.17 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna, absoluta tal och procent

Kategori	Ort	Antal ut- tagna del- tagare	Antal som aldrig kom	1 % av de uttagna deltagarna	Antal som avbröt före fjär- de sam- mankomsten	Antal som avbröt efter fjär- de sam- mankomsten	Totalt an- tal av- brott	1 % av de uttagna deltagarna	Totalt an- tal som fullföljde kursen	1 % av de uttagna deltagarna
Tidigare FÖVUX- deltagare	Malmberget	24	4	(17)	2	4	6	(25)	14	(58)
	Borås	42	3	(7)	—	—	—	—	39	(92)
	Malmö	24	1	(4)	2	1	3	(13)	20	(83)
Totalt		90	8	(9)	4	5	9	(10)	73	(81)
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	Malmberget	27	4	(15)	—	2	2	(7)	21	(78)
	Borås	29	11	(38)	—	1	1	(3)	17	(59)
	Malmö	17	2	(12)	2	3	5	(29)	10	(59)
Totalt		73	17	(23)	2	6	8	(11)	48	(66)
Skiftarbete inom industrin	Kalix	44	9	(20)	3	7	10	(23)	25	(57)
	Luleå	48	12	(25)	3	14	17	(35)	19	(40)
	Norrköping	50	3	(6)	3	7	10	(20)	37	(74)
Totalt		142	24	(17)	9	28	37	(26)	81	(57)
Personal med schemalagd arbets tid inom vård- sektorn	Södertälje	43	2	(5)	2	10	12	(28)	29	(67)
	Luleå	49	14	(28)	1	7	8	(16)	27	(55)
	Norrköping	51	13	(25)	3	4	7	(14)	31	(61)
Totalt		143	29	(20)	6	21	27	(19)	87	(61)
Hemarbetande kvinnor	Kalix	27	10	(37)	3	1	4	(15)	13	(48)
	Luleå	27	6	(22)	1	3	4	(15)	17	(63)
	Älvålen	25	1	(8)	1	1	2	(8)	21	(84)
	Södertälje	30	5	(17)	2	—	2	(7)	23	(77)
	Norrköping	32	9	(28)	2	2	4	(13)	19	(59)
	Malmö	45	10	(22)	6	2	8	(18)	27	(60)
Totalt		186	42	(23)	15	9	24	(13)	120	(65)
Anställda vid skydda- de verkstäder	Mora/Orsa	19	—	—	1	5	6	(32)	13	(68)
	Solna	43	5	(12)	—	5	5	(12)	33	(77)
	Borås	65	10	(15)	—	8	8	(12)	47	(72)
Totalt		127	15	(12)	1	18	19	(15)	93	(73)

Tabell 3.18 Svarsfrekvensen för intervjuer bland dem som aldrig påbörjade och dem som avbröt studierna i FÖVUX det andra försöksåret, absoluta tal och procent

Kategori	Uttagna till studier i FÖVUX det andra försöksåret					
	Påbörjade ej studierna		Därav intervjuade		Avbröt cirkelstudierna	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
Tidigare FÖVUX-deltagare	8		8	100	9	89
De som tidigare inte ville delta i FÖVUX	17		13	76	8	87
Skiftarbetare inom industrin	24		21	88	37	95
Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn	29		29	100	27	89
Hemarbetande kvinnor	42		39	93	24	96
Anställda vid skyddade verkstäder	15		11	73	19	74
Totalt	135		121		124	
Absoluta tal				90		90
%						

Tabell 3.19 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på kön, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på kön			
		Män		Kvinnor	
		Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna		6	10	2	7
De som avbröt studierna		7	11	2	7
De som fullföljde studierna		49	79	24	86
Totalt	Absoluta tal	62		28	
	%		100		100

Tabell 3.20 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på ålder, absoluta tal och procent.

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på ålder					
		25–39 år		40–50 år		51–67 år	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		2	7	3	10	3	9
De som avbröt studierna		5	18	2	7	2	6
De som fullföljde studierna		21	75	24	83	28	85
Totalt	Absoluta tal	28		29		33	
	%		100		100		100

Tabell 3.21 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på grundutbildning					
	Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundutbildning		Ej svar	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna	7	9	1	11	—	—
De som avbröt studierna	9	11	—	—	—	—
De som fullföljde studierna	65	80	8	89	—	—
Totalt	81		9		—	
Absoluta tal %		100		100		—

Tabell 3.22 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent.

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning					
	Ej studerat utöver grundutbildning		Studerat utöver grundutbildning		Ej svar	
	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna	4	7	4	13	—	—
De som avbröt studierna	4	7	4	13	1	25
De som fullföljde studierna	47	86	23	74	3	75
Totalt	55		31		4	
Absoluta tal %		100		100		100

Tabell 3.23 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på restidens längd					
	– 15 minuter		15–30 minuter		30 minuter –	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	3	10	5	10	–	–
De som avbröt studierna	3	10	6	11	–	–
De som fullföljde studierna	25	80	42	79	5	100
Totalt Absoluta tal	31	100	53	100	5	100
%					1	100

Tabell 3.24 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst							
	– 19 999 kr		20–34 999 kr		35–49 999 kr		50 000 kr –	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	–	–	3	10	4	9	–	–
De som avbröt studierna	–	–	2	6	5	11	1	11
De som fullföljde studierna	1	100	26	84	37	80	8	89
Totalt Absoluta tal	1	100	31	100	46	100	9	100
%							3	100

Tabell 3.25 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland tidigare FÖVUX-deltagare med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på antal hemmavarande barn					
	Inga barn		1-2 barn		3 eller fler barn	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	4	10	4	9	—	—
De som avbröt studierna	4	10	4	9	1	20
De som fullföljde studierna	31	80	38	82	4	80
Totalt	39	100	46	100	5	100
Absoluta tal						
%						

Tabell 3.26 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på kön, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på kön			
		Män		Kvinnor	
		Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna		11	23	6	24
De som avbröt studierna		7	15	1	4
De som fullföljde studierna		30	62	18	72
Totalt	Absoluta tal	48		25	
	%		100		100

Tabell 3.27 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på ålder, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på ålder					
		25–39 år		40–50 år		51–67 år	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		7	31	5	23	5	18
De som avbröt studierna		4	17	3	13	1	3
De som fullföljde studierna		12	52	14	64	22	79
Totalt	Absoluta tal	23		22		28	
	%		100		100		100

Tabell 3.28 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på grundutbildning					
		Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundutbildning		Ej svar	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		11	19	2	40	4	44
De som avbröt studierna		7	12	—	—	1	12
De som fullföljde studierna		41	69	3	60	4	44
Totalt	Absoluta tal	59		5		9	
	%		100		100		100

Tabell 3.29 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning					
		Ej studerat utöver grundutbildning		Studerat utöver grundutbildning		Ej svar	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		8	18	5	29	4	36
De som avbröt studierna		7	15	—	—	1	9
De som fullföljde studierna		30	67	12	71	6	55
Totalt	Absoluta tal	45		17		11	
	%		100		100		100

Tabell 3.30 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på residens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på residens längd					
	-15 minuter		15-30 minuter		30 minuter-	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	3	14	10	25	-	-
De som avbröt studierna	3	14	3	8	1	33
De som fullföljde studierna	16	72	26	67	2	67
Totalt Absoluta tal	22	100	39	100	3	100
%					9	100

Tabell 3.31 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst							
	-19 999 kr		20-34 999 kr		35-49 999 kr		50 000 kr-	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	-	-	8	28	2	10	1	14
De som avbröt studierna	-	-	1	3	2	10	3	43
De som fullföljde studierna	2	100	20	69	16	80	3	43
Totalt Absoluta tal	2	100	29	100	20	100	7	100
%							15	100

Tabell 3.32 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland dem som tidigare inte ville delta i FÖVUX med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på antal hemmavarande barn					
	Inga barn		1-2 barn		3 eller fler barn	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	6	30	5	13	—	—
De som avbröt studierna	2	10	5	13	—	—
De som fullföljde studierna	12	60	29	74	2	100
Totalt	20	100	39	100	2	100
Absoluta tal						
%						
					12	100

Tabell 3.33 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på ålder, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på ålder					
		25–39 år		40–50 år		51–67 år	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		10	13	8	18	6	32
De som avbröt studierna		24	30	9	21	4	21
De som fullföljde studierna		45	57	27	61	9	47
Totalt	Absoluta tal	79		44		19	
	%		100		100		100

Tabell 3.34 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på grundutbildning					
		Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundutbildning		Ej svar	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		19	18	2	8	3	33
De som avbröt studierna		26	24	9	36	2	22
De som fullföljde studierna		63	58	14	56	4	45
Totalt	Absoluta tal	108		25		9	
	%		100		100		100

Tabell 3.35 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning					
		Ej studerat utöver grundutbildning		Studerat utöver grundutbildning		Ej svar	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		11	15	10	18	3	23
De som avbröt studierna		23	31	12	22	2	15
De som fullföljde studierna		40	54	33	60	8	62
Totalt	Absoluta tal	74		55		13	
	%		100		100		100

Tabell 3.36 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på restidens längd					
	–15 minuter		15–30 minuter		30 minuter –	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	10	15	8	18	3	19
De som avbröt studierna	15	22	16	35	3	19
De som fullföljde studierna	43	63	21	47	10	62
Totalt	68	100	45	100	16	100
Absoluta tal					13	100

Tabell 3.37 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst							
	–19.999 kr		20–34.999 kr		35–49.999 kr		50.000 kr –	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	1	100	5	11	7	14	5	25
De som avbröt studierna	–	–	11	24	12	23	7	29
De som fullföljde studierna	–	–	30	65	32	63	8	40
Totalt	1	100	46	100	51	100	20	100
Absoluta tal							24	100

Tabell 3.38 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland skiftarbetare inom industrin med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på antal hemmavarande barn							
	Inga barn		1 – 2 barn		3 eller fler barn		Ej svar	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	7	20	6	9	5	19	6	37
De som avbröt studierna	13	37	15	23	6	23	3	19
De som fullföljde studierna	15	43	44	68	15	58	7	44
Totalt	35	100	65	100	26	100	16	100
Absoluta tal								
%								

Tabell 3.39 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på ålder, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på ålder					
		25–39 år		40–50 år		51–67 år	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		15	25	9	18	5	16
De som avbröt studierna		13	21	9	18	5	16
De som fullföljde studierna		33	54	33	64	21	68
Totalt	Absoluta tal	61		51		31	
	%		100		100		100

Tabell 3.40 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på grundutbildning					
		Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundutbildning		Ej svar	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		25	24	4	15	—	—
De som avbröt studierna		21	20	3	12	3	25
De som fullföljde studierna		59	56	19	73	9	75
Totalt	Absoluta tal	105		26		12	
	%		100		100		100

Tabell 3.41 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal deltagare fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning					
		Ej studerat utöver grundutbildning		Studerat utöver grundutbildning		Ej svar	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		16	20	13	27	—	—
De som avbröt studierna		6	8	18	38	3	19
De som fullföljde studierna		57	72	17	35	13	81
Totalt	Absoluta tal	79		48		16	
	%		100		100		100

Tabell 3.42 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på restidens längd					
	-15 minuter		15-30 minuter		30 minuter-	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	12	26	13	20	4	25
De som avbröt studierna	6	13	14	21	4	25
De som fullföljde studierna	28	61	39	59	8	50
Totalt Absoluta tal	46	100	66	100	16	100
%					15	100

Tabell 3.43 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst							
	-19.999 kr		20-34.999 kr		35-49.999 kr		50.000 kr-	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	1	33	10	23	9	28	6	24
De som avbröt studierna	1	33	6	14	4	13	6	24
De som fullföljde studierna	1	33	27	63	19	59	13	52
Totalt Absoluta tal	3	100	43	100	32	100	25	100
%							40	100

Tabell 3.44 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på antal hemmavarande barn					
	Inga barn		1-2 barn		3 eller fler barn	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	10	18	9	18	6	40
De som avbröt studierna	7	13	12	23	2	13
De som fullföljde studierna	35	67	30	59	7	47
Totalt	52	100	51	100	15	100
Absoluta tal						
%						
					25	100

Tabell 3.45 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland hemarbetande kvinnor med avseende på ålder, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på ålder					
		25–39 år		40–50 år		51–67 år	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		25	24	10	22	7	19
De som avbröt studierna		16	16	3	6	5	13
De som fullföljde studierna		62	60	33	72	25	68
Totalt	Absoluta tal %	103		46		37	
			100		100		100

Tabell 3.46 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland hemarbetande kvinnor med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på grundutbildning					
		Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundutbildning		Ej svar	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		33	25	6	13	3	38
De som avbröt studierna		20	15	3	7	1	12
De som fullföljde studierna		79	60	37	80	4	50
Totalt	Absoluta tal %	132		46		8	
			100		100		100

Tabell 3.47 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland hemarbetande kvinnor med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning					
		Ej studerat utöver grundutbildning		Studerat utöver grundutbildning		Ej svar	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		21	19	18	29	3	23
De som avbröt studierna		16	15	7	11	1	8
De som fullföljde studierna		73	66	38	60	9	69
Totalt	Absoluta tal	110		63		13	
	%		100		100		100

Tabell 3.48 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland hemarbetande kvinnor med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst					
	- 19.999 kr		20-34.999 kr		35-49.999 kr	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	4	24	14	21	12	19
De som avbröt studierna	4	24	9	13	4	6
De som fullföljde studierna	9	52	44	66	49	75
Totalt	17	100	67	100	65	100
Absoluta tal					12	100
%					25	100

Tabell 3.49 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland hemarbetande kvinnor med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på antal hemmavarande barn					
	Inga barn		1-2 barn		3 eller fler barn	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	9	29	13	13	17	36
De som avbröt studierna	4	13	15	15	4	9
De som fullföljde studierna	18	58	71	72	26	55
Totalt	31	100	99	100	47	100
Absoluta tal					9	100
%					3	100

Tabell 3.50 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på kön, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på kön			
		Män		Kvinnor	
		Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna		12	13	3	8
De som avbröt studierna		16	18	3	8
De som fullföljde studierna		62	69	31	84
Totalt	Absoluta tal	90		37	
	%		100		100

Tabell 3.51 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på ålder, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på ålder					
		25–39 år		40–50 år		51–67 år	
		Abso-luta tal	%	Abso-luta tal	%	Abso-luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		6	12	4	13	5	10
De som avbröt studierna		9	18	6	20	4	8
De som fullföljde studierna		33	69	20	67	40	82
Totalt	Absoluta tal	48		30		49	
	%		100		100		100

Tabell 3.52 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på grundutbildning					
		Sex- eller sjuårig folkskola		Annan grundutbildning		Ej svar	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		10	13	1	3	4	33
De som avbröt studierna		10	13	4	11	5	42
De som fullföljde studierna		59	74	31	86	3	25
Totalt	Absoluta tal %	79		36		12	
			100		100		100

Tabell 3.53 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på tidigare studier utöver grundutbildning, absoluta tal och procent

Varaktighet		Antal uttagna deltagare fördelat på tidigare studier utöver grundutbildning					
		Ej studerat utöver grundutbildning		Studerat utöver grundutbildning		Ej svar	
		Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%	Abso- luta tal	%
De som ej påbörjade studierna		7	8	4	16	4	24
De som avbröt studierna		4	5	10	40	5	29
De som fullföljde studierna		74	87	11	44	8	47
Totalt	Absoluta tal %	85		25		17	
			100		100		100

Tabell 5.34 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på restidens längd mellan bostaden och arbetsplatsen, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på restidens längd					
	-15 minuter		15-30 minuter		30 minuter -	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	4	12	6	11	1	5
De som avbröt studierna	5	15	8	14	1	5
De som fullföljde studierna	24	73	41	75	17	90
Totalt	33	100	55	100	19	100
Absoluta tal %					20	100

Tabell 3.55 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på familjens sammanlagda årsinkomst, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på familjens sammanlagda årsinkomst							
	-19.999 kr		20-34.999 kr		35-49.999 kr		50.000 kr -	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	4	6	6	27	1	33	-	4
De som avbröt studierna	8	12	3	14	-	-	-	8
De som fullföljde studierna	56	82	13	59	2	67	2	100
Totalt	68	100	22	100	3	100	2	100
Absoluta tal %							32	100

Tabell 3.56 Studiernas varaktighet för de uttagna deltagarna bland anställda vid skyddade verkstäder med avseende på antal hemmavarande barn, absoluta tal och procent

Varaktighet	Antal uttagna deltagare fördelat på antal hemmavarande barn					
	Inga barn		1-2 barn		3 eller fler barn	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
De som ej påbörjade studierna	9	9	2	14	-	-
De som avbröt studierna	9	9	3	22	1	50
De som fullföljde studierna	80	82	9	64	1	50
Totalt	98	100	14	100	2	100
Absoluta tal					13	100

Tabell 3.57 Uppgivna orsaker till att inte påbörja studier inom FÖVUX, absoluta tal och procent

Orsak	Tidigare FÖVUX-deltagare		De som tidigare inte ville delta		Skiftarbetare inom industrin		Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn		Hemarbetande kvinnor		Anställda vid skyddade verkstäder	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
Trodde sig inte kunna följa med i studierna	2	15	6	38	7	26	8	26	10	24	4	27
Sjukdom	1	8	2	13	2	7	2	6	6	15	3	21
Familjeskäl-barnpassning	2	15	—	—	2	7	5	16	3	8	2	13
Bristande tid	2	15	3	19	1	4	2	6	3	8	2	13
Tid eller lokal passerade ej	1	8	—	—	1	4	2	6	7	17	—	—
Inte längre intresserad	1	8	1	6	3	11	2	6	2	5	2	13
Fick ej önskat studievillkor, missuppfattade villkorets innebörd	2	15	1	6	1	4	3	10	1	2	—	—
Orkade ej	—	—	1	6	2	7	1	4	1	2	2	13
Föredrog annan kurs	1	8	1	6	—	—	2	6	2	5	—	—
Bytt arbete/arbetstid, flyttat, börjat förvärvsarbete	—	—	—	—	1	4	1	4	3	8	—	—
Fungerade ej med ersättare	1	8	—	—	2	7	2	6	—	—	—	—
Uppfattade sig ej som anmäld eller uppsökt	—	—	—	—	1	4	—	—	1	2	—	—
Fick ingen kallelse	—	—	—	—	1	4	—	—	1	2	—	—
Fick ej önskat ämne	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—
Rädd att förlora arbetet	—	—	—	—	1	4	1	4	—	—	—	—
Kom ej i samma cirkel som väninna	—	—	1	6	2	7	—	—	4	—	—	—
Annat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalt	13	100	16	100	27	100	31	100	41	100	15	100
Antal intervjuade	8		13		21		29		39		11	

Tabell 3.58 Uppgivna orsaker till att avbryta studier inom FÖVUX, absoluta tal och procent

Orsak	Tidigare FÖVUX-deltagare		De som tidigare inte ville delta		Skiftarbetare inom industrin		Personal med schemalagd arbetstid inom vårdsektorn		Hemarbetande kvinnor		Anställda vid skyddade verkstäder	
	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%	Absoluta tal	%
Bytt arbete/arbetstid, flyttat	2	25	2	29	6	16	2	8	5	22	1	7
börjat förvärvsarbete	1	13	1	14	3	9	5	21	4	17	2	15
Bristande tid	1	13	2	29	5	14	2	8	2	9	3	21
Inte längre intresserad												
Kunde inte följa med, kursen för svår, dålig hörsel, för gammal	—	—	1	14	4	11	4	17	3	13	3	21
Sjukdom, olycksfall	1	13	1	14	2	6	3	13	1	4	3	21
Svårt att få ersättare	—	—	—	—	4	11	4	17	—	—	—	—
Kursen för elementär	1	13	—	—	1	3	—	—	2	9	2	15
Tid eller lokal passade ej	1	13	—	—	1	3	2	8	1	4	—	—
Visste inte att kursen fortsatte efter jul	—	—	—	—	3	9	1	4	—	—	—	—
Fick ej önskat ämne	—	—	—	—	2	6	—	—	2	9	—	—
Lång resväg	—	—	—	—	3	9	—	—	—	—	—	—
Cirkeln omgrupperades	—	—	—	—	—	—	1	4	2	9	—	—
Cirkelledaren osympatisk	1	13	—	—	1	3	—	—	1	4	—	—
Totalt	8	100	7	100	35	100	24	100	23	100	14	100
Absoluta tal												
%												

Summary in English

General

The task of the Committee on Methods Testing in Adult Education (FÖVUX), which was appointed by the government in 1970, is to systematically test and evaluate measures for eliminating obstacles which at present prevent adults with brief and inadequate formal schooling from participating in adult education programmes. Activities are conducted in the form of study circles to which participants are recruited after being contacted individually. The object is to gain experience, which can benefit continued reform work in the field of adult education, so that those with brief schooling, low wages and cultural disadvantages can be afforded opportunity to utilize the educational resources provided by society.

The experimental scheme owes its origin to a written document sent by the Swedish Confederation of Trade Unions (LO) and the Workers' Educational Association (ABF) to the Ministry of Education and Cultural Affairs, pointing out that adult education as it was thitherto conducted had primarily benefitted young and relatively well educated persons. LO and ABF therefore proposed the introduction of an experimental scheme which would be directed towards those with the least education. The aim was stated to be to try by means of flexible forms of study and various methods of stimulating studies to reach adults with a brief and inadequate education who, because of geographic, economic, social and psychological reasons did not participate in adult education. The experimental scheme started in 1970, and has been conducted in co-operation with the Worker's Educational Association (ABF) and the Salaried Employees' Educational Association (TBV).

During the first test year, 1970/71, employees were contacted individually (outreach technique) at their places of work (industrial facilities and nursing homes) in some ten places around the country by trade union study organizers, who tried to recruit them to study Swedish, English, mathematics or civics. The places of work represented various kinds of working environment (heavy industry operating in shifts, facilities with a predominance of female labour and facilities located in sparsely populated areas). Those contacted by outreach – generally people with a six or seven year elementary school education as their only basic schooling – were permitted to choose what subject they wanted to study and were also allowed to choose between various forms of enrollment conditions (studies divided between working hours and

spare-time, spare-time studies with a Skr 300:— incentive allowance, or spare-time studies without such an allowance). No charge was made for the courses or the material used in them. In addition financial assistance was payable to compensate for the extra costs of travel, meals and child-minding incurred by course attendance and loss of income incurred by missing opportunities of doing extra work. In each community twelve study circles were formed, one for each subject and enrollment condition.

Of the 3 962 persons contacted through outreach, 2 074 or 52 percent wished to participate. There was, however, great variation from one community to another, owing to how large a proportion of the employees were contacted in any one case. At places where the study organizers were not able, for various reasons, to contact more than a limited number of employees, it may be assumed that they initially turned to those they deemed to be more disposed to apply for enrollment. As a result a greater proportion of interested persons was obtained at these places than in communities where the study organizers contacted a higher proportion of the employees, including those who could be judged to be less interested in participating. Among other factors which affected recruitment results were: differences in outreaching approach adopted by the study organizers and the variations in hours of work, working environments, advance information etc. in the various communities.

The reasons most frequently given by those not interested in participating were that spare time was far too valuable to spend on studying, that they had other interests and preferred being with their families rather than studying, and that they were on the whole very busy in their spare time. Some were also of the opinion that they were too old to study.

Of those who wished to attend the study circles, the largest proportion, 41 percent, accorded first preference to English, while 29 percent favoured mathematics, 20 percent Swedish and only 12 percent civics. (The total exceeds 100 percent because the respondents could state first preference for more than one subject.) The majority, 64 percent, favoured incentive allowances as the condition of enrollment, while 30 percent preferred to study in part during working hours. The smallest proportion in favour of the latter enrollment condition was to be found among the women employed at the nursing institutions, who out of regard for their colleagues felt they could not take time off from work when on duty. A smaller proportion of participants, 9 percent, wanted to study without incentive allowances, usually on the grounds that they did not want to feel bound by any obligations. (Here again the total exceeds 100 percent, since first preference could be accorded to more than one enrollment condition.) The responses that the participants gave to the inducements offered by the study organizers, indicate that these were of secondary importance. The main thing was to have been contacted at all.

All the 2 074 persons who had applied to study could not, because of limited resources, be afforded a place in the FÖVUX circles. About half of these, therefore, were offered the opportunity of studying in ordinary

study circles. 1 098 persons were selected to participate in the FÖVUX circles. Of these two-thirds completed the course. 21 percent did not appear for the circle start and 15 percent broke off their studies. In other words the combined proportions of non-attendants and dropouts came to 36 percent. In circles without incentive allowances this worked out at 42 percent of the participants, in the circles with such allowances at 31 percent, and in the circles with studies divided between working hours and spare time at 33 percent. A follow-up of the interviews indicates that in about one third of these cases it was impossible for the persons in question to start in the circles. The others mentioned various practical reasons, but in many cases uncertainty and other psychological motives seem to have had great importance. Absences were of about the same extent under the different enrollment conditions. The circles convened for an average of 51 hours of study during the first trial year.

83 percent of the participants had only elementary school education as their basic schooling, and 64 percent stated that they had not pursued any studies after finishing their compulsory schooling. Thus despite the fact that most participants were unaccustomed to studying, 76 percent of them planned to continue their studies.

A detailed report on activities during the first trial year is given in "Uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen" (SOU 1972: 19).

The present report deals with activities during the second trial year 1971/72. As during the first year, the object was now also to test and evaluate methods for eliminating obstacles preventing adults with brief schooling from studying. The main part of the activities during the second year also concerned certain selected places of work in some ten communities around the country, where employees were contacted individually by trade union study organizers, who tried to recruit them to study circles in Swedish, English, mathematics or civics.

In three of the communities which took part in the first trial year, the experimental scheme was also conducted during the second trial year. The scheme, which covered the same places of work as during the previous year, included partly previous FÖVUX participants, who were offered the opportunity of continuing their studies, and partly those persons who had previously declined to participate in FÖVUX and who were now given a fresh opportunity.

During the first year the scheme only covered persons employed full-time and no division was made on the basis of type of working hours. Daytime employees and those working shifts participated in the same groups. During the second year special trials were also introduced among industrial and medical employees with three or four shift work or complicated duty rosters. A specially adapted study organization was tested on these categories.

The scheme was also extended during the second year to include women working at home and employed in protected workshops.

The following target groups and communities were included in the second year of the experimental scheme:

1. *Previous FÖVUX participants*

A total of ten circles in Malmberget, Borås and Malmö.

At these places those who participated in FÖVUX circles during the first year, were offered the opportunity of continuing their studies in the same subjects or in any of the other three subjects. The enrollment conditions applied were spare-time studies without incentive allowances in Malmberget, spare-time studies with such allowances in Borås, and studies divided between working and spare time in Malmö.

2. *Persons who formerly did not wish to participate in FÖVUX*

A total of 13 circles in Malmberget, Borås and Malmö.

In these communities the scheme included persons, who for various reasons had declined to participate during the first year. The three enrollment conditions were divided at random among those who were contacted by outreach so that the study organizers offered each person contacted an enrollment condition which had been predetermined.

3. *Industrial shift workers*

A total of twelve circles in Kalix, Luleå and Norrköping.

In these communities the scheme was directed towards shift workers in industrial facilities and salaried employees in industrial facilities with three and four shift systems. These persons were offered studies conducted mainly in their spare time without incentive allowances, but with leave of absence from work on occasions when the circles convened during working hours. The circles were convened at a fixed time every week regardless of whether the participants were on duty or free. Thus the studies were often conducted during spare time but on average every third or fourth time they took place during working hours.

4. *Personnel working under duty rosters in nursing institutions*

A total of twelve circles in Södertälje, Luleå and Norrköping.

At these places the scheme was directed towards medical personnel. The enrollment condition was the same as for the shift workers in industrial facilities, i. e. the studies were conducted mainly during spare time but when circles happened to convene during working hours the participants were given time off to participate in the circles.

5. *Women working at home*

A total of 19 circles in Kalix, Luleå, Älvdalen, Södertälje, Norrköping and Malmö.

In these six places, selected to represent three different types of community, women living in certain housing areas and working at home were contacted by outreach. The housing areas which the scheme was to cover were selected in consultation with the participating educational

association's local offices. A prerequisite was that the selection would comprise areas with a high proportion of women with brief schooling and working at home. In each housing area the enrollment conditions were divided at random between the various addresses (lobbies), so that one third of those contacted were offered studies with incentive allowances, and one third studies without such allowances. One third was not contacted at all but served as a control group.

6. Employees at protected workshops

A total of 16 circles in Mora/Orsa, Solna and Borås.

In these communities the scheme covered employees at four protected workshops. The enrollment conditions were divided between the communities, so that those contacted in Mora/Orsa were to be offered studies divided between working hours and spare time, those in Solna studies in their spare time without incentive allowances, and those in Borås spare-time studies with such allowances.

As indicated above, the enrollment conditions during the second trial year were determined in advance and assigned to the various target groups. The participants who studied with incentive allowances each received Skr 300:- if they had attended at least 70 percent of the hours of tuition, and those whose studies were divided between working hours and spare time studied on the whole half of the time during working hours and half in their spare time without any deduction of wages being made for the time they had spent studying. Also financial assistance was paid to compensate for extra costs incurred by travel, meals and child-minding resulting from the studies, and for loss of income caused by loss of opportunity to do extra work. No charge was made for the courses and the material used.

By means of questionnaires and interviews, information was collected on the participants, the persons who did not wish to attend, the persons who never came to any meeting or who broke off their studies during the year, and the study organizers and circle leaders etc.

FÖVUX is continuing its work. Activities during the third trial year 1972/73, now in progress, will be presented in the Committee's main report in 1974. In this report the Committee also intends to put forward suggestions based on experience gained from all three trial years.

Outreaching work

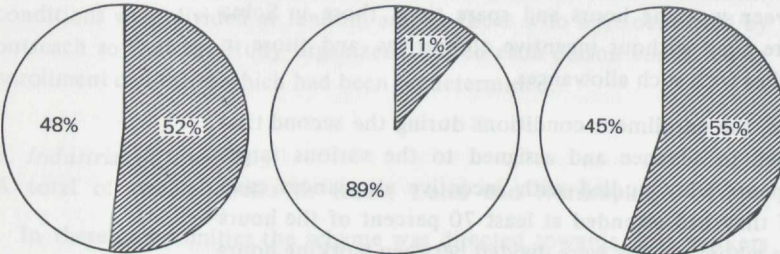
Prior to the outreaching work, the study organizers who were to work in the various places of work, were selected by the respective trade unions in consultation with the local ABF or TBV offices. The study organizers who were to work in the housing areas were selected by the local ABF offices. The study organizers in each test community took part in one day conferences on information and local planning. After this the outreaching work started. As during the previous year, the task of the 52 study organizers was to recruit to the study circles as many persons as

possible within the respective target groups by outreach techniques during working hours at places of work and by knocking at doors in the housing areas. The persons contacted were to be between 25 and 67 years of age, have six or seven years of elementary school as their only basic education, and in the main not have previously participated in adult education. The Committee paid the study organizers the equivalent on average of one week's earnings.

The result of the outreaching work divided between the various groups may be seen in figure 1. Each circle represents the persons contacted. The

Figure 1 The results of the outreaching work among the various target groups, percentage.

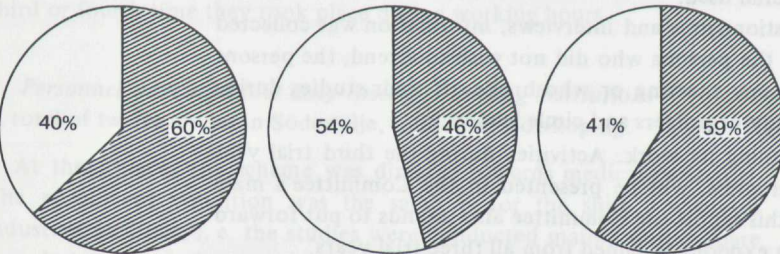
n = number contacted

Previous FÖVUX participants
n = 243
100 % of target group contacted

Persons who formerly did not wish to participate in FÖVUX
n = 728
no information on proportion contacted

Industrial shift workers
n = 675
32 % of target group contacted

Personnel working under a duty roster system in nursing institutions
n = 632
35 % of target group contacted

Women working at home
n = 447
39 % of target group contacted

Employees at protected workshops
n = 223
68 % of target group contacted

 Proportion which wished to participate in FÖVUX
 Proportion which declined to participate in FÖVUX

figure also indicates n =number contacted, how large a proportion was contacted and how large a proportion wished to participate in the case of each target group. As is apparent, it was most difficult to recruit those who had not wished to participate in FÖVUX the previous year either. In the case of the other groups, however, the results are well in agreement with those obtained during the first trial year, when an average 52 percent of the persons contacted wished to participate. Certain interpretations of the second year's results may be found in chapter 2.

It should be noted that the survey results on a statistical basis cannot be generalized to apply to other communities, places of work, and housing areas, since the survey covered a limited number of individuals and random selection did not on the whole occur. There is, however, reason to suppose that the places of work and housing areas covered by the survey do not differ too much from other similar places, and that a scheme under the same conditions at similar places of work and in similar housing areas would on the whole give similar results.

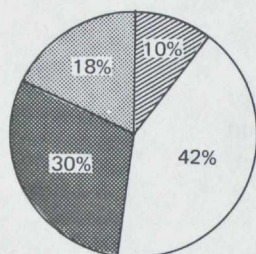
If the study organizers knew the situation of the persons they contacted and were maybe even personal acquaintances, they seem quite naturally to have achieved better results than otherwise. The tendencies towards negative connections between the proportion of persons contacted and the proportion wishing to participate, as determined during last year's work, were far less apparent this year.

With regard to the results of the outreaching work, the variation between the target groups and also between the communities, depending on local conditions, was at times decided. Some tendencies in common can however be noted. Interest in participation generally declined with increasing age. In target groups comprising both men and women, the men were frequently somewhat more interested than the women. The difference, however, may probably be explained in the main by the special conditions in the scheme. Interest declined in the case of some groups with increased family income, which can be explained by the fact that both adults in the family worked full-time or that one had an extra job. In addition, those with one or two children at home often wished to participate to a greater extent than those with no children. This must be attributed in the availability of child-minding in connection with FÖVUX studies. It is probable that those who had children at home had not previously had the opportunities to study, and that they therefore were more disposed to want to take part now. It should, however, be noted that interest was often less again among those with three or more children at home. It also seems as if the lack of spare-time activities outside the urban areas has made persons with longer distances to travel more interested than others. Those contacted, who had only six or seven years of elementary school as their basic education, were generally more disposed to want to take part than those with longer basic schooling. This difference is, however, natural with regard to the aims of the scheme. With regard to interest in studies in respect of previous experience of adult education, the tendencies are unclear. Those who did not want to participate in the studies often motivated their decision by stating that they felt too old to study.

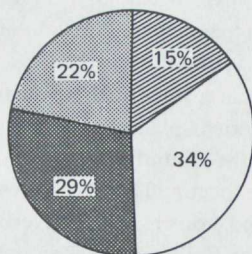
Figure 36 Desired subject for those who wished to participate in FÖVUX, divided between the various target groups, percentage.

See tabel 2.54

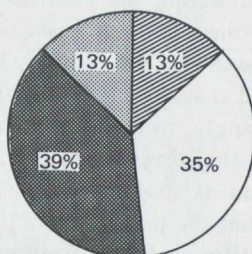
n = number of stated preferences

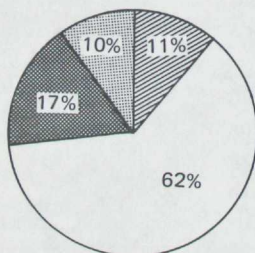
Previous FÖVUX
participants
n = 145

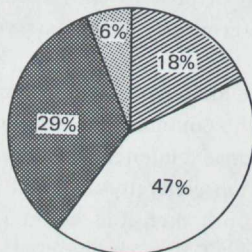
Persons who formerly
did not wish to
participate in FÖVUX
n = 99

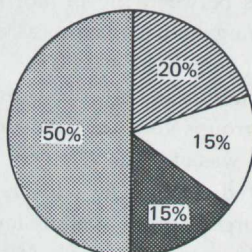
Industrial shift
workers
n = 372

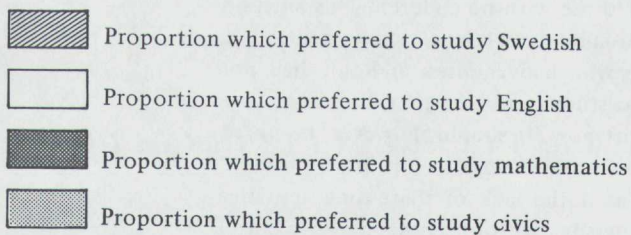
Personnel working under
a duty roster system
in nursing institutions
n = 382

Women working at
home
n = 234

Employees at
protected workshops
n = 131

The recruitment effects of the enrollment conditions and financial assistance have been examined. The fact that shift workers and personnel working under a duty roster were accorded the opportunity of time off from work when the circles convened during working hours, proved, as expected, to be of deciding importance to their ability to participate in the studies. On the other hand the incentive allowance, e. g. among

women working at home, hardly had any effect on recruitment. Financial assistance, in this case collective child-minding or compensation for the costs of child-minding, was, however, of great importance to the decision of women working at home to enroll in the FÖVUX scheme. In the case of the other groups the special programme of financial assistance was of little or no importance.

Those who were interested in participating in the FÖVUX courses were asked when contacted by the study organizers to indicate which of the four subjects offered by FÖVUX they wished to study. On total English was the most popular subject, as during the first trial year. mathematics took second place, followed by civics and Swedish with approximately the same frequency between them. Preferences however differed considerably from target group to target group. (Figure 36).

The study circles

In certain of the target groups contacted under the FÖVUX scheme, there were also during the second trial year more persons wanting to take part in the FÖVUX circles than could be accorded a place. Participants were selected at random from among those who wished to take part. The others were offered free spare-time studies in ordinary study circles. In all the experimental scheme included 82 study circles with 761 participants.

The majority of the circles convened for 40–60 hours. Average for all the circles was 48 hours. Most of the circles which convened during working hours and in spare time, continued their studies for a longer time than the other circles in the respective participant categories.

In most cases the FÖVUX circle leaders had previous experience of adult education. Prior to the commencement of the scheme the circle leaders were given one day's training on a local basis at the places comprising the scheme. Training included a presentation of the experimental scheme and an orientation of the material to be used in the circles. The participants' opinions on what properties were important in a circle leader were varied. Most of them considered that understanding and tolerance towards the participants were of the greatest importance, and many also emphasized a knowledge of the subject and the importance of the circle leader behaving in a democratic manner.

As during the first trial year, the circle leaders sent regular reports to the project management on how work was progressing in the circles. Views and experiences were also presented by the participating educational associations.

Among certain groups of participants, physically tiring work and occupational injury could make it difficult for participants to complete their courses. This problem was, however, less apparent in the circles convening partly during working hours. It was also usual for the participants to feel uncertain about their own ability and the new situation their studies involved, especially at the commencement of their courses.

For participants with irregular working hours and employed in industry

and nursing institutions, a system of replacements was applied when circles convened during working hours. In many cases this seems to have worked well. It was more difficult to replace personnel working under a duty roster system than to find replacements for industrial shift workers attending the courses. In the case of both of these groups the irregular working hours severely limit the employees opportunities of participating in activities parallel with their work. Frequently a prerequisite for their studies is that the courses can be held at or near their places of work and at least partially during working hours. Studies should be planned jointly by the educational organizer, the labour management and the official responsible for staff planning. FÖVUX is continuing to operate the scheme among employees with irregular working hours.

In the case of women working at home and participating in the FÖVUX scheme, there were in some cases problems with child-minding during the periods when the circles were convened. Admittedly everybody had the opportunity of either making use of the collective child-minding facilities or obtaining financial assistance to pay for private child-minding, but not all the children accepted child-minding, and in some cases there were difficulties in arranging private child-minding.

The employees at protected workshops had very varying levels of advance knowledge and prerequisites for participating in the courses. This meant that the circle leaders were compelled, to an even greater extent than in other circles, to adjust the rate of study and the material to the needs of the individual participants. These circles in particular, however, were considered extremely positive and stimulating by the circle leaders.

At the commencement of the courses the participants were given an introduction in study techniques by the circle leaders. Also at a circle meeting held during the spring term, advice on studies by a vocational counsellor was planned and offered in co-operation with the Vocational Guidance Bureau of the Labour Market Board. This meeting took the form of a general discussion on education and the labour market. A total of 65 percent of the participants stated that they had taken part in this particular meeting. Information varied, however, very considerably from one group of participants to another. The same applies to the participants' assessment of the value of the advice on studies that was offered.

The participants' views on the importance of the enrollment conditions during the period of the courses were examined at the end of the year in the case of those who had studied with incentive allowances and those who had participated partly during working hours.

The employees at protected workshops were the most positive towards the incentive allowance. This was also indicated during recruitment. In general, however, the incentive allowance does not seem to have been of any deciding importance to the completion of the studies. Views on studies divided between working hours and spare time were considerably more positive, but the number of persons who studied under this enrollment condition was so small that the results should be interpreted with care.

Only women working at home applied for and obtained financial assistance to any greater extent. The majority of the women who received financial assistance considered that it had meant a lot to their ability to complete their studies.

At the commencement of the courses an average of 28 percent of the participants thought that would have a *great* deal of use for the course and 71 percent they would have *some* use for it. Only one percent considered that they would have no use at all for the knowledge they had gained by studying.

In most cases the participants considered that the course as a whole had lived up to their expectations. Only 8 percent thought that it had been worse than expected. Just over one third considered that the study circle had been better than expected, while 45 percent stated that it had lived up to their expectations. Figure 39 below indicates the various participant groups' opinions on how the course benefitted them.

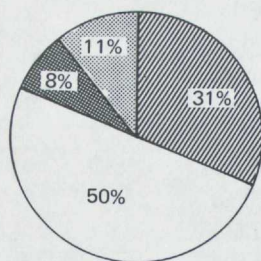
The greater majority of those who were selected to participate in the FÖVUX courses completed their studies. The proportion which never commenced their studies varied from 9 to 23 percent, and the proportion of dropouts from 10 to 26 percent in the case of the various participant groups. Those who participated already during the first year of the scheme were considerably more disposed to complete their courses in the second year than other groups. Only 9 percent of the selected participants in this group failed to commence their courses, and 10 percent broke off their studies during the period of the courses. Thus 81 percent of them completed their studies. The highest proportion of those who never put in an appearance was to be found among women working at home and among those who during the first year had declined to participate in the FÖVUX scheme. On the other hand both of these groups had a very small proportion of dropouts. A relatively large proportion of industrial shift workers commenced their courses but a large number broke off their studies. This group had the smallest proportion of persons to complete their studies, 57 percent of the participants selected.

Those who failed to commence their studies or broke them off during the course of the term mentioned purely practical reasons and such reasons as may be assumed to be connected with uncertainty and other psychological obstacles. Of the reasons given circa 40 percent seem to have comprised purely practical problems, many of which could not be influenced by the individual participant.

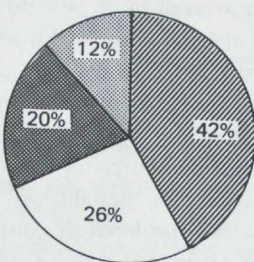
FÖVUX appears to a great extent to have reached the intended target group. Of those who had previously participated in the FÖVUX scheme and those who during the first year declined to participate, virtually all, 90 percent and 88 percent respectively of the participants who gave information on this point, had six or seven years of elementary school as their only basic education. 64 percent and 73 percent respectively had not studied after completing their basic schooling. Of the industrial shift workers 79 percent had only six or seven years of elementary school and 57 percent had no additional education. Equivalent figures for personnel working in nursing institutions were 80 percent and 62 percent

Figure 39 How the course lived up to the participants' expectations, percentage

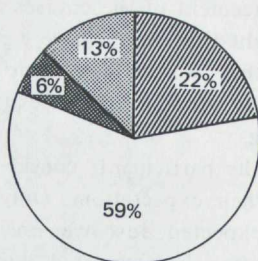
n = number of persons interviewed.

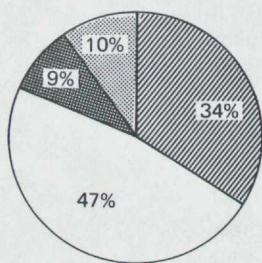
Previous FÖVUX participants
n = 73

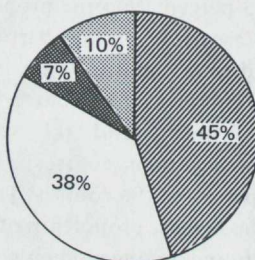
Persons who formerly did not wish to participate in FÖVUX
n = 48

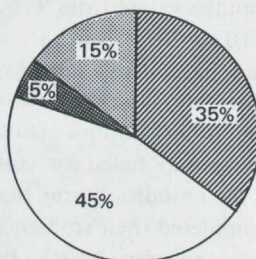
Industrial shift workers
n = 81

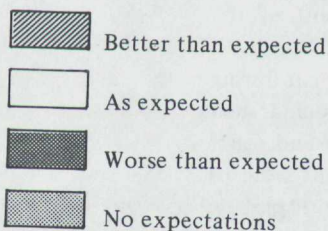
Personnel working under a duty roster system in nursing institutions
n = 87

Women working at home
n = 116

Employees at protected workshops
n = 79

respectively. The women working at home had on average somewhat more basic schooling than the groups dealt with previously. Of these women 74 percent of those who answered these questions had only six or seven years of elementary school while 64 percent had not studied after completing their basic schooling. Other basic education than six or seven year elementary school also included schools for the handicapped, which resulted in reports on employees at protected workshops

indicating the lowest proportion, 67 percent, of persons with only six or seven years of elementary school as their basic educations. This group, however, had the largest proportion of persons who were unaccustomed to studying, 77 percent. If the educational background of those persons who did not answer these questions was taken into consideration and if those educated in schools for the handicapped or with any other brief basic education were added to the category comprising six or seven year elementary school education, the percentages given here would probably be even higher.

The FÖVUX study results have not been evaluated. Common to all the groups which participated in the scheme, however, was the great interest in continuing the courses. The proportion that wished to continue their studies in one form or another varied between 61 and 85 percent for the various participant groups. The equivalent figure during the first trial year was 76 percent. In communities where the scheme was not continued a survey has been made of how many persons studied during the past year. 55 percent of the previous FÖVUX participants stated that they had conducted some form of studies during this year as well. This must be considered an extremely good result considering the information on basic schooling and study experience listed above. The fact that so many continue their studies may also serve as a measure of the fact that the participants considered the FÖVUX scheme meaningful and stimulating.

During the year the views of work supervisors at places of work where industrial shift workers and personnel working under a duty roster system in nursing institutions were recruited to the scheme were obtained. As indicated in section 3.14 these were also practically entirely positive towards the scheme.

Kronologisk förteckning

1. Litteraturen i skolan. U.
2. Högskolan. U.
3. Högskolan. Sammanfattning. U.
4. Fastighetstaxering. Fi.
5. Museerna. U.
6. Data och näringspolitik. I.
7. Trygghet i anställningen. In.
8. Radio i utveckling. U.
9. Fortsatt uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen. U.

Systematisk förteckning

Finansdepartementet

Fastighetstaxering [4]

Utbildningsdepartementet

Litteraturen i skolan. Separat bilagedel 4 till litteraturutredningens huvudbetänkande. [1]

1968 års utbildningsutredning. 1. Högskolan. [2] 2.

Högskolan. Sammanfattning. [3]

Museerna. [5]

Radio i utveckling. [8]

Fortsatt uppsökande verksamhet för cirkelstudier inom vuxenutbildningen. [9]

Inrikesdepartementet

Trygghet i anställningen. [7]

Industridepartementet

Data och näringspolitik. [6]

Anm. Siffrorna inom klammer betecknar utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.

